

Sammanträde med Barn- och ungdomsnämndens arbetsutskott

Tid: 2025-02-04, kl. 14:00-16:00

Plats: Bokö

Thomas Thim (M),
Ordförande

Karin Berg,
Sekreterare

Ärendelista

1. Årsbokslut 2024 Barn-och ungdomsnämnden - handlingar kommer senare, 2025.026 BUN
2. Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans insatser enligt HSL 2024, 2025.030 BUN
3. Ledningssystem elevhälsans medicinska och psykologiska insats, 2025.031 BUN
4. Huvudmannens verksamhetsuppföljning 2023/2024, 2025.027 BUN
5. Uppföljning frånvaro 24/25, 2025.029 BUN
6. Bevakning skolplikt lå 24/25, 2024.351 BUN
7. Uppföljning - Riktad tillsyn Solkattens förskola SKIAB AB 2025, 2025.008 BUN
8. Regelbunden tillsyn, Asken montessoriförskola, 2025.038 BUN
9. Plan för hantering av samhällsstörning samt under höjd beredskap- Barn- och ungdomsnämnden, 2025.024 BUN

10. Uppföljning av synpunkter/klagomål inkomna till huvudman 2024,
2025.015 BUN

11. Barn- och ungdomssamverkan (BUS) Verksamhetsberättelse 2024,
2025.032 BUN

**Patientsäkerhetsberättelse
för elevhälsans insatser
enligt HSL 2024**

2

2025.030 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Frida Toivanen
Diarienum: 2025.030 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Patientsäkerhetsberättelse för elevhälsans insatser 2024 enligt HSL

Ärendebeskrivning

Enligt 3 kap §10 i Patientsäkerhetslagen ska vårdgivare senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen är en beskrivning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet och skall innehålla övergripande mål och strategier, organisatoriskt ansvar, struktur och åtgärder som genomförts och hur dessa utvärderats.

Vårdgivaren för elevhälsans insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) ansvarar för ledning och styrning av vården och hur verksamhetens förutsättningar ser ut. Vårdgivare för elevhälsans psykologiska och medicinska insatser inom HSL är barn- och ungdomsnämnden.

Förvaltningens yttrande

Sedan januari 2021 har barn- och ungdomsnämnden ett nytt ledningssystem för elevhälsans insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Målet med ledningssystemet är att följa den övriga organisationen av elevhälsan i barn- och ungdomsförvaltningen. Enhetschef för elevhälsa är tillika verksamhetschef enligt HSL och ansvarar för kuratorer, skolsköterskor, skolläkare och psykologer. Till stöd har verksamhetschefen en skolsköterska med medicinskt ledningsuppdrag (MLA) och skolpsykolog med psykologiskt ledningsansvar (PLA).

Ledningssystemet syftar till att samordna rutiner och processer för de insatser elevhälsan utför som faller under HSL och beskrivs därför i en samlad patientsäkerhetsberättelse. De yrkeskategorier som berörs i den samlade elevhälsan är skolsköterskor, skolläkare samt skolpsykologer. Den medicinska och psykologiska insatsen är en del av den tvärprofessionella helhet elevhälsoteamen utgör, även om övriga professioner inte gör insatser som faller under HSL. Arbetet i elevhälsoteamen styrs främst av uppdrag reglerade i skollag. Inte desto mindre faller stora delar av den medicinska insatsens arbete och en liten men betydande del av den psykologiska insatsens arbete under HSL.

Verksamhetschefen enligt Hälso- och sjukvårdslagen för elevhälsans medicinska och psykologiska insatser enligt HSL gör den samlade bedömningen att elevhälsans insatser enligt HSL under 2024 genomfört uppdraget på ett patientsäkert sätt.

Patientsäkerhetsberättelsen (PSB) beskriver patientsäkerhetsarbetet och de förutsättningar som finns för säker vård samt hur vårdgivarna ska agera för säker vård. Patientsäkerhetsberättelse anger också mål, strategier och utmaningar för kommande år.

För elevhälsans medicinska och psykologiska insatser är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor, skolläkare och psykologer med hög kompetens.

För kommande år har följande mål tagits fram;

1. Vårdnadshavare ska lätt kunna signera samtycken till HSL-insatser som tex vaccinationer digitalt.
2. All information rörande EMI kopplat till utformning av FVM/Millennium ska vara samverkad med professionerna innan tillträdet.
3. Förtydligande om hur frågan avseende sekretess och dokumentation skiljer sig åt över verksamhetsgränserna, då elevhälsans medicinska insats är en egen verksamhetsgren.
4. Att säkerställa patientsäker dokumentation avseende signering av journalanteckningar. Alla inom elevhälsans psykologiska och medicinska insats ska hålla tidsramar för signering av anteckningar i journalsystemet PRN (2 veckor).

Ekonomisk bedömning

Beslutet medför inga kostnader utöver budgeterade medel inom ram.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden tar del av och godkänner elevhälsans patientsäkerhetsberättelse för 2024 och övergripande mål och strategier för 2025.

Helena Balte
Förvaltningschef

Frida Toivanen
Verksamhetschef enligt HSL

Patientsäkerhets- berättelse

För Barn- och ungdomsnämnden i Alingsås kommun 2024

Typ av styrdokument: Patientsäkerhetsberättelse
Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2025-02-18
Diarienummer: 2025.030 BUN

Gäller för: Barn- och ungdomsförvaltningen
Giltighetstid: 12 månader
Revideras senast: 2026-03-01
Dokumentansvarig: Verksamhetschef enligt HSL

Innehåll

Innehåll	2
Definitioner och förkortningar	3
Sammanfattning	4
2. Grundläggande förutsättningar för vård	5
2.1 Engagerad ledning och tydlig styrning.....	5
2.1.1 Övergripande mål och strategier.....	5
2.1.1 Organisation och ansvar.....	6
2.1.2 Samverkan för att förebygga vårdskador	7
2.1.3 Informationssäkerhet	8
2.1.4 Strålskydd	8
2.2 En god säkerhetskultur	9
2.3 Adekvat kunskap och kompetens.....	9
2.4 Patienten som medskapare	10
3. Agera för säker vård	11
3.1 Öka kunskap om inträffade vårdskador	12
3.2 Tillförlitliga och säkra system och processer	12
3.3 Säker vård här och nu.....	13
3.3.1 Riskhantering	13
3.4 Stärka analys, lärande och utveckling	13
3.4.1 Avvikelse	13
3.4.2 Klagomål och synpunkter	14
3.5 Öka riskmedvetenhet och beredskap.....	15
4. Mål, strategier och utmaningar för kommande år.....	16
4.1 Utvärdering av 2024 års mål	16
4.2 Mål och strategier för 2025	17
Referenser	18
Bilaga 1	19

Definitioner och förkortningar

Begrepp	Förklaring
BoU	Barn- och ungdomsnämnden
EMI	Elevhälsans medicinska insats
EPI	Elevhälsans psykologiska insats
KoU	Kultur- och utbildningsnämnden
VC HSL	Verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen
Kvalitet	Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt <ul style="list-style-type: none"> - lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och - beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
Processer	En sekvens av aktiviteter, med ett övergripande syfte, som resulterar i ett specifikt och förutsägbart resultat.
Rutin	Ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras.
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
MLA	Medicinskt ledningsansvarig
PLA	Psykologisk ledningsansvarig
ProReNata, PRN	Digitalt journalsystem.
NOSAM	Närvårdsområdessamverkan
SAMLA	Avvikelser i samverkan (Västra götalandregionen)
Medcontrol	Digitalt avvikelssystem inom Västra götalandregionen.
PM	Professionsmöte
Avvikelse	En händelse som medfört eller som hade kunnat medföra vårdskada/något oönskat.
Lex Maria	Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivare anmäla händelser till IVO som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada. Vårdgivarna ska genomföra en utredning av den aktuella händelsen.
Vårdskada	Definieras i patientsäkerhetslagen som lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.
Patientsäkerhet	Skydd mot vårdskada.

Remiss	En remiss är en handling från hälso- och sjukvårdspersonal som utgör beställning av en tjänst eller begäran om övertagande av vårdansvar för en patient.
PSL	Patientsäkerhetslagen
SOSFS	Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd.
SKR	Sveriges kommuner och regioner
BUP	Barn- och ungdomspsykiatri
BUM	Barn- och ungdomsmedicinsk mottagning

Sammanfattning

Barn- och ungdomsnämndens ledningssystem för elevhälsans medicinska insats, EMI, respektive elevhälsans psykologiska insats, EPI beskriver fördelningen av ansvar inom organisationen av den samlade elevhälsan, med en egen enhetschef tillika verksamhetschef (VC) enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) för skolsköterskor, skolläkare och psykologer. Under året 2024 har Emilie Torbjörnsdotter varit VC HSL fram till 1 september då detta uppdrag under kommande tre månader har innehållits av Helena Francios som tf VC HSL. 2 december tillträdde Frida Toivanen som ny VC HSL.

Ledningssystemen ska ses som ett led i att samordna rutiner och processer för de insatser elevhälsan utför som faller under HSL och beskrivs därför i en samlad patientsäkerhetsberättelse. De yrkeskategorier som berörs i den samlade elevhälsan är skolsköterskor, skolläkare och psykologer. Det är viktigt att se den medicinska och psykologiska insatsen som delar av den tvärprofessionella helhet elevhälsoteamen utgör, även om de andra professionerna inte gör insatser som faller under HSL. Detta då arbetet i elevhälsoteamen främst styrs av uppdrag reglerade av skollag. Inte desto mindre faller stora delar av den medicinska insatsens arbete och en liten men betydande del av den psykologiska insatsens arbete också under HSL. Barn och ungdomsnämnden är i detta fall vårdgivare. EMI och EPI har Inspektionen för vård och omsorg, IVO, som tillsynsmyndighet. Syftet med tillsynen är att upptäcka och påtala brister som kan påverka säkerheten för den enskilde, samt att kontrollera att verksamheterna uppfyller lagstadgade krav och upprätthåller en god kvalitet.

Patientsäkerhetsarbetet hör samman med och är avhängigt det övriga systematiska kvalitetsarbetet i verksamheten. Här har Barn- och ungdomsförvaltningen en struktur som stöd där elevhälsan har en egen verksamhetsberättelse som redovisar enhetens systematiska kvalitetsarbete samt mål för kommande verksamhetsår. Elevhälsans professioner deltar också i enlighet med skollagen i varje skolenhets systematiska kvalitetsarbete. Patientsäkerhetsberättelsen beskriver det specifika systematiska kvalitetsarbetet rörande de HSL-insatser som erbjuds i verksamheten utifrån målen om god, säker och jämlik vård.

VC HSL har en utsedd skolsköterska med medicinskt ledningsansvar, MLA, samt en utsedd skolpsykolog med psykologiskt ledningsansvar, PLA. Pga sjukskrivning har en tf MLA utsetts från augusti fram till årets slut.

VC HSL, MLA och PLA har haft regelbundna träffar där frågor kring patientsäkerheten lyfts samt arbetet planerats vidare för att uppnå ökad patientsäkerhet. Utgångspunkten har varit fokus på elevhälsans processer där HSL-insatserna måste ses som en del i helheten i skolans arbete och primärt syfta till att eleverna skall ha hög närvaro, trygghet och målpuppfyllelse.

VC HSL bedömer att insatser enligt HSL i EMI och EPI under året 2024 har bedrivits patientsäkert.

2. Grundläggande förutsättningar för vård

2.1 Engagerad ledning och tydlig styrning

2.1.1 Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

Enligt hälso- och sjukvårdslagen, HSL, är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

För elevhälsans medicinska insats, EMI, är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor och skolläkare med hög kompetens. Verksamheten kommer att fortsätta arbeta med att erbjuda vaccinationer, hälsosamtal och hälsokontroller enligt basprogrammet, kontinuerlig kompetensutveckling samt fortsätta utveckla samverkan med elever och vårdnadshavare.

Det övergripande målet för den del av elevhälsans psykologiska insats, EPI, som regleras under HSL, är att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av psykologer med hög kompetens. Verksamheten kommer att fortsätta att, på rektors uppdrag, arbeta med bedömningar och utredningar av elever med skolrelaterade frågeställningar avseende elevers behov av särskilt stöd knutna till skollagen. Prioriterade är utredningar med frågeställning om eventuell rättighet till mottagande i anpassad grundskola. Arbetet sker i samverkan med övrig skolpersonal, elevhälsa samt elever och vårdnadshavare.

Vårdgivaren skall planera, leda och kontrollera verksamheten så att den leder till att kravet på en god vård upprätthålls. Verksamhetens mål för patientsäkerhetsarbetet är att bedriva en god och säker vård där risker och händelser identifieras tidigt och kan förebyggas. Det skall finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer för arbetet. De skall vara kända för all personal. Arbetsmiljön skall vara sådan att tid finns för planering och kvalitetsarbete. Verksamheten kan därmed skapa ordning och reda så att händelser som kan leda till vårdskada, missförhållande eller andra avvikelser undviks. Strategier för att uppnå dessa mål är att:

- Årligen säkra bemanning och kompetens utifrån god vård och en verksamhet som tidigt kan förbygga händelser och avvikelser, genom att medicinsk och psykologisk kompetens finns på samtliga kommunens grundskolor.
- Säkra att det finns förutsättningar att arbeta systematiskt med riktlinjer och rutiner som kan implementeras i verksamheten.
- Kontrollera och följa upp arbetet genom att fortsatt planera och genomföra ytterligare egenkontroller och riskanalyser.
- Arbeta för ett nära samarbete mellan elevhälsans medicinska och psykologiska insats för gemensamma satsningar och samordnat patientsäkerhetsarbete.

2.1.1 Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Ytterst ansvarig för den hälso- och sjukvård som bedrivs av elevhälsan är Barn- och ungdomsnämnden i egenskap av vårdgivare. Det skall inom all hälso- och sjukvård finnas en verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen, VC HSL, som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. VC HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning men får inte bestämma över diagnostik eller vård och behandling om hen inte har tillräcklig kompetens och erfarenhet för detta. I vissa fall måste VC HSL mot bakgrund av sin kompetens uppdra åt annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter med stöd av 30§ HSL.

Barn- och ungdomsförvaltningens ledningssystem klargör roller och ansvar för arbetet under HSL. Organisationen bygger på en samlad elevhälsa där elevhälsan har en egen enhetschef tillika VC HSL för skolsköterskor, skolläkare och psykologer. VC HSL ansvarar för att det inom elevhälsans medicinska och psykologiska insatser finns utsedd medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, MLA, och psykologiskt ledningsansvarig skolpsykolog, PLA, med utökat ledningsansvar i medicinska och psykologiska frågor, då VC själv ej har medicinsk eller psykologisk kompetens.

Under året 2024 har Emilie Torbjörnsdotter varit VC HSL fram till 1 september då detta uppdrag under kommande tre månader har innehållits av Helena Francois som tf VC tills ny VC HSL Frida Toivanen tillträtt 2 december.

Under 2024 har EMI varit 10 årsarbetare och EPI sju. Både skolsköterskor och skolpsykologer finns representerade på samtliga av kommunens skolor och i samtliga elevhälsoteam, EHT. En psykologtjänst är riktad emot förskolan och deltar i samtliga barnhälsoteam, BHT, med regelbundenhet och en är vigd för skolsocialt arbete. I det senare ingår en nära samverkan med Socialförvaltningen i arbetet med att främja elevers skolnärvaro och utveckla skolornas samverkan med socialtjänst kring tidigt samordnade insatser, TSI. Gruppen skolläkare har under 2024 bestått av två tjänster kontrakterade från Bräcke vårdcentral och fördelats på tre olika läkare.

Inom Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås kommun är det VC HSL som anställer skolsköterskor, skolläkare och psykologer med rätt kompetens. VC HSL ansvarar för att det finns rutiner så att skolsköterskor, skolläkare och psykologer får behörighetstilldelning i

Alingsås kommun i samband med anställningsstart samt ge behörighet till elevhälsans digitala journalsystem, ProReNata (PRN). VC HSL, med stöd av MLA och PLA ansvarar för att medarbetarna har rätt kompetens, ges kompetensutveckling samt ansvar och befogenheter att bedriva en vård av god kvalitet och hög patientsäkerhet.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, i detta fall skolsköterskor, skolläkare och psykologer, har också ett eget yrkesansvar i att arbetet utförs med god kvalitet och skall medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras till MLA respektive PLA.

2.1.2 Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Inom den egna verksamheten sker samverkan på elevhälsoteamsmöten och i samarbete med arbetslagen. Psykologerna och skolsköterskorna är en del av elevhälsoteamet på skolenheterna och ingår i dess arbetsformer för samverkan. Här är rutiner för ärendegångar, uppföljningar och kommunikation viktiga. Skolenheterna arbetar för att utveckla välfungerande samverkan mellan elevhälsan och pedagogernas arbetslag. Dessa regelbundna dialogmöten har blivit ett forum för hälsofrämjande och förebyggande arbete, vilket möjliggör tidigt upptäckt kring elever som visar tecken på svårigheter och ohälsa.

Många av Alingsås kommuns elever har kontakt med andra vårdgrannar och för att säkerställa processerna i informationsflöde, remissgång och behandlingsresultat förs det regelbundet en samverkan och dialogmöte mellan skola och vårdgrannar. Syftet med samverkan och dialogmöte är att minska risken för vårdskada.

EMI/EPI samverkar med följande parter under elevens skolgång:

- elever och vårdnadshavare
- elevhälsan på varje enskild skola i Alingsås kommun
- BVC och förskola inför att elever ska börja förskoleklass
- elevhälsa inför stadibyte och skolbyte
- elevhälsa på gymnasieskola vid övergång från grundskola till gymnasieskola
- en vårdcentral för att säkra tillgång av skolläkare
- samverkan och dialogmöte kring uppdrag och vårdkedja med bl.a. ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmedicinska mottagningen, barnhälsovården, logopedmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri, ungas psykiska hälsa och barn och ungdomshabiliteringen.

VC HSL och MLA/PLA deltar i närområdessamverkan, NOSAM. Under hösten har VC Johan Forsstrand och PLA deltagit i NOSAM.

MLA har varit del i avvikelshanteringsgrupp i SAMLA:s regi; Medcontrol. Detta är ett digitalt avvikelshanteringssystem gällande samverkan där Västra Götalands samtliga sjukhus, mottagningar och vårdcentraler men där även privata vårdcentraler ingår.

I ledningsrådet Millenium/Framtidensvårdinformation (FVM) option 1 VGR, har MLA medverkat i Västkoms regi från kommunen för ett gemensamt basprogram i Västra Götaland. I denna samverkan tas gemensamma rutiner för det informationsbyte som kommer ske i Millenium fram. Millenium var planerat att starta i etapper med början i

november 2024, Alingsås kommun går in i etapp tre och det planeras att ske våren 2026. Alingsås inväntar i nuläget tidsplan för att systemet ska vara uppgraderat och brukbart.

2.1.3 Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

EMI och EPI använder ProReNata, PRN, vilket är ett säkert webbaserat system för dokumentation. PRN har vidareutvecklats flera funktioner för att den samlade dokumentationen skall vara enkel och tydlig att följa från elevhälsoteamsmöten och övriga insatser. Detta bidrar positivt till patientsäkerheten. I syfte att följa upp arbetet med och i journalsystemet finns en utsedd styrgrupp bestående av administratörer inom Barn- och ungdomsförvaltningen respektive Kultur- och utbildningsförvaltningen, systemansvarig, systemutvecklare samt VC HSL. Styrgruppens syfte är att leda och hålla ihop elevhälsans dokumentation och att säkerställa IT-teknisk kompetens, juridisk kompetens, support och användarkompetens. Styrgruppen säkerställer också att förordningar följs, rutiner blir kända och kan efterföljas och att fortbildning och kompetens kan säkras. I detta arbete ingår exempelvis att introducera nya användare, kontrollera loggar på användare, tilldela behörigheter och att ordna fortbildning inom området.

Regelbunden information om nyheter och kompetensutveckling ges via mail, APT och professionsmöte PM. PM leds av MLA respektive PLA och i detta forum uppdateras skolsköterskorna och psykologerna om nya riktlinjer, lagar och författningar som styr verksamheten. Mötet är också ett forum för kollegialt lärande, där arbetsmetoder för att säkra rutinerna kring patientsäkerheten samt inkomna avvikelser diskuteras.

När det gäller information till elever och vårdnadshavare ges den muntligt eller skriftligt och dokumenteras i PRN. Information till vårdnadshavare där en klass eller skola behöver få samma information ges på Arena för lärande – Alingsås kommuns plattform för gemensam information i grundskolan.

För att säkerställa att skolsköterskorna och skolläkarna arbetar likvärdigt i Alingsås kommun finns det utarbetat ett metodstöd för EMI där skolsköterskorna och skolläkarna finner riktlinjer som ger stöd i deras arbete. MLA leder ett systematiskt arbete att tillsammans med övriga skolsköterskor uppdatera metodstödet. Det är en pågående process som årligen går igenom för att säkerställa att rutinerna stämmer. På samma sätt finns för psykologerna ett metodstöd med riktlinjer som rör EPI:s uppdrag. Detta metodstöd uppdateras och utvärderas kontinuerligt under året.

2.1.4 Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Då det saknas moment inom elevhälsan där strålskydd behöver beaktas, förekommer heller inget under denna punkt.

2.2 En god säkerhetskultur

Patientsäkerhetsarbetet sker löpande i verksamheten på psykologernas och skolsköterskornas yrkesspecifika professionsmöte, PM, på gemensamma arbetsplatsträffar samt på gemensamma utvecklingsdagar. Nya rutiner och riktlinjer, som kan vara till stöd, publiceras och uppdateras i respektive metodstöd på kommunportalens intranät. Utvärdering av verksamheten sker med löpande egenkontroll och formuleras i patientsäkerhetsberättelsen. Denna redovisas för nämnd och övrig elevhälsa samt skolledare för att ligga till grund för utvecklingsområden och förbättringar kommande år.

Arbetet kring avvikelser sker genom egenkontroll och riskidentifiering. MLA/PLA går igenom avvikelserna och ser över vilka åtgärder som gjorts eller behöver göras. Återkoppling sker på professionsmöte, PM, där man lyfter och diskuterar hur man skall arbeta vidare för att komma tillrätta med upphovet till avvikelserna. Avvikelser rapporteras snarast till VC HSL som vid allvarig händelse rapporterar till vårdgivaren. En Lex Maria anmälan kan i sådana fall vara aktuell. Samtliga avvikelser rapporteras i patientsäkerhetsberättelsen. Beslutade åtgärder följs upp på PM och dokumenteras i mötesanteckningar. MLA/PLA har regelbundna möten med VC HSL där avvikelser följs upp.

2.3 Adekvat kunskap och kompetens

VC HSL ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och att god vård bedrivs. Exempel på detta kan vara att medarbetarna har rätt kompetens, får fortbildning och möjlighet att bedriva en god vård med hög kvalitet. För att kunna bli anställd som skolsköterska i Alingsås kommun ska man vara vidareutbildad till barnsjuksköterska eller distriktsköterska, detta för att bland annat säkerställa vaccinationsprocessen för barn och unga men även för att man har större kunskap om barn och ungas hälsa och sjukdomar. Det är ansvarig rekryterande chef som fattar beslut om eventuella undantag från denna hållning. För att kunna bli anställd som psykolog i Barn och ungdomsförvaltningen skall man vara legitimerad psykolog.

De insatser som görs av EMI löpande under året följs upp på skolsköterskornas PM för att diskutera säkerhetskultur, arbetsmetoder, rutiner, lagar och författningar som styr verksamheten. VC HSL informerar om nyheter som berör verksamheten till samtliga skolsköterskor. Under 2024 har information skett löpande via mail för att säkerställa en samlad information kring exempelvis nyheter, händelse och rutiner. Hälsokontroller, hälsosamtal och vaccinationer erbjuds regelbundet utifrån Socialstyrelsens rekommenderade basprogram. Uppföljningar av basprogrammet och vaccinationer görs löpande av skolsköterskorna. För att säkerställa att eleverna får en likvärdig vård finns det utformat riktlinjer för skolsköterskorna och skolläkarna. Skolsköterskorna har tillgång till dessa i metodstödet. Egenkontroll av olika insatser ger också kunskap kring verksamhetens kvalitet. Resultatet av egenkontroll, uppföljningar och utvärderingar rapporteras och återförs till verksamheten för att säkerställa utveckling och förbättring. Skolsköterskorna ges varje år möjlighet att delta i fortbildning för professionen. Detta kan vara skolsköterskekongressen som anordnas på nationell nivå.

De insatser som görs av EPI löpande under året följs upp på psykologernas PM genom regelbunden diskussion och prioritering för att säkerställa likvärdighet mellan enheterna. Mötena är också ett viktigt led i den egenkontroll som vårdgivaren skall utföra för att säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen har främjats genom satsningar på ett öppet klimat, samt gemensam handledning där dilemman och utmaningar lyfts. Psykologgruppen har fått kunskap om avvikelshanteringsrutinen och de mallar för rapportering av avvikelser och tillbud som finns. Risker som eventuellt kan inverka på patientsäkerheten har diskuterats och analyserats i gruppen. Psykologgruppen har strukturerat gått igenom de riktlinjer som specifikt gäller psykologernas insats t ex Skolverkets och Socialstyrelsen gemensamma skrift "Vägledning för elevhälsa" och Socialstyrelsens "Psykologutredning i skolan". Vidare ges tid för kollegial handledning vid komplexa bedömningar av tex skolproblematik hos elever med traumabakgrund, annan kulturell bakgrund, socialt belastad situation, psykisk ohälsa m.m. Psykologgruppen deltar i yrkesspecifika nätverk i GR och i Psykologförbundets regi där patientsäkerhetsfrågan lyft. Psykologerna ges varje år möjlighet att delta i fortbildning. Detta kan exempelvis vara PSIFOS-dagarna, kompetensutveckling på nationell nivå för psykologer i skola och förskola.

2.4 Patienten som medskapare

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Samtliga elever skall ha medinflytande som med tiden, eller under vissa omständigheter, övergår till ett självbestämmande.

All hälso- och sjukvård inom EMI och EPI är ett erbjudande. Samtycke till vård, undersökning eller behandling sker i de flesta fall muntligt men vid vaccinering efterfrågas skriftligt medgivande från båda vårdnadshavare. Information om EMI och basprogrammet ges muntligt och skriftligt i början av varje läsår antingen via Arena för lärande eller vid föräldramöte på skolan.

Alla elever i Alingsås kommun erbjuds hälsokontroller, hälsosamtal samt vaccinationer enligt basprogrammet. Detta sker i förskoleklass, åk 2, åk 4, åk 6, åk 8 i grundskolan. Inför ett hälsobesök hos skolsköterskan blir eleverna informerade om vad besöket går ut på och vilka kontroller som skall utföras. Kontroller som följs enligt basprogrammet är tillväxt, rygg, syn, hörsel. Inför ett vaccinationserbjudande som sker i åk 2, 5 och 8 får elever och vårdnadshavare information om detta i både muntlig och skriftlig form. Det är viktigt att eleverna känner sig trygga inför ett besök och de blir mer delaktiga om de får information inför ett besök. Vårdnadshavarna får också information inför att deras barn och ungdomar ska på hälsobesök och att skolsköterska hör av sig om och när det upptäcks något avvikande och vad som rekommenderas.

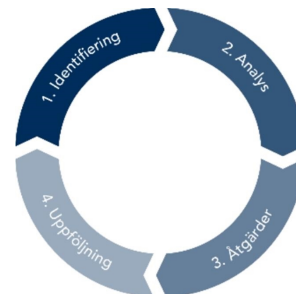
Överföring av EMI/EPI-journal till/från skola utanför kommunen eller fristående skola sker med vårdnadshavares skriftliga medgivande. Egenvård ges av behandlande läkaren inom Hälso- och sjukvården som tar beslut om egenvård ska ges. Skolsköterskan kan vid behov vara behjälplig med information till pedagoger och rektorer i fall som är oklara. Rektorn beslutar, säkerställer och dokumenterar sedan att egenvården kan utföras på skolan så eleven kan klara sin skolgång.

Psykologgruppen har ambitionen att öka berörd elevs delaktighet och påverkansmöjlighet i arbetet generellt och detta gäller även i patientsäkerhetsarbetet. I sitt arbete skall

psykologen vara tydlig och informera vårdnadshavare och elev om rutiner t ex för hur en utredning om skolform är upplagd och var i processen man befinner sig. En del i det förebyggande arbetet är den uppföljning av eleven som sker kontinuerligt i arbetslaget och elevhälsoteamet. Här finns stora fördelar med att psykologen i dagens organisation har möjlighet att följa samma elev över tid.

3. Agera för säker vård

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Skolsköterskor, skolläkare och psykologer ansvarar var och en för att rapportera händelser som medfört skada eller kunde medfört skada för elev i samband med bedömning, utredning och annan insats som råder under hälso- och sjukvårdslagen, så kallade avvikelser. Dessa anmäls till MLA och PLA och hanteras inom ramen för PM. Allvarliga avvikelser rapporteras till VC HSL som tillsammans med MLA och PLA ansvarar för bedömning och analys av händelsen. I bedömning av risk och händelseanalys följs SKR:s råd. Om händelsen bedöms ha medfört vårdskada meddelas elev, vårdnadshavare samt ansvarig rektor. Om vårdskadan bedöms av allvarlig grad görs en anmälan enligt Lex Maria till IVO av VC HSL.

Övriga avvikelser diskuteras på PM och eventuella rutiner förbättras eller upprättas. I patientsäkerhetsberättelsen sammanställs och analyseras årets avvikelserrapporter och riskanalyser för att se mönster och hitta åtgärder för ökad patientsäkerhet.

Via organisationen den centrala barn- och elevhälsan erbjuder säkerställs tillgången till elevhälsans professioner så att likvärdighet och patientsäkerhet uppnås. Vid vakanser har arbetet för enhetens skolsköterskor prioriterats så att basprogrammet med vaccinationer och hälsobesök följts. Pga sjukskrivning av MLA sedan i somras har uppdraget tillfälligt lagts på en av de andra skolsköterskorna i kommunen. Detta har medfört att vissa processer har behövs pausas och uppgifter som ligger under tjänsten MLA har fått begränsas.

Under året har det i EPI funnits vakans för föräldradidighet och sjukskrivning. Psykologgruppen har samlats regelbundet och fördelat enheterna samt prioriterat uppdragen så alla enheter och verksamheter varit bemannade och kunnat genomföra skolformsutredningar och andra viktiga HSL-insatser. Det är det hälsofrämjande och förebyggande arbetet som delvis fått stå tillbaka under året. Konsulttjänst har kunnat undvikas vilket både är kostsamt och tidigare identifierats med risker i patientsäkerhet.

Lokaler och utrustning för arbetet inom EMI/EPI ska vara anpassade för verksamhetens behov. Inköp av medicinskteknisk utrustning produkter har gjorts för att säkerställa patientsäkerheten.

Det finns mottagningar där det förekommer lyhördhet och störande ljud från närliggande lokaler, och skolsköterskor/psykologer delar ibland rum med annan personal. Genom att flera skolsköterskor och samtliga psykologer har mer än en skola, krävs god planeringsförmåga så att utrustning och andra arbetsmaterial vid behov förflyttas mellan

skolorna. På de skolor där psykologerna ej har arbetsrum, varierar i stor utsträckning möjligheten att få tillgång till fungerande samtals- och testrum. Detta innebär en belastning i arbetsmiljön och är en patientsäkerhetsfråga då det inte i alla fall kan garanteras arbetsro t.ex. vid testning. Samtidigt finns ett barnperspektiv i att eleven testas i närhet till sin kända skolmiljö. Det blir en avvägning och bedömning vilken samtals- eller testmiljö som är bästa alternativet i varje enskilt fall. Det finns för psykologerna tillgång till ett gemensamt administrativt rum på BOU med centralt testlager samt arkivskåp. Det finns således anledning att på övergripande nivå i förvaltningen hantera frågan om lokaler för elevhälsan i den generella lokalplaneringen, vilket sker kontinuerligt.

Efterfrågan på psykologisk och medicinsk kompetens från elever, vårdnadshavare, personal och ledning är fortsatt hög och skall ses mot bakgrund av ett rapporterat högre antal elever som uppvisar psykisk ohälsa och stress i skolan. Även samhällets övriga aktörer är hårt belastade, hårt avgränsande i sina uppdrag och väntetider kan vara långa, t ex för vidare utredning av neuropsykiatriska funktionshinder, behandling av depression och gällande sociala stödinsatser och då får elevhälsan en stöttande och uppföljande roll i väntan på andra insatser.

Utifrån ovanstående arbetar MLA och PLA i samverkan med VC HSL i årshjulet med följande:

- kontinuerligt förändrings- och utvecklingsarbete, varför metodstödet uppdateras kontinuerligt
- egenkontroll av bemanning och resursfördelning inför varje läsår för att säkerställa rätt EMI/EPI utifrån elevunderlag
- egenkontroll av lokaler, läkemedel, medicinteknisk utrustning och övrig utrustning årligen.
- samordning av löpande inköp och satsningar för att prioritera utifrån behov och kvalitet, t.ex. testmaterial för EPI och medicinsk utrustning för EMI
- lokalplanering så att möjlighet finns att för psykologer, MLA och PLA arbeta med vissa arbetsuppgifter på Barn och ungdomsförvaltningens kontorslokaler

3.1 Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Inga vårdskador har identifierats och rapporterats in under 2024.

3.2 Tillförlitliga och säkra system och processer

Egenkontroll av verksamheten sker/har genom året skett genom att:

- avvikelser följs systematiskt upp under verksamhetens PM
- uppgradering av journalsystemet sker kontinuerligt
- loggkontroller sker av journalsystemet varje månad
- uppdatering av riktlinjer i respektive metodstöd görs kontinuerligt

- medicinsk-teknisk apparatur servas och genomgås en gång per år
- skolläkarinsatser följs upp och utvärderas mot verksamhetens behov en gång per termin (HT-24 kommer utvärderas under vecka 51)
- inventering av läkemedel görs en gång per termin, samt löpande inför uttag av läkemedel och vaccination
- kontroll av temperatur i kylskåp görs 1gång/vecka
- vaccinationsprocessen säkerställs genom att vaccinationstäckning följs upp och ovaccinerade elever erbjuds vaccin
- psykologernas testmaterial inventeras en gång per termin. Nytt testmaterial inköps vid identifierade behov av uppdatering eller behov av komplement
- adekvat fortbildningen ges.
- deltagande i framtidens vårdinformations system/ Millenium option 1 gällande remisshantering och rutiner för basprogrammets screeningar.

3.3 Säker vård här och nu

Medicinskteknisk apparatur kontrolleras en gång per år av Onemed. Beställning av förrådsprodukter har fungerat väl, inga avvikelser på att vaccin levererats fel.

3.3.1 Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Idag används rutinen för avvikelser för att identifiera risker för vårdskada och hanteras enligt given arbetsgång enligt ovan.

3.4 Stärka analys, lärande och utveckling

Kraven på kvalitet, inklusive dokumentation och uppföljningar har ökat och detta ställer krav på att inhämta kunskap inom hälso- och sjukvårdsområdet för personalen. Egenkontroll av olika insatser ger kunskap kring verksamhetens kvalitet. Resultatet av egenkontroll, uppföljningar och utvärderingar ska sedan rapporteras och återföras till verksamheten för att säkerställa utveckling och förbättring. Detta görs inom Barn- och ungdomsförvaltningen i form av samverkan på PM.

3.4.1 Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Skolsköterskorna har under 2024 identifierat 16 avvikelser. Avvikelserna kan handla om systemfel i PRN, utebliven eller felaktig dokumentation, vaccinationsfrågor, utskriftsproblematik. Skolsköterskegruppen har arbetat aktivt med dessa frågor under PM och tf MLA har haft tät kontakt med PRN.

Tabell 1 Avvikelser skrivna inom den egna organisationen EMI, BOU

Ämne	Antal
Basprogrammet	2
Dokumentation	2
PRN system	1
Vaccination	0
Hälsobesök	0

Tabell 2 Avvikelser skrivna av EMI till andra skolor/instanser

Exempel: Alströmerskolan, Vittra, Globen, andra skolor utanför kommunen	
Ämne	Antal
Journal	0

Tabell 3 Avvikelser skrivna från andra skolor/externa instanser till EMI, BOU

Exempel på externa instanser: KoU, BUP, BUM, socialtjänst	
Ämne	Antal
Dokumentation	2
PRN system	8
Basprogram	1

Samtliga avvikelser har hanterats enligt skriftlig rutin men några med viss fördröjning pga sjukskrivning av MLA. EMI har sammanlagt hanterat 16 avvikelser, ingen av dessa bedömdes ha föranlett någon vårdskada. Majoriteten av de avvikelser som inkommit under 2024 berör tekniska problem kopplat till PRN. Det är överföringen av journaler i PRN från åk 9 till gymnasiet som inte har fungerat optimalt. Kontakt med PRN är upprättad för att förhindra detta inför läsåret 2025/2026. En avvikelse är under pågående utredning.

Inom ramen för EPI har inkommit två avvikelser med avseende på dokumentation.

Ingen av avvikelserna har bedömts föranlett någon vårdskada utan rör tidsgränser för dokumentation som inte kunnat hållas. En extern avvikelse har skickats till annan vårdgivare från EPI.

3.4.2 Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Synpunktshandlingen i kommunen kan användas för synpunkter och klagomål från elever och vårdnadshavare i ärenden som härledes arbetet under HSL. Vårdnadshavare upplyses

om att denna möjlighet finns utöver möjligheten att kontakta respektive skolsköterska, skolläkare, psykolog eller VC HSL. Synpunkter på omhändertagandet inom EMI/EPI ska alltid tas omhand och vidarebefordras till VC HSL. Klagomål och synpunkter analyseras, bemöts och återkopplas till berörd psykolog, skolsköterska eller skolläkare, samt rektor och berörd elev och vårdnadshavare. Vid stora brister görs anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO. Vid allvarlig vårdskada görs anmälan enligt Lex Maria av VC HSL.

Sammanställning och hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål utvecklas för att kunna följa flöden över tid och se mönster och trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Under året har inga formella klagomål eller synpunkter angående patientsäkerhet inkommit till VC HSL eller kommunens klagomålshantering. Det har heller inte skett någon vårdskada, anmälan till IVO eller enligt Lex Maria dock är en avvikelse skriven 2024 under pågående utredning.

Sammantaget gör VC HSL bedömningen att arbetet enligt HSL inom Barn- och ungdomsförvaltningen under 2024 skett på ett patientsäkert sätt.

3.5 Öka riskmedvetenhet och beredskap

Att ständigt öka medvetenheten om vilka risker som kan förekomma och hur dessa kan förekommas eller förebyggas är ett kontinuerligt arbete som ständigt är i fokus inom ramen för allt gemensamt arbete inom EMI och EPI. Detta arbete kan sammanfattas under nedanstående punkter:

- arbeta mer kring medvetenhet om risker och förbättringsarbete, genom dialog i förebyggande syfte, samt hantering av avvikelser
- fortsatt uppdatering av metodstöd
- systematiskt kvalitetsarbete på PM
- kompetensutveckling med skolläkare, fortbildning som exempelvis skolsköterskekongress och PSIFOS-dagarna

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är målet för hälso- och sjukvården en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

För EMI/EPI är det övergripande målet att säkerställa en god och säker vård som bedrivs av skolsköterskor, skolläkare och psykologer med hög kompetens.

4. Mål, strategier och utmaningar för kommande år

4.1 Utvärdering av 2024 års mål

Under 2024 var alla mål för ökad patientsäkerhet knutna till det identifierade utvecklingsområdet dokumentation som framkommit i analysen av avvikelsetyper.

En högre samsyn sågs önskvärd kring den dokumentation som sker inom elevhälsan och även en ökad förståelse kring viktiga skillnader i dokumentation gällande skollagstiftning och hälso- och sjukvårdslagstiftning inom organisationen. Därav har VC HSL; MLA och PLA haft dokumentation som tema med respektive rektorer samt specialpedagoger,

Mål 1: All dokumentation ska under 2024 uppfylla kraven för rättssäker och ändamålsenlig dokumentation:

Strategier för att nå målet;

1: Utveckla digital intern avvikelshantering i PRN.

Detta görs genom en separat modul som tas fram av systemadministratör i samråd med VC HSL, MLA och PLA och implementeras under professionernas PM.

Utvärdering: Avvikelsehantering digitalt i PRN har införts under vårterminen. Under höstterminen har tf MLA arbetat vidare med hur avvikelserna ska hanteras i PRN, ett arbete som kommer att fortsätta under 2025. Skolsköterskorna har fått genomgång på PM i december om hur avvikelshanteringen går till digitalt samt hur de sedan kan hanteras och följas upp. Psykologerna får introduktion i januari.

2: Digitalisera samtycken i PRN.

De samtycken som krävs för insatser under HSL ska digitaliseras och hanteras i dokumentationssystemet PRN. Det finns en utvecklad funktion inom PRN för att göra samtycken tex för vaccinationer digitala, vilket skulle öka patientsäkerheten men dessa bör samköras med annan övergång till digitala samtycken i förvaltningen så vårdnadshavare kan finna alla på samma ställe.

Utvärdering: Detta mål har pausats under MLA:s sjukskrivning

3: Säkerställa systematiken i kvalitetsarbetet genom ett årshjul.

Årshjulet ger oss stöd i att följande fyra teman berörs systematiskt på PM och APT under året; Sekretess och samtycken, Avvikelser och analys, Remisser och remissvar, Egenkontroll genom gemensam journalgranskning.

Utvärdering: Årshjulet har följts på PM och uppnåtts till viss del, vissa delar har pausats pga sjukskrivning MLA. Årshjulet revideras inför nästa verksamhetsår.

Mål 2: All information rörande EMI kopplat till utformning av FVM/Millennium ska vara samverkad med professionerna innan tillträdet i november 2024 (i Alingsås 2026).

Strategi: Under PM informerar MLA löpande kring det arbete som görs för standardisering av hälsoscreening och gemensamt basprogram för kommunerna inom VGR. MLA för in professionernas talan i ledningsrådet för FVM/Millennium inför de beslut som fattas där och på så sätt får EMI Alingsås möjlighet till samverkan.

Utvärdering: Arbetet med Millennium följs men har fördröjts i implementering i hela regionen.

Mål 3: Ny rutin för mottagande i anpassad grundskola ska vara klar och implementerad innan sommaren 2024

Strategi: Mottagningsgruppen för anpassad grundskola reviderar den rutin som finns och säkerställer att den uppfyller de lagkrav som ställs för processen. Till stöd för detta arbete tar gruppen den granskning som gjordes av KPMG under hösten 2023 samt underlag från andra kommuner i nätverk.

Utvärdering: Ny rutin är utformad och implementerad sedan juni 2024.

Mål 4: Det ledningssystem som används för EMI/EPI ska vara gemensamt och uppdaterat.

Strategi: Arbetet genomförs under ledning av VC HSL med stöd av MLA och PLA och ska beslutas i nämnd och förankras i övrig verksamhet.

Utvärdering: Ledningssystemen uppdaterade och arbetet med ett gemensamt ledningssystem kommer bli klart i januari 2025.

4.2 Mål och strategier för 2025

Då flera mål inför 2024 till viss del uppnåddes och då vissa pausats kommer de fortsätta att vara mål för 2025. Tyngden kommer återigen handla om vidareutveckling av det digitala systemet för avvikelshantering och samtycken, att det dokumenteras på rätt ställe och att anteckningar signeras inom rätt tid.

Mål 1: Vårdnadshavare ska lätt kunna signera samtycken till HSL-insatser som tex vaccinationer digitalt.

Bakgrund: Inhämtandet av samtycken i pappersform från vårdnadshavare för HSL-insatser tar mycket administrativ tid och pappershantering är förknippad med patientsäkerhetsrisker.

Strategier för att nå målet;

Digitalisera samtycken i PRN. På detta vis kan vårdnadshavare lätt signera sina samtycken och det lagras på ett säkert sätt i systemet.

Mål 2: All information rörande EMI kopplat till utformning av FVM/Millennium ska vara samverkad med professionerna innan tillträdet.

Strategi: Under PM informerar MLA löpande kring det arbete som görs för standardisering av hälsoscreening och gemensamt basprogram för kommunerna inom VGR. MLA för in professionernas talan i ledningsrådet för FVM/Millennium inför de beslut som fattas där och på så sätt får EMI Alingsås möjlighet till samverkan.

Mål 3: Förtydligande om hur frågan avseende sekretess och dokumentation skiljer sig åt över verksamhetsgränserna, då EMI är en egen verksamhetsgren.

Bakgrund: På PM har professionen lyft att det finns önskemål om olika insatser av dokumentation av skolsköterskor ute på skolorna. Skolsköterskorna önskar få en tydlighet i hur vi ska arbeta likvärdigt och korrekt ur ett sekretessperspektiv.

Strategi: En rutin för vad och hur EMI:s professioner kan och får dokumentera i olika sammanhang tas fram av MLA och sprids till alla berörda i elevhälsan (rektorer och specialpedagoger inkluderade) via VC HSL.

Mål 4: Att säkerställa patientsäker dokumentation avseende signering av journalanteckningar. Alla inom EPI och EMI ska hålla tidsramar för signering av anteckningar i journalsystemet PRN (2 veckor).

Strategi: Att på PM tala om vikten att avsätta tid för dokumentation i sin veckoplanering för att hålla tidsramar satta av patientsäkerhetsskäl.

Referenser

Socialstyrelsen (2017). *Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården. HSLF-FS 2017:3*. Stockholm: Socialstyrelsen.

SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslag*. Stockholm: Socialdepartementet.

Strålsäkerhetsmyndigheten (2018). *Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om anmälningspliktiga verksamheter. SSMFS 2018:2*.
<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/publikationer/foreskrifter/ssmfs-2018/SSMFS-20182/>.

Socialstyrelsen (2012). *Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete: handbok för tillämpningen av föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete*. Stockholm: Socialstyrelsen.

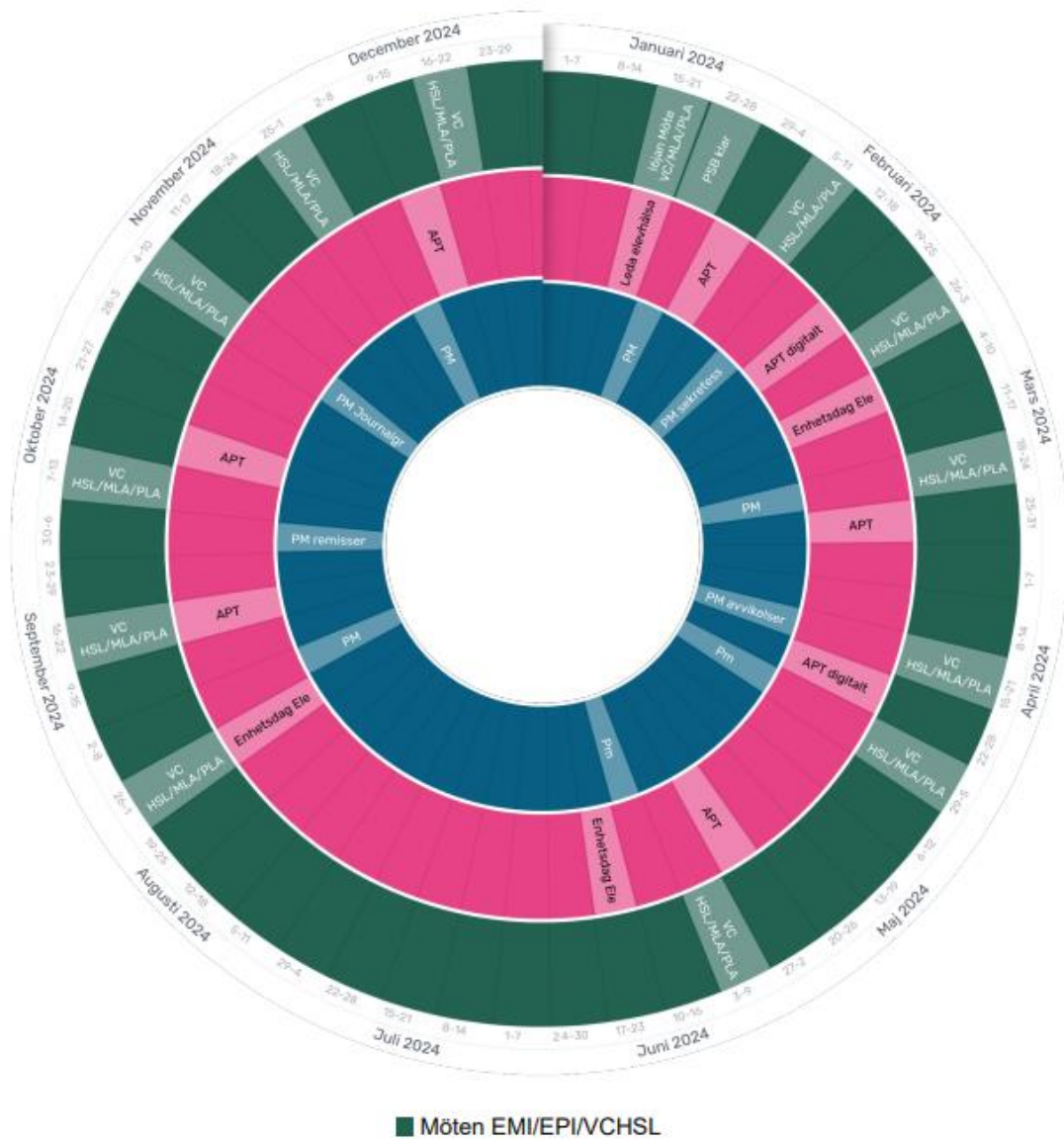
Socialstyrelsen (2013). *Psykologutredning i skolan*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen. Skolverket (2016). *Vägledning för elevhälsan*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen (2014). *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS SOSFS 2014:5*. Stockholm: Socialstyrelsen.

Bilaga 1

Årshjul av VC HSL, MLA och PLA:s arbete

Ledningssystem
elevhälsans medicinska och
psykologiska insats

3

2025.031 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2025.031 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Tjänsteskrivelse Ledningssystem för Elevhälsans insatser enligt HSL

Ärendebeskrivning

Skollagen (2010:800) ställer krav på att det ska finnas en elevhälsa som innefattar medicinska och psykologiska insatser och fastställer att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans insatser ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. En del av elevhälsans medicinska och barn- och elevhälsans psykologiska och logopediska insatser styrs också av hälso- och sjukvårdslagen. De hälso- och sjukvårdsinsatser som erbjuds ska kvalitetssäkras mot målet om en god, säker och jämlik vård. Kvalitet definieras i detta specifika sammanhang som att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård (SOSF 2011:9).

Alingsås kommun är ansvarig vårdgivare för elevhälsans medicinska och psykologiska insatser som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Enligt HSL åligger det vårdgivaren att ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten.

I målen för arbetet inom ramen elevhälsans kvalitetsarbete enligt HSL beslutade barn- och ungdomsnämnden att ett gemensamt ledningssystem för elevhälsans medicinska och psykologiska insatser skulle arbetas fram under 2024 (§4 2024-02-20).

Förvaltningens yttrande

Verksamheten som är aktuell för barn- och ungdomsnämndens ledningssystem är den hälso- och sjukvård som bedrivs inom barn- och elevhälsan i barn- och ungdomsförvaltningen. De yrkeskategorier som omfattas är: skolläkare, skolsköterska, psykolog och logoped.

Elevhälsans insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) har tidigare beskrivits i två olika ledningssystem, med ett för den medicinska och ett för den psykologiska insatsen. I förslag till ledningssystem beskrivs elevhälsans samlade insatser inom HSL i ett samlat ledningssystem. Nytt i detta ledningssystem är att även logopediska insatser inkluderas.

Ekonomisk bedömning

Beslutet finansieras inom ram.

Förslag till beslut

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för hälso- och sjukvårdsinsatser inom barn- och elevhälsan fastställs.

Beslutet ska skickas till

Skolsköterskor

Skolpsykologer

Logoped

Helena Balte
Förvaltningschef

Frida Toivanen
Verksamhetschef enligt HSL

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Ledningssystem

för systematiskt kvalitetsarbete för hälso- och sjukvårdsinsatser inom barn- och elevhälsan

Typ av styrdokument: ledningssystem

Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden

Datum för beslut: 2025-02-18

Diarienummer: 2025.031 BUN

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentansvarig: VC HSL

Innehåll

Innehåll.....	2
Definitioner och förkortningar.....	3
Inledning	4
Övergripande ansvarsfördelning	5
Vårdgivarens ansvar.....	5
Verksamhetschef enligt HSL:s ansvar	6
Medicinskt ledningsansvarig skolsköterskas ansvar	8
Psykologisk ledningsansvarigs ansvar.....	8
Logopedisk ledningsansvarigs ansvar	9
Rektors ansvar	10
Hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar	10
Kompetens	10
Kompetenskrav skolläkare.....	10
Kompetenskrav skolsköterska	10
Kompetenskrav psykolog.....	11
Kompetenskrav logoped	11
Studenter.....	11
Processer och rutiner.....	11
Samverkan	13
Samverkan med elev och vårdnadshavare	13
Samverkan inom verksamheten	14
Samverkan andra vårdgivare.....	14
Systematiskt förbättringsarbete	15
Risakanalys	15
Egenkontroll	15
Avvikelsehantering samt anmälan enligt Lex Maria.	15
Klagomål/synpunkter	16
Lagar, föreskrifter och allmänna råd	16

Definitioner och förkortningar

Begrepp	Förklaring
Kvalitet -2 kap 1§ SOSFS 2011:9	Att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt <ul style="list-style-type: none"> - lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och - beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen
IVO	Inspektionen för vård och omsorg
PSL	Patientsäkerhetslagen
VC HSL	Verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen
Lex Maria	Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivare anmäla händelser till IVO som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada. Vårdgivarna ska genomföra en utredning av den aktuella händelsen.
Avvikelse	En händelse som medfört eller som hade kunnat medföra vårdskada/något oönskat.
Vårdskada	Definieras i patientsäkerhetslagen som lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.
MLA	Medicinskt ledningsansvarig
PLA	Psykologisk ledningsansvarig
LLA	Logopedisk ledningsansvarig
EMI	Elevhälsans medicinska insats
EPI	Elevhälsans psykologiska insats
ELI	Elevhälsans logopediska insats
PRN (Prorenata)	Digitalt journalsystem.
PM	Professionsmöte
Patientsäkerhet	Skydd mot vårdskada.
PSB	Patientsäkerhetsberättelse
SoL	Socialtjänstlagen
HSFL-FL 2016:51	Folkhälsomyndighetens föreskrifter om vaccination av barn.
Processer	En sekvens av aktiviteter, med ett övergripande syfte, som resulterar i ett specifikt och förutsägbart resultat.

Rutin	Ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras.
Remiss	En remiss är en handling från hälso- och sjukvårdspersonal som utgör beställning av en tjänst eller begäran om övertagande av vårdansvar för en patient.
OSL	Offentlighets- och sekretesslagen
BHV	Barnhälsovård
NOSAM	Närvårdsområdessamverkan

Inledning

Skollagen (2010:800) ställer krav på att det ska finnas en elevhälsa som innefattar medicinska och psykologiska insatser och fastställer att elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsans insatser ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsans verksamhet ska vara av god kvalitet och säkerställa ett likvärdigt stöd. En del av elevhälsans medicinska och barn- och elevhälsans psykologiska och logopediska insatser styrs också av hälso- och sjukvårdslagen. De hälso- och sjukvårdsinsatser som erbjuds ska kvalitetssäkras mot målet om en god, säker och jämlik vård. Kvalitet definieras i detta specifika sammanhang som att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård (SOSF 2011:9).

I kap 8 § 28 i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) anges följande: *"Ledningen av hälso- och sjukvård ska vara organiserad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främjar kostnadseffektivitet"*. Bestämmelserna kompletteras med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd för Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOFS 2011:9). I tredje kapitlet följer att: *"vårdgivaren ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten"*.

Syftet med ledningssystemet är att möjliggöra systematisk utveckling och kvalitetssäkring av verksamheten. Ledningssystemet ska omfatta verksamheternas alla delar och de som bedriver verksamheterna ska med hjälp av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheterna. Ledningssystemet ska göra det möjligt att styra verksamheterna så att rätt sak görs vid rätt tillfälle och på rätt sätt samt att händelser som kan leda till vårdskador undviks (SOFS 2011:19).

Verksamheten som avses i detta ledningssystem är den hälso- och sjukvård som bedrivs inom barn- och elevhälsan i Barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås Kommun. De yrkeskategorier som omfattas är: skolläkare, skolsköterska, psykolog och logoped anställda i Alingsås kommunala förskola, grundskola och anpassad grundskola.

I ledningssystemet ska organisationens *ansvarsfördelning* av olika uppgifter i det systematiska arbetet för att kvalitetssäkra verksamhetens hälso- och sjukvårdsinsatser framgå.

Ledningssystemet ska beskriva vilka *kompetenskrav* som ställs för att kunna utföra dessa insatser.

Vidare ska ledningssystemet beskriva de *processer och rutiner* som behövs i verksamheten för att säkra dess kvalitet samt de processer som finns för att säkerställa *samverkan* inom och utom organisationen när det krävs.

Det *systematiska kvalitetsarbetet* ska ses som ett ständigt pågående förbättringsarbete där organisationen genom riskanalyser, egenkontroller, sammanställda rapporter, klagomål och synpunkter upptäcker vilka processer och rutiner som måste tas fram eller uppdateras.

Tillsynsmyndighet för all hälso- och sjukvård är Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Övergripande ansvarsfördelning

I ledningssystemet ska organisationens ansvarsfördelning av olika uppgifter i det systematiska arbetet för att kvalitetssäkra verksamhetens hälso- och sjukvårdsinsatser framgå. Här följer den övergripande ansvarsfördelningen för barn- och elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser.

Vårdgivarens ansvar

Alingsås Kommun är vårdgivare för hälso- och sjukvård inom barn- och elevhälsans verksamhetsområde i förskola, grundskola och anpassad grundskola. Barn- och ungdomsnämnden är representanter för vårdgivaren och utför vårdgivarens uppgifter och beslut. Vårdgivarens roll är författningsreglerad enligt HSL (2017:30) och patientsäkerhetslagen (PSL)(2010:659) och ska säkerställa att det finns en verksamhetschef enligt HSL (VC HSL) som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret.

Inom förskola, grundskola och anpassad grundskola i Alingsås kommun är det VC HSL tillika enhetschef för barn- och elevhälsan på Barn- och ungdomsförvaltningen, som ansvarar för anmälan enligt lex Maria, vilket är registrerat i Socialstyrelsens vårdgivarregister (SOF 2005:28).

Vårdgivaren fastställer verksamhetens övergripande mål för patientsäkerhet och kvalitet och ska kontinuerligt följa upp och utvärdera målen.

Vårdgivaren ansvarar för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Detta ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Med stöd av ledningssystemet ska vårdgivaren planera, leda kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheterna (SOF 2011:9). Ledningssystemet ska anpassas efter verksamhetens inriktning och omfattning.

Verksamhetschef enligt HSL:s ansvar

VC HSL representerar vårdgivaren, det vill säga Barn- och ungdomsnämnden. Vårdgivaren bestämmer vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter och vilket ansvar VC HSL har utöver det författningsreglerade ansvaret.

VC HSL måste inte ha hälso- och sjukvårdsutbildning, men får endast bestämma över diagnostik, vård eller behandling om hen har rätt kompetens. I annat fall måste en medicinskt ledningsansvarig (MLA) och en psykologisk ledningsansvarig (PLA) och en logopedisk ledningsansvarig (LLA) utses som får i uppdrag att fullgöra enskilda ledningsuppgifter. I verksamhetschefens uppdrag ingår att fortlöpande styra, följa upp, utveckla och dokumentera kvaliteten.

Systematiskt kvalitetsarbete

VC HSL ska:

- Känna till de författningar, styrdokument och vetenskapliga rön som gäller för hälso- och sjukvården samt utbildning som berör elevhälsans medicinska insats (EMI) och elevhälsans psykologiska insats (EPI) och barn- och elevhälsans logopediska insatser i barn (ELI).
- Ansvara för att det finns ett ledningssystem för EMI och EPI samt ELI.
- Med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.
- I ett ledningssystem ange hur uppgifterna som ingår i arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten är fördelade i verksamheten.
- Inom ramen för ledningssystemet ta fram, fastställa och dokumentera processer, aktiviteter, rutiner samt metoder för hur det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt ska bedrivas för att kunna styra, följa upp och utveckla verksamheten och dess resultat.
- Senast 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse.
- Ansvara för att redovisa verksamhetens resultat för nämnden.

Löpande verksamhet

VC HSL ska:

- Ansvara för den löpande verksamheten inom sitt område och tillse att den fungerar på ett tillfredsställande sätt.
- Tillse att kraven på hög patientsäkerhet och god vård tillgodoses.
- Ansvara för att det finns de direktiv, instruktioner och rutiner som den löpande verksamheten kräver.
- Ansvara för att inköp av tjänster, produkter, dokumentationssystem sker i enlighet med gällande lagstiftning
- Vara ansvarig för att verksamheten har de lokaler, utrustning och resurser som krävs för att god vård ska kunna ges utifrån patientsäkerheten.
- Svvara på frågor från myndigheter, elever, vårdnadshavare och medier vad gäller verksamheten.

Avvikelsehantering

VC HSL ska:

- Ansvara för att egenkontroll i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd utövas.
- Ta emot och utreda klagomål och synpunkter på verksamhetens kvalitet från elev, vårdnadshavare, medarbetare, andra myndigheter, föreningar och organisationer.
- Ta emot rapporter om avvikelser i enlighet med 6 kap. 4 § patientsäkerhetslagen (2010:659) från verksamhetens medarbetare.
- Ansvara för att det finns rutiner för att utreda händelser i verksamheten som har medfört eller hade kunnat medföra vårdskada.
- Vidta nödvändiga, omedelbara åtgärder med anledning av en avvikelse och vid behov göra anmälan enligt Lex Maria.
- Analysera och sammanställa inkomna rapporter om risk för vårdskada, klagomål och synpunkter samt utifrån vad som framkommer vidta åtgärder som krävs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Behörighet och kompetens

VC HSL ska:

- Säkerställa att verksamhetens medarbetare känner till och arbetar i enlighet med processer och rutiner i ledningssystemet.
- Säkerställa att det finns medarbetare i den omfattning som tillgodoser behovet.
- Verka för att medarbetare har rätt kompetens för att kunna bedriva verksamhet av hög patientsäkerhet och god kvalitet.
- Ansvara för rekryteringsprocessen vid nyanställning av medarbetare inom verksamheten.
- Ansvara för rutiner för individuell introduktion av medarbetare.
- Ansvara för att medarbetare är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter och behörighet.

Personuppgiftshantering

VC HSL ska:

- Ansvara för att rutiner finns för att journaler förs i enlighet med lag.
- Ansvara för att det finns fungerande rutiner för styrning av behörigheter i det digitala journalsystemet Prorenata, (PRN) och för spårning (loggning) av användare.
- Ansvara för att utdelade behörigheter för åtkomst till patientuppgifter är ändamålsenliga och förenliga med hälso- och sjukvårdspersonalens och andra befattningshavares aktuella arbetsuppgifter.
- Ansvara för att medarbetarna är informerade om de bestämmelser som gäller för hantering av patientuppgifter.
- Ansvara för att uppföljning av journalsystemens användning sker genom regelbunden uppföljning av loggarna samt utreda misstanke om obehörig åtkomst.

Samverkan

VC HSL ska:

- Ansvara för att det finns rutiner kring samverkan internt och med andra myndigheter.
- Ansvara för att skolläkaravtal är upprättat.

Medicinskt ledningsansvarig skolsköterskas ansvar

I MLA:s ansvar ingår att:

- Leda professionsmöten, PM, i samverkan med VC HSL, för att kvalitetssäkra verksamheten inom skolsköterskegruppen.
- Ansvara för att ha ett årshjul enligt verksamhetens rutiner för elevhälsans medicinska insats.
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör EMI.
- Ha rutiner som tillgodoser att personalen har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att skolsköterska och skolläkare deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom EMI.
- Utföra egenkontroller och loggkontroller inom EMI.
- Kvalitetssäkra vaccinationsprocessen.
- Ansvara för medicintekniska produkter.
- Kvalitetssäkra grundutrustningen och lokal på respektive mottagning.
- Säkra vårdkedjan/remisshantering mellan vårdgivare.
- Hantera avvikelser inkomna från EMI.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.
- Ansvara för schemalaggnings av skolläkarinsatsen.

Psykologisk ledningsansvarigs ansvar

I PLA:s ansvar ingår att:

- Leda professionsmöten, PM, i samverkan med verksamhetschef, för att kvalitetssäkra verksamheten inom psykologgruppen.

- Ansvara för att ha ett årshjul enligt verksamhetens rutiner för elevhälsans psykologiska insats
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör EPI.
- Ha rutiner som tillgodoser att psykologerna har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att psykologerna deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom EPI.
- Utföra egenkontroller och loggkontroller inom EPI.
- Kvalitetssäkra lokaler och testmaterial.
- Hantera avvikelser inkomna från EPI.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.

Logopedisk ledningsansvarigs ansvar

I LLA:s ansvar ingår att:

- I samverkan med verksamhetschef, kvalitetssäkra verksamheten inom logopedinsatsen.
- Vara den person som såväl tillsynsmyndighet, vårdnadshavare, elever och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör ELI.
- Ha rutiner som tillgodoser att logoperna har den kompetens som krävs för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet.
- Verka för att logoped deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutveckling i samråd med verksamhetschefen.
- Ansvara för att det finns rutiner för dokumentation och journalföring inom ELI.
- Utföra egenkontroller inom ELI.
- Kvalitetssäkra testmaterial.
- Hantera avvikelser inkomna från ELI.
- Ansvara för processen när metodmappen skall uppdateras eller revideras.
- Bevaka nya forskning och nya riktlinjer inom kunskapsområdet.
- Dokumentera den årliga patientsäkerhetsberättelsen, PSB, i samverkan med VC HSL.

Rektors ansvar

Rektor har ansvar för ledningen av elevhälsoarbetet på skolan och ska se till att eleverna har tillgång till den hjälp de behöver inom elevhälsan. Rektor ska också säkerställa att det finns rutiner för att utvärdera och analysera effektiviteten av elevhälsans insats på skolan. Tillsammans med VC HSL är rektor ansvarig för att verksamheten har tillgång till lokaler, utrustning och resurser som krävs för att ge en god vård i enlighet med patientsäkerhet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar

Hälso- och sjukvårdspersonal (skolläkare, skolsköterskor, psykologer och logoped) är enligt PSL (2010:659) skyldiga att utföra sitt arbete under sitt yrkesansvar. De är skyldiga att utföra sitt arbete i enlighet med aktuell forskning och beprövad erfarenhet, samt ge elever sakkunnig och omsorgsfull vård. De har också ett personligt yrkesansvar för att utföra sina arbetsuppgifter. De ingår i verksamheternas barn- och elevhälsoarbete och måste följa sin uppdragsbeskrivning och arbeta i enlighet med de rutiner som finns i metodstödet. De måste också ha god kännedom om och följa relevant lagstiftning, rutiner, policys och dokument inom hälso- och sjukvården. De är även skyldiga att delta i nätverksträffar och professionella utvecklingsområden samt delta i patientsäkerhetsarbetet. Alla som arbetar i förskolan och skolan har anmälningsplikt vid misstanke att ett barn far illa (SoL 2001;453.14kap.)

Kompetens

Ledningssystemet ska beskriva vilka kompetenskrav som ställs för att kunna utföra de identifierade HSL-insatserna inom barn- och elevhälsan.

HSL-personal är skyldig att upprätthålla hög patientsäkerhet (PSL 2010:659). För att säkerställa hög patientsäkerhet krävs att skolläkare, skolsköterska, psykolog och logoped har rätt kompetens och arbetar utifrån ledningssystemets processer och rutiner.

Kompetenskrav skolläkare

En legitimerad läkare med specialistutbildning inom barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri, allmänmedicin eller utbildad skolläkare uppfyller kompetenskravet för en skolläkare enligt Socialstyrelsens föreskrifter.

Kompetenskrav skolsköterska

En legitimerad sjuksköterska enligt Socialstyrelsens föreskrifter med specialistutbildning inom barn och ungdom, öppen hälso- och sjukvård eller skolsköterskeprogrammet har kompetens som skolsköterska. De är också behöriga att ordinera läkemedel för vaccination enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter (HSFL-FL 2016:51) om vaccination av barn.

Kompetenskrav psykolog

Legitimerad psykolog enligt Socialstyrelsen föreskrifter. PTP- psykolog som arbetar under handledning av legitimerad psykolog.

Kompetenskrav logoped

Legitimerad logoped enligt Socialstyrelsens föreskrifter.

Studenter

Skolsköterskor, psykologer och logopederna i barn- och elevhälsan kan ta emot studenter från specialistsjuksköterskeprogrammet, psykologprogrammet och logopedprogrammet. Studenter utför arbetsuppgifter inom hälso- och sjukvård under handledning av legitimerad personal från respektive yrkeskategori.

Processer och rutiner

Ledningssystemet beskriver de processer och rutiner som behövs i verksamheten för att säkra dess kvalitet.

Vårdgivaren har ansvar för att säkerställa verksamhetens kvalitet genom att identifiera och beskriva processer och för varje process utarbeta rutiner som beskriver ett tillvägagångssätt och fördelningen av ansvaret i verksamheten. Dessa rutiner ska baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet och följa vägledningsdokument från Socialstyrelsen och Skolverket. Metoder för att uppnå verksamhetens kvalitet ska också utvecklas och implementeras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Processer inom elevhälsans medicinska insats (skolläkare och skolsköterskor)

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälso- och sjukvård	Hälsobesök/hälsosamtal Tillväxt Syn Hörsel Rygg Riktade undersökningar Kontrollelever	Hälsoenkät, kallelse, genomförande, journalföring Rutiner för tillvägagångssätt Prevention ur ett yrkesmedicinskt perspektiv Uppföljning av identifierande hälsoproblem. Elever	MLA, VC HSL

		<p>som följs upp efter att ha haft till exempel en avvikande tillväxtkurva. Då kontrolleras tillväxt, hörsel, syn, eller annat som tidigare upptäckts avvikande resultat på.</p>	
	Läkemedelshantering	Lokal instruktion för läkemedelshantering på skolsköterskans arbetsrum (SOFS 20000:1)	
	Generella ordinationer av läkemedel	Rutiner för förvaring av läkemedel på Hälsovårdsmottagningen. Upprättas och uppdateras årligen av skolläkare (SOFS 2000:1)	
	Vaccinationer	Information till elever, vaccinations-ordinationer, medgivande, genomförande, journalföring. Registrering i Nationella vaccinationsregistret (NVR) sker automatiskt i journalsystemet Prorenata (PRN)	

Processer inom barn- och elevhälsans psykologiska insats

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälso- och sjukvård	<p>Bedömning Del i utredning av elevs behov av särskilt stöd</p> <p>Utredning av skolform</p> <p>Journalföring</p>	<p>Rutin för utredning i skolan</p> <p>Stödmall inför ev mottagande i anpassad grundskola</p> <p>Psykologjournal upprättas för elever aktuella för HSL-</p>	PLA, VC HSL

	Samtal/råd och stöd till elever och/eller vårdnadshavare	insats av skolpsykolog i journalsystemet PRN.	
	Remisshantering	Journal upprättas om HSL-insats startas, kartläggning/bedömning/stöd kopplad till skolrelaterad problematik	
	Handledning och råd och stöd riktad personal rörande specifikt barn eller elev	Skriv enligt rutin i PRN Journalförs i psykologjournal i PRN	

Processer inom barn- och elevhälsans logopedinsats.

Arbetsområde	Identifierade processer och rutiner	Rutiner beskrivna i det digitala metodstödet	Uppföljningsansvar
Hälsa- och sjukvård	Journalföring	Logopedjournal upprättas för barn och elever aktuella för HSL-insats av logoped i PRN	LLA, VC HSL
	Bedömning/kartläggning	Journalförs i logopedjournal i PRN	
	Råd och stöd till elever/eller vårdnadshavare	Journalförs i logopedjournal i PRN	
	Handledning och råd och stöd riktad till personal rörande ett specifikt barn eller elev	Journalförs i logopedjournal i PRN	

Samverkan

Ledningssystemet beskriver de processer som finns för att säkerställa samverkan inom och utom organisationen när det krävs.

Samverkan med elev och vårdnadshavare

Elev och vårdnadshavare ska alltid informeras och göras delaktiga, vara med i planeringen och utredning av vården. Barnets/elevens bästa ska vara grundregeln vid planering, utredning och uppföljning. Barnets/elevens integritet ska respekteras.

Den medicinska insatsen är enligt förarbeten till offentlighets- och sekretesslagen, OSL, att betrakta som en egen verksamhetsgren och lyder under hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25kap OSL. Psykolog och logoped lyder under skolekretess i 23kap 2§ OSL.

Samverkan inom verksamheten

Inom den egna verksamheten sker samverkan på elevhälsoteamsmöten och i samarbete med arbetslagen. Skolläkare, skolsköterskor och psykolog är en del av elevhälsoteamet på skolenheterna och ingår i dess arbetsformer för samverkan. Här är rutiner för ärendegångar, uppföljningar och kommunikation viktiga. Skolenheterna arbetar för att utveckla välfungerande samverkan mellan elevhälsan och pedagogernas arbetslag. Dessa regelbundna dialogmöten har blivit ett forum för hälsofrämjande och förebyggande arbete, vilket möjliggör tidigt upptäckt av elever som visar tecken på svårigheter och ohälsa. Logoped är en central stödinsats och samverkar utifrån behov på uppdrag av rektor i förskola, grundskola och anpassad grundskola. Förskolepsykolog ingår i förskolans barnhälsoteam.

I barn- och elevhälsans tvärprofessionella team överbryggas sekretessen via samtycken från elev och vårdnadshavare att överföra information.

Rektor leder och ansvarar för den interna samverkan inom barn- respektive elevhälsoteamet samt för samverkansformer med övrig personal i verksamheten.

Samverkan andra vårdgivare

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Många av Alingsås kommuns barn och elever har kontakt med andra vårdgrannar och för att säkerställa processerna i informationsflöde, remissgång och behandlingsresultat förs det regelbundet en samverkan och dialogmöte mellan förskola, skola och vårdgrannar. Syftet med samverkan och dialogmöte är att minska risken för vårdskada.

EMI/EPI/ELI samverkar med följande parter under elevens skolgång:

- BHV och förskola inför att elever ska börja förskoleklass.
- Elevhälsa inför stadiebyte och skolbyte.
- Elevhälsa på gymnasieskola vid övergång från grundskola till gymnasieskola.
- En vårdcentral för att säkra tillgång av skolläkare
- Samverkan och dialogmöte kring uppdrag och vårdkedja med bl.a. socialtjänsten, ungdomsmottagningen, barn- och ungdomsmedicinska mottagningen, barnhälsovården, logopedmottagningen, barn- och ungdomspsykiatri, ungas psykiska hälsa och barn- och ungdomshabiliteringen.
- Logoped och förskolepsykolog samverkar i småbarnsteam.

All barn- och elevhälsopersonal har ett uppdrag att vid behov initiera och främja samverkan med andra insatser som socialtjänst och vårdaktörer.

Samverkan med regionen sker i Närvårdsområdessamverkan i NOSAM.

Systematiskt förbättringsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet ska ses som ett ständigt pågående förbättringsarbete där organisationen genom riskanalyser, egenkontroller, sammanställda rapporter, klagomål och synpunkter upptäcker vilka processer och rutiner som måste tas fram eller uppdateras.

Risikanalys

Risikanalys innebär att fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Bedömningen av vilka risker som finns bör ske på individ-, verksamhets och strategisk nivå och uppskatta sannolikheten att händelser kan inträffa. Riskanalysen inkluderar en bedömning av vilka negativa konsekvenser som kan följa en händelse och bedöma om någon mer behöver vara med i bedömningen. Underlag behöver samlas in och analyseras. Utifrån analysen utförs insatser för att eliminera risker och göra förbättringar. Dessa insatser ska återkopplas till verksamheten i lärande syfte och bör följas upp och utvärderas.

Egenkontroll

Egenkontroll innebär att systematiskt följa upp och utvärdera den egna verksamhetens resultat. Kontroller genomförs i syfte att se om verksamheten bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i ledningssystemet. Syftet är ett gemensamt lärande i organisationen. Områden för egenkontroll identifieras utifrån tidigare granskningar, avvikelser, synpunkter och klagomål. Innan egenkontrollen genomförs ska mål och syfte identifieras samt metod och tidsplan beslutas. Personer i verksamheten som berörs ska få information och göras delaktiga.

Avvikelsehantering samt anmälan enligt Lex Maria.

Berörd skolsköterska, skolläkare, psykolog eller logoped rapporterar till MLA/PLA/LLA som i samråd med VC HSL bedömer om vårdskada eller risk för vårdskada föreligger för elev i samband med vård och omhändertagande. Dokumentation enligt avvikelserutin. Berörd personal ansvarar för att elev och vårdnadshavare informeras om händelsen, att de får ge sin upplevelse av händelsen samt uppmärksammas på möjligheten att själv kontakta patientnämnden. Berörd profession dokumenterar i elevhälsans journalsystem PRN i professionsjournal.

MLA/PLA/LLA ansvarar för händelseanalys och utser analysteam vid behov, samt ansvarar för åtgärder och tidsplan. Berörd personal bör ingå i analysteamet. Syftet med utredningen ska vara att så långt som möjligt klarlägga händelseförloppet och vilka faktorer som har påverkat det samt ge underlag för beslut om åtgärder som ska ha till ändamål att liknande händelser inte inträffar på nytt, eller att begränsa effekterna av sådana händelser om de inte helt går att förhindra. MLA/PLA/LLA sammanställer och återför resultatet från händelseanalysen till VC HSL samt redovisar årligen i patientsäkerhetsberättelsen.

Om vårdskadan är allvarlig ska VC HSL snarast anmäla den till IVO enligt Lex Maria (SOSFS 2005:28) i särskild blankett på IVO:s hemsida. Elev och vårdnadshavare ska informeras om anmälan enligt Lex Maria.

Klagomål/synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Synpunktshanteringen i kommunen kan användas för synpunkter och klagomål från elever och vårdnadshavare i ärenden som härledes arbetet under HSL.

Vårdnadshavare upplyses om att denna möjlighet finns utöver möjligheten att kontakta respektive skolsköterska, skolläkare, psykolog, logoped, MLA, PLA, LLA eller VC HSL. Synpunkter på omhändertagandet inom EMI/EPI/ELI ska alltid tas omhand och vidarebefordras till VC HSL.

Klagomål och synpunkter analyseras, bemöts och återkopplas till berörd skolläkare, skolsköterska, psykolog, logoped samt ansvarig rektor och berörd elev och vårdnadshavare. Vid stora brister görs anmälan till Inspektionen för Vård och Omsorg, IVO. Vid allvarlig vårdskada görs anmälan enligt Lex Maria av VC HSL.

Sammanställning och hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål utvecklas för att kunna följa flöden över tid och se mönster och trender som indikerar brister i verksamhetens kvalitet.

Lagar, föreskrifter och allmänna råd

De lagar, förordningar och allmänna råd som styr barn- och elevhälsans hälso- och sjukvårdsinsatser är följande:

Arkivlagen (1990:782) AL

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) HSL

Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Skollagen (2010:800) SL

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) OSL

Patientsäkerhetslagen (2010:659)PSL

Patientdatalagen (2008:355) PDL

Patientlagen (2014.355) PL

Personuppgiftslagen (1998:204) PUL

Socialtjänstlagen (2001:453) SOL

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ansvar för remisser inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2004:11)

Socialstyrelsens föreskrifter om utfärdande av intyg inom hälso- och sjukvården (SOSFS 2005:29)

Huvudmannens
verksamhetsuppföljning
2023/2024

4

2025.027 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Christian Jerhov
Diariernr: 2025.027 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Huvudmannens verksamhetsuppföljning 2023/2024

Ärendebeskrivning

Enligt kap. 4 § 3 i skollagen (2010:800) ska varje huvudman inom skolväsendet bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet genomförs genom att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt planerar och följer upp utbildningen, analyserar orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomför insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska inriktas mot att nå de nationella målen för utbildningen (kap.4 § 5 skollagen 2010:800). De nationella målen beskrivs i skollagen och i andra föreskrifter. Målen för barns och elevers utveckling och lärande beskrivs främst i de olika skolformernas läroplaner. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras (kap. 4 § 6 skollagen 2010:800).

Rapporten "Huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025" utgör, tillsammans med andra ärenden som behandlats av barn- och ungdomsnämnden under året, dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet avseende läsåret 2023/2024.

Förvaltningens yttrande

Barn och elever i Alingsås kommuns förskolor och skolor upplever i grunden en god trygghet i verksamheterna. Undervisningen bedrivs på ett sätt som stämmer överens med intentionerna i läroplanerna. Barnen och eleverna utvecklar i mångt och mycket de kunskaper och värden som förväntas. Många elever når höga betyg när de går ut grundskolans årskurs nio. Samtidigt syns utmaningar och behov av att vidareutveckla verksamheterna.

De övergripande målen som gällde även föregående läsår; högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet föreslås kvarstå. Ökad likvärdighet utgör i sig själv ett viktigt värde, samtidigt som det kan bidra till en samlat högre måluppfyllelse. Arbetet för bibehålla och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs på enhetsnivå i syfte att utveckla kvaliteten utifrån lokalt identifierade behov bör fortsätta.

En god organisation, välfungerande sätt att fördela resurser, tillgång till välutbildad personal, välutvecklade arbetssätt och system för dokumentation och ett förtroendefullt samarbete med barnens och elevernas vårdnadshavare är grundförutsättningar som alltid måste ses över och utvecklas för att kunna erbjuda utbildning av hög kvalitet.

Utöver ovanstående inriktningar för det framåtsyftande arbetet föreslås i huvudmannens verksamhetsuppföljning områden där insatser behöver genomföras för respektive skolform.

Utifrån de övergripande målen, inriktningarna och de identifierade områden där insatser behöver genomföras kommer förvaltningen att utarbeta, genomföra och följa upp olika insatser. Arbetet med och resultaten av insatserna rapporteras till barn- och ungdomsnämnden i nästkommande års verksamhetsuppföljning och i förekommande fall i andra ärenden under året enligt nämndens årsplanering.

Fördjupningsdialoger

Som en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete genomförs årligen två fördjupningsdialoger utifrån vad som identifierats i huvudmannens verksamhetsuppföljning. Förvaltningen föreslår att teman för dessa träffar ska vara

- Barn och elever i behov av en anpassad utbildning
- Närvaro och frånvaro

Ekonomisk bedömning

Beslutet ryms inom ram.

Förslag till beslut

Huvudmannens verksamhetsuppföljning godkänns och den framåtsyftande planeringen fastställs.

Följande ämnen för årets fördjupningsdialoger fastställs:

- Barn och elever i behov av en anpassad utbildning
- Närvaro och frånvaro

Beslutet ska skickas till

Alla chefer

Helena Balte
Förvaltningschef

Christian Jerhov
Verksamhetsutvecklare

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-29

Huvudmannens verksamhetsupp- följning 2025

Dokumentation av det syste-
matiska kvalitetsarbetet avse-
ende läsåret 2023/2024

Författare: Christian Jerhov
Diarienummer: 2025.027 BUN

Datum: 2025-01-28

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Inledning	5
1.1. Huvudmannen	5
1.2. Systematiskt kvalitetsarbete	5
1.3. Huvudmannens verksamhetsuppföljning	6
1.3.1 Underlag till verksamhetsuppföljningen – nationella mål	6
1.3.2 Verksamhetsuppföljningens disposition	6
1.3.3 Statistikkällor	7
1.3.4 Annan rapportering till huvudmannen	7
2. Huvudmannens förutsättningar och organisation	8
2.1. Förvaltningens organisation	8
2.1.1 Förvaltningsledning	8
2.1.2 Förskole- och skolenhetsorganisation	9
2.1.3 Antal barn och elever	9
2.1.4 Förskolornas och skolornas ledningsorganisation	10
2.1.5 Förstelärare	10
2.1.6 Administrativa enheten	10
2.1.7 Stödresurser, centralt placerade enheter	11
2.1.8 Elevhälsa	11
2.1.9 Vårdgivaransvaret enligt Hälso- och sjukvårdslagen	12
2.1.10 Modersmålsundervisning	12
2.1.11 Rutiner och system för dokumentation	13
2.2. Resursfördelning	13
2.2.1 Barn- och elevpeng	14
2.2.2 Resurser utöver barn- och elevpeng	14
2.3. Personal och kompetensförsörjning	15
2.3.1 Legitimation och behörighet	15
2.3.2 Personaltäthet	16
2.4. Förskole- och skolstruktur	17
2.5. Sammanfattande analys av verksamheternas förutsättningar	17
3. Resultat – normer och värden	19
3.1. Trygghet och studiero	19
3.2. Arbete för att motverka kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier	20
3.3. Närvaro och deltagande i utbildning	22
3.3.1 Förskolan	22
3.3.2 Förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola	22
4. Kunskaper och lärande	24
4.1. Utveckling och lärande i förskolan	24
4.1.1 Omsorg, utveckling och lärande	24

4.1.2	Vårdnadshavarenkät.....	24
4.1.3	Självskattning	25
4.1.4	Kartläggning i förskoleklass	25
4.2.	Fritidshem.....	26
4.2.1	Elevernas kunskapsutveckling.....	26
4.3.	Kunskaper i förskoleklass och grundskolans lågstadium – garanti för tidiga stödinsatser	27
4.3.1	Kartläggning i förskoleklass	27
4.3.2	Bedömningsstöd årskurs 1	29
4.3.3	Nationella prov årskurs 3	29
4.4.	Betygsresultat grundskolans årskurs 6 och 9.....	31
4.4.1	Årskurs 6	31
4.4.2	Årskurs 9	33
4.4.3	Svenska som andraspråk	36
4.5.	Läromedel, lärverktyg och skolbibliotek	37
4.5.1	Lärverktyg.....	37
4.5.2	Skolbibliotek	37
4.6.	Anpassad grundskola	38
4.7.	Särskilt stöd	39
4.7.1	Särskilt stöd i förskolan.....	39
4.7.2	Statistik särskilt stöd grundskola.....	40
4.7.3	Studiehandledning på modersmålet.....	41
4.8.	Likvärdig utbildning.....	42
4.8.1	Förskola.....	42
4.8.2	Grundskola	43
4.8.3	Jämförelser med modellberäknade värden	44
4.8.4	Likvärdig betygssättning	45
4.9.	Sammanfattande analys av måluppfyllelsen avseende normer och värden, kunskaper och lärande	46
4.9.1	Förskolan.....	46
4.9.2	Fritidshemmet.....	47
4.9.3	Förskoleklass och grundskola.....	47
4.9.4	Anpassad grundskola	47
4.9.5	Likvärdighet	48
5.	Sammanfattning och framåsyftande planering	49
5.1.	Uppföljning av föregående års mål, strategier och övergripande insatser	49
5.1.1	Mål	49
5.1.2	Strategier.....	49
5.1.3	Övergripande insatser	49
5.2.	Framåsyftande planering för högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet.....	51
5.2.1	Övergripande mål och inriktning	52
5.2.2	Skolformsspecifika inriktningar	52
Bilaga	53

Sammanfattning

Varje dag går fler än sex tusen barn och elever till Alingsås kommuns förskolor, skolor och fritidshem. Varje dag möts de av engagerad personal och av verksamheter av hög kvalitet. Barnen och eleverna erbjuds en utbildning som ger möjligheter att utveckla kunskaper och värden och som bidrar till att skapa en livslång lust att lära. I förskolornas och skolornas uppdrag ingår också att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Barn och elever i Alingsås kommuns förskolor och skolor upplever i grunden en god trygghet i verksamheterna. Undervisningen bedrivs på ett sätt som stämmer överens med intentionerna i läroplanerna. Barnen och eleverna utvecklar i mångt och mycket de kunskaper och värden som förväntas. Många elever når höga betyg när de går ut grundskolans årskurs nio. Samtidigt syns utmaningar och behov av att vidareutveckla verksamheterna.

En god organisation, välfungerande sätt att fördela resurser, tillgång till välutbildad personal, välutvecklade arbetssätt och system för dokumentation och ett förtroendefullt samarbete med barnens och elevernas vårdnadshavare är grundförutsättningar som alltid måste ses över och utvecklas för att kunna erbjuda en utbildning av hög kvalitet.

I förskolan behöver uppföljningen av varje barns utveckling och lärande och möjligheter att nå läroplanens alla mål tydligare följas upp och arbetssätten för de barn som har rätt till särskilt stöd behöver ses över och utvecklas. Arbetet med att främja barnens närvaro i förskolan är något som behöver vara i fokus under kommande år. En god närvaro i förskolan är viktig i sig, men det är också en grund för att utveckla en god skolanknytning när barnen blir äldre och börjar skolan. Närvaron i grundskolan ökar, men fortfarande är det alltför många elever i högre årskurser som har för hög frånvaro från skolan. För dessa elever pågår en planering för utökade insatser och för att kunna ge ett utökat stöd.

Det syns flera goda kunskapsresultat och många elever lyckas väl. Långsiktigt syns dock en trend med sjunkande betyg i årskurs sex och nio. Arbetet med att ge tidigt stöd till elever i grundskolan behöver fortsätta att utvecklas. Satsningarna på en undervisning som ger goda förutsättningar för alla elever till en god språkutveckling kommer att fortgå, tillsammans med nya satsningar på utveckling av undervisningen i matematik. Ett särskilt centralt övergripande mål för arbetet är att öka behörigheten till gymnasiet.

Elever i anpassad grundskola går i trygga skolor och får god undervisning och omsorg. Det finns dock utrymme att utveckla undervisningen ytterligare, så att eleverna kan utvecklas mot högre kunskapsnivåer. Ytterligare fokus kommer också att sättas på att skapa en tydligare röd tråd genom den anpassade grundskolans nio årskurser. I fritidshemmen behöver planeringen och uppföljningen av undervisningen tydligare ta fasta på fritidshemmets lärandeuppdrag vilket kompletterar uppdraget om en god omsorg och möjligheter till rekreation.

1. Inledning

1.1. Huvudmannen

Enligt kap. 2 i skollagen (2010:800) är kommuner huvudmän för kommunal förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och fritidshem.

I varje kommun ska det finnas en eller flera nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen (2010:800). I Alingsås kommun ansvarar barn- och ungdomsnämnden för att fullgöra kommunens uppgifter, som en av två nämnder, genom att vara huvudman för den kommunala förskolan, förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan och fritidshemmen.

1.2. Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt kap 4. 3 § i skollagen (2010:800) ska varje huvudman inom skolväsendet bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete. Det systematiska kvalitetsarbetet genomförs genom att huvudmannen systematiskt och kontinuerligt planerar och följer upp utbildningen, analyserar orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomför insatser i syfte att utveckla utbildningen.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska inriktas mot att nå de nationella målen för utbildningen (4 kap. 5 § skollagen 2010:800). De nationella målen beskrivs i skollagen och i andra föreskrifter. Målen för barns och elevers utveckling och lärande beskrivs främst i de olika skolformernas läroplaner. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras (4 kap. 6 § skollagen 2010:800).

Samma kvalitetsarbete som bedrivs av huvudmannen ska också genomföras på enhetsnivå under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs enligt första och andra styckena (4 kap. 4 § skollagen 2010:800). Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Enheterna dokumenterar sitt systematiska kvalitetsarbete i verksamhetsuppföljningar som färdigställs senast den 31 augusti avseende närmast föregående läsår. I enheternas verksamhetsuppföljningar beslutar rektor om en framåtsyftande planering med insatser i syfte att utveckla utbildningen för att nå de nationella målen.

1.3. Huvudmannens verksamhetsuppföljning

Alingsås barn- och ungdomsnämnds verksamhetsuppföljning på huvudmannanivå utgör tillsammans med övriga ärenden (se kapitel 1.3.4) inom ramen för kvalitetsarbetet den samlade dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet (4 kap. 6 § skollagen 2010:800).

1.3.1 Underlag till verksamhetsuppföljningen – nationella mål

Underlaget till huvudmannens verksamhetsuppföljning utgörs av uppföljningar av hur väl de nationella målen för utbildningen nås. I underlaget ingår uppföljningar av:

- målen för verksamhetens genomförande i form av förvaltningens organisation, personal och kompetensförsörjning, lokalförsörjning, resursfördelning och övergripande rutiner
- målen för barns- och elevers lärande och utveckling
- enheternas verksamhetsuppföljningar

1.3.2 Verksamhetsuppföljningens disposition

Huvudmannens verksamhetsuppföljning inleds med beskrivningar (kapitel 2) av huvudmannens förutsättningar och organisation.

Därefter presenteras och analyseras resultat som visar i vilken grad de nationella målen för barnens och elevernas lärande och utveckling avseende normer och värden och kunskaper och lärande nås (kapitel 3 och 4). I förekommande fall beskrivs även de rutiner som tillämpas för arbetet. Målen beskrivs i såväl skollagen (2010:800) som i respektive skolforms läroplan.¹ Uppföljningen i kapitel 3 och 4 utgår från ett brett underlag av indikatorer.

De indikatorer som presenteras är så kallade nyckelindikatorer vilkas huvudsyfte är att ge en bild av hur måluppfyllelsen utvecklas på övergripande nivå över tid. Indikatorerna finns även samlade i bilagan Resultat och indikatorer. I de fall där bilagan innehåller fler indikatorer än nyckelindikatorerna redovisade i texten anges detta med en hänvisning.

I det avslutande kapitlet (kapitel 5) beskrivs långsiktiga och strategiska insatser för ökad måluppfyllelse och likvärdighet.

¹ Förskolans läroplan: Lpfö18, Läroplan för förskoleklass, fritidshem och grundskola: Lgr22 och Läroplan för anpassad grundskola.

Dispositionen av verksamhetsuppföljningen är uppbyggd så att den harmonierar med Skolverkets allmänna råd för det systematiska kvalitetsarbetet² och med grundtankarna i Skolverkets nationella kvalitetssystem för skolväsendet.³

1.3.3 Statistikkällor

- Kolada www.kolada.se – nyckeltalens ID redovisas i förekommande fall inom parentes i tabeller och diagram (ex. N11813)
- Skolverkets jämförelsetal <https://jmftal.artisan.se/databas.aspx#tab-0>
- Skolverkets statistik <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>
- Regiongemensamma (Göteborgsregionen) enkäter i förskola och grundskola

I vissa fall används även lokalt framtagen statistik.

1.3.4 Annan rapportering till huvudmannen

Under året görs flera andra uppföljningar i form av rapportering till huvudmannen i särskilda ärenden. Även dessa är en del av huvudmannens samlade dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet och kan i vissa fall innehålla mer och fördjupade uppföljningar och analyser än vad som dokumenteras i denna särskilda verksamhetsuppföljning. Vilka dessa ärenden är beslutas av barn- och ungdomsnämnden i en årsplanering.

Särskilda ärenden med koppling till kvalitetsarbetet är bland annat barn- och ungdomsnämndens budget med uppföljningar, uppföljning av inkomna synpunkter och klagomål, uppföljningar av elevers närvaro och frånvaro, statistik avseende anmälningar om kränkande behandling, statistik om särskilt stöd, förskolans och fritidshemmens lärmiljöer, personalstatistik, klagomål inkomna till huvudmannen, kostnadsjämförelser, genomlysning och lokalförsörjning.

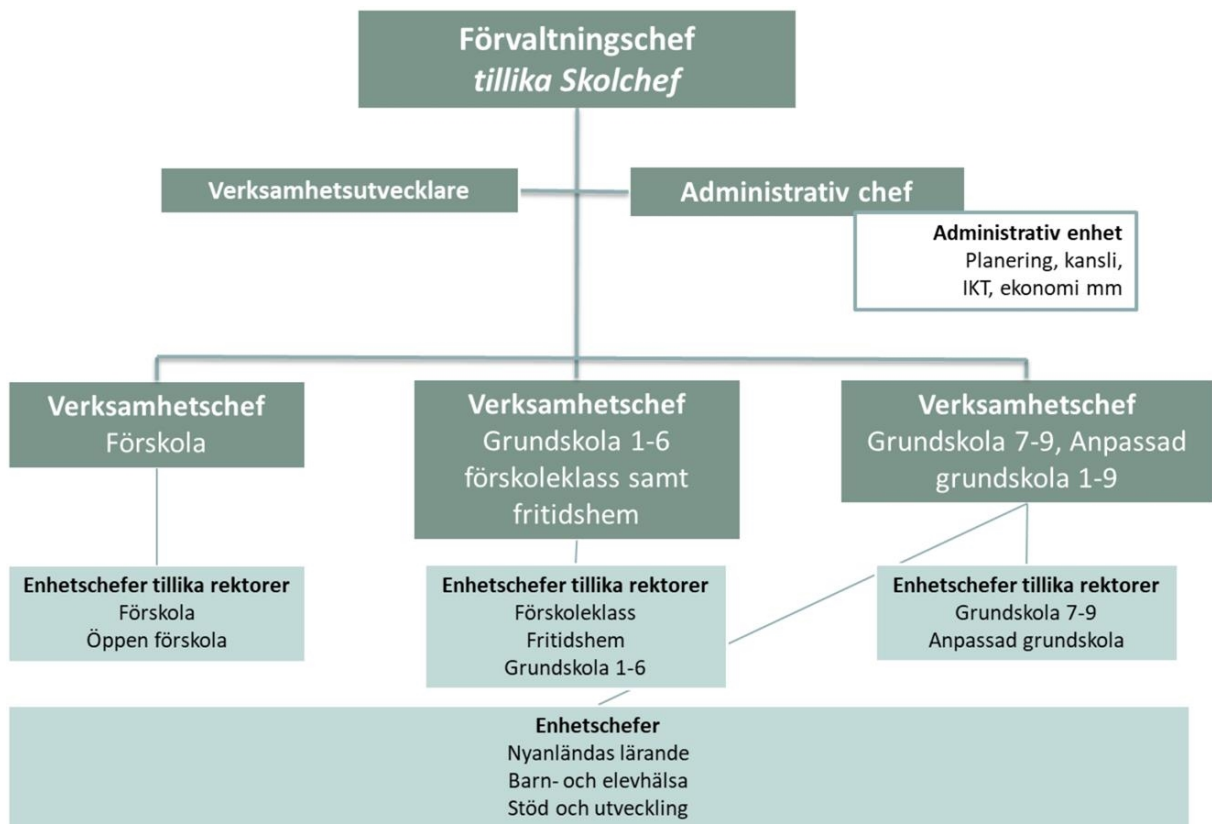
² <https://www.skolverket.se/publikationsserier/allmanna-rad/2012/systematiskt-kvalitetsarbete---for-skolvasendet>

³ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/kvalitetsarbete/nationellt-kvalitetssystem>

2. Huvudmannens förutsättningar och organisation

2.1. Förvaltningens organisation

Under läsåret 2023/2024 var förvaltningen organiserad enligt nedan.

2.1.1 Förvaltningsledning

Barn- och ungdomsförvaltningen leds av en förvaltningschef som även är skolchef (2 kap. § 8a skollagen 2010:800).

Förvaltningens ledningsgrupp leds av förvaltningschef och består i övrigt av verksamhetschefer, förvaltningens administrativa chef och två verksamhetsutvecklare.

2.1.2 Förskole- och skolenhetsorganisation

Under läsåret 2023/2024 fanns tre öppna förskolor, 28 förskolor, 13 F-6-skolor, en F-9-skola och tre 7-9-skolor, totalt 17 skolor. Skolorna utgör i regel en skolenhet, förutom Nolhagaskolan som har både grundskola och anpassad grundskola, i var sin skolenhet, samt Noltorpsskolan som består av enheterna Noltorp F-3, Noltorp 4-6 och anpassad grundskola. Sollebrunns skola består också den av två skolenheter; Sollebrunn skola F-6 och Sollebrunn skola 7-9. Vid samtliga F-6-skolor ingår verksamhetsformerna förskoleklass och fritidshem. Samtliga förskolor och skolor ingår i team med utgångspunkt i deras geografiska placering (se bilaga).

2.1.3 Antal barn och elever

Antal barn och elever	2023	2022	2021	2020	2019
Antal barn i förskola⁴	1 634	1 629	1 629	1 633	1 608
Antal elever i förskoleklass	456	467	456	464	414
Flickor	237	224	219	200	186
Pojkar	219	243	237	264	228
Antal elever i grundskola	4 139	4 054	4 025	3 944	3 935
Flickor	1 987	1 946	1 932	1 893	1 889
Pojkar	2 152	2 108	2 093	2 051	2 046
Antal elever i anpassad grundskola⁵	39	43	44	48	44
Flickor	12	12	15	17	16
Pojkar	27	31	29	31	28
Antal elever i fritidshem	1 971	1 899	1 761	1 812	1 839
Flickor	960	892	817	853	879
Pojkar	1011	1007	944	959	960

⁴ Indikatoren finns inte tillgänglig uppdelad per kön.

⁵ Avser antalet elever som har sin undervisning på någon av huvudmannens två anpassade grundskolor. Elever som har sin skolgång integrerade i en grundskoleklass redovisas som elever i grundskolan.

Antalet barn i förskola är relativt konstant över tid, avseende mätperioden som redovisas ovan. Siffrorna avser 15 oktober varje år. Antalet barn i förskoleklass, grundskola och fritidshem ökar över tid. Antalet elever i anpassad grundskola sjunker något. I samtliga skolformer där statistiken går att dela upp per kön är det fler pojkar än flickor. I anpassad grundskola är skillnaden i antal elever mellan könen störst. Pojkarna utgör ungefär två tredjedelar av det totala antalet elever, vilket motsvarar den fördelning som gäller för hela riket.

2.1.4 Förskolornas och skolornas ledningsorganisation

Enligt kap. 2 §§ 9-10 i skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och även i övrigt fatta olika beslut, om inte annat anges i skollagen (2010:800).

För att utföra de enskilda ledningsuppgifter som rektor får delegera kan, inom barn- och ungdomsförvaltningen i Alingsås kommun, biträdande rektorer och annan personal med ledningsstödjande uppdrag anställas. Förutsättningarna i form av resurser för detta grundas i enheternas storlek och deras socioekonomiska förutsättningar. Utöver delegation till dessa befattningar kan rektor även uppdra åt andra medarbetare att utföra vissa ledningsuppdrag. Bland uppdrag som är delegerade på detta sätt kan nämnas ansvar för delar av det systematiska kvalitetsarbetet och vissa beslut avseende särskilt stöd.

2.1.5 Förstelärare

Inom barn- och ungdomsförvaltningen finns 42 förstelärare i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola (läsåret 2023/2024). Förstelärarna är anställda och utför sina uppdrag på skolenheterna. Försteläraryppdragen på skolenheterna utgår från lokalt formulerade utvecklingsuppdrag med utgångspunkt i skolenheternas systematiska kvalitetsarbete.

Två förstelärare i fritidshem har från och med hösten 2025 ett centralt uppdrag på del av tjänst under Enheten för stöd och utveckling. En förstelärare i svenska som andraspråk har i uppdrag att på del av sin tjänst arbeta för att stärka undervisningens kvalitet i ämnet. Detta görs genom kompetensutvecklande insatser och handledning på skolor och för pedagoger i kommunen.

2.1.6 Administrativa enheten

Den administrativa enheten består av områdena kansli, ekonomi och planering. Administrativa enheten stödjer personal, andra huvudmän och medborgare inom frågor om juridik, statistik, ekonomi, IKT, lokalplanering och lokalfrågor i övrigt.

Enhetens uppdrag innehåller delar där förvaltningen utgör barn och elevers hemkommun, bland annat genom skolpliktsbevakning, tillsyn av fristående förskolor och bidrag till fristående förskolor och skolor. Enheten utgör också en del i huvudmannskapet för de kommunala förskolorna och skolorna.

2.1.7 Stödresurser, centralt placerade enheter

Centralt placerade, under verksamhetschef grundskola 7 till 9 och anpassad grundskola, finns stödresurser till förskole- och skolenheterna samt till förvaltningen i övrigt i form av tre enheter. Enheterna leds av var sin enhetschef.

Enheten för nyanländas lärande ansvarar för modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet i kommunen.⁶ Nyanländas lärandes enhetschef ansvarar även för kommunens rutin "En väg in" för mottagande och god introduktion av elever som är nyanlända inom grundskolan.

Enheten för barn- och elevhälsas uppdrag är att bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa samt stödja barn och elevers utveckling mot utbildningens mål. Enhetens medarbetare arbetar i nära samverkan och samarbete med andra professioner på kommunens olika enheter samt med externa aktörer.

Enheten för stöd och utveckling ansvarar för de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna och för studie- och yrkesvägledning.⁷ I enheten ingår även Team kommunikation⁸ och två utvecklingsledare. I de kommungemensamma undervisningsgrupperna arbetar lärare, elevassistenter och socialpedagoger i nära samverkan.

I Team kommunikation ingår en skollogoped och en hörsel- tillika specialpedagog. Teamet har kompetens inom områdena språk, tal, kommunikation, läs- och skrivutveckling, flerspråkighet samt hörsel. Utvecklingsledarna leder och genomför utbildningsinsatser och statligt initierade satsningar, erbjuder handledning och stöd i exempelvis systematiskt kvalitetsarbete och dokumentation, samordnar nätverk, samordnar processen med implementeringen av övningsskolor i kommunen och ansvarar för placering av studenters verksamhetsförlagda utbildning.

2.1.8 Elevhälsa

För eleverna i förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser (2 kap. § 25 skollagen 2010:800). Elevhälsans arbete leds av rektor på respektive skola. Gruppen med personal inom elevhälsan på en skolenhet benämns

⁶ Enheten har 2025 bytt namn till Enheten för flerspråkigt lärande.

⁷ Antal elever i årskurs 7-9 per studie- och yrkesvägledare redovisas i bilaga.

⁸ Team kommunikation tillhör från och med 2025 Enheten för barn- och elevhälsa.

vanligen elevhälsoteam (EHT). I EHT ingår, utöver rektor, vanligen skolsköterska, skolpsykolog, kurator och specialpedagog och/eller speciallärare.

Specialpedagoger och speciallärare är anställda på skolorna med rektor som chef och finansieras via elevpengen.⁹ Skolsköterskor, skolpsykologer och kuratorer är anställda vid Enheten för barn- och elevhälsa. För kurator och skolsköterska beräknas att det ska vara en årsarbetare per 430 elever och för psykolog en årsarbetare per 944 elever. Utöver de fem psykologer som är anställda på skolorna finns en psykolog anställd på Enheten för barn- och elevhälsa som arbetar inom förskolan och en som ingår i det skolsociala teamet.

Skolläkarinsatsen i elevhälsans medicinska insats tillgodoses via en upphandlad tjänst.

I förskolan finns inte motsvarande krav i skollagen (2010:800) om att det ska finnas en barnhälsa. I Alingsås kommuns förskolor utgörs barnhälsan av specialpedagoger anställda på enheterna tillsammans med rektorer och en av de centralt placerade psykologerna.

2.1.9 Vårdgivaransvaret enligt Hälso- och sjukvårdslagen

Barn- och ungdomsnämnden är vårdgivare för de medicinska (EMI) och psykologiska (EPI) insatserna inom elevhälsan, vilka lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Vårdgivaren utser en verksamhetschef som i sin tur fördelat det medicinska ledningsansvaret till en skolsköterska (MLA) och det psykologiska ledningsansvaret till en av psykologerna (PLA). Enhetschef för Enheten för barn- och elevhälsa är verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen.

För den del av elevhälsan som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen finns ett av barn- och ungdomsnämnden beslutat ledningssystem och årligen upprättas en patientsäkerhetsberättelse för verksamheten som behandlas av nämnden.

2.1.10 Modersmålsundervisning

Elever i grundskolan och anpassade grundskolan ska (10 kap. § 7 skollagen 2010:800) erbjudas undervisning i modersmål om

- en eller båda vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som modersmål
- språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet
- eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Information om ansökan till modersmålsundervisning skickas hem till vårdnadshavare under vårterminen i förskoleklass och läggs ut på Arena för lärande till alla vårdnadshavare.¹⁰

⁹ Andel heltider av anställda lärare med specialpedagogisk högskoleexamen redovisas i bilaga.

¹⁰ Arena för lärande samlar pedagogiska digitala tjänster och fungerar samtidigt som en gemensam informationsyta mellan elever, lärare, skola och vårdnadshavare. <https://www.alingsas.se/utbildning-och-bar-nomsorg/arena-for-larande/>

Alla nyanlända elever får information om modersmålsundervisning i samband med inskrivningssamtal och ges möjlighet att ansöka.

Modersmåls lärarna skapar grupper utifrån elevernas ålder och språknivå. Vanligtvis består en grupp av fem till tio elever men i vissa språk är grupperna större. Undervisningen sker efter skoldagens slut och den sker på hemskolan eller annan undervisningsskola; ofta på Östlyckeskolan.

Vid slutet av läsåret 2023/2024 läste 511 elever modersmål. Undervisning bedrevs i 29 språk. De största språken var arabiska, dari och engelska. Betygsresultaten i årskurs 6 och 9 i ämnet modersmål redovisas i bilaga.

2.1.11 Rutiner och system för dokumentation

I skollagen och andra förordningar och föreskrifter framgår vad som ska dokumenteras och ofta även på vilket sätt. Det finns dock stora friutrymmen för förskollärare, lärare, elevhälsopersonal och rektorer att utforma dokumentationen. Barn- och ungdomsförvaltningen erbjuder olika typer av system för olika delar av dokumentationen.

Följande är de system som i huvudsak används för dokumentation av de processer som är inkluderade i denna verksamhetsuppföljning:

Dokumentationen av barn- och elevers lärande och utveckling, inklusive särskilt stöd och extra anpassningar, görs i huvudsak i Unikum. Ärenden kring problematisk skolfrånvaro, disciplinära åtgärder och elevhälsans insatser i övrigt dokumenteras i Prorenata journal. Ärenden om kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier dokumenteras i systemet KB-process. Elevernas närvaro och frånvaro registreras och följs upp i Skola24, där även elevernas scheman administreras.

Givet att det finns flera olika system för dokumentation och i beaktande av det friutrymme som lagstiftningen ger för hur dokumentationen utformas behövs ett kontinuerligt arbete med att stödja medarbetarna i att dokumentera i tillräcklig omfattning (att undvika såväl över- som underdokumentation), på ett rättssäkert sätt och med att introducera nya medarbetare i att behärska de olika systemen.

2.2. Resursfördelning

Barn- och ungdomsnämnden erhåller och förfogar över resurser i form av kommunbidrag, statsbidrag, avgifter och övriga intäkter. Resurserna används till förvaltningsgemensamma driftskostnader och förvaltningsgemensam verksamhet, kostnader för barn och elever där nämnden är hemkommun men inte huvudman och till utbildning i de kommunala förskolorna och skolorna.

Resursfördelningen till förskolor och skolor utgörs i huvudsak av olika typer av barn- och elevpeng, kompensatorisk omfördelning och olika statsbidrag. Rektor beslutar utifrån

tilldelade resurser om sin enhets inre organisation och fördelar resurserna efter barnens och elevernas förutsättningar och behov.

2.2.1 Barn- och elevpeng

Barn- och elevpengen är en resurs för undervisning och pedagogisk verksamhet. I barn- och elevpengen ingår resurser för pedagogisk personal och stödpersonal för förskole- och skolenheter, pedagogiskt material och förbrukningsmaterial, förbrukningsinventarier, telefoni, personalvård och kompetensutveckling.

2.2.2 Resurser utöver barn- och elevpeng

Enligt 2 kap. § 8 b skollagen (2010:800) ska kommunen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Ett vanligt sätt att göra detta är genom ett socioekonomiskt omfördelningssystem där förskolor och skolor vars barn och elever har svagare socioekonomiska förutsättningar tilldelas extra resurser, utöver barn- och elevpeng.

Bidraget för socioekonomisk fördelning inom barn- och ungdomsnämnden utgör fem procent av resursfördelningen till grundskola och fyra procent av resursfördelningen till förskola. Det är sedan rektor som fördelar resurserna inom enheten, utifrån enhetens barns eller elevers förutsättningar.

Även fördelningen av rektor, biträdande rektor och rektorsstöd samt barn- och elevhälsan görs delvis utifrån målsättningen att kompensera för barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Modersmålsundervisningen finansieras helt av Enheten för nyanländas lärande och studiehandledningen finansieras till del. De kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna och speciallärostöd i lågstadiet finansieras till del via andra medel än barn- och elevpengen.

Medel till barn och elever i behov av extra ordinärt medicinskt stöd inom kommunal verksamhet betalas ut till förskolorna och skolorna efter bedömningar gjorda av enhetschef för Enheten för barn- och elevhälsa. Kostnaderna för extraordinära stödåtgärder ska vara omedelbart kopplade till ett enskilt barn eller en elev och ha samband med dennes särskilda behov (i samband med en funktionsnedsättning eller sjukdom) och dess förutsättningar att kunna fullgöra sin skolgång eller vistelsetid.

Det finns även statsbidrag som tillfaller enheterna direkt för vars användning rektor ansvarar.

Sammantaget sker en tydlig fördelning mellan enheterna som grundar sig i olika perspektiv på barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Målet med att fördela resurser till förskolor och skolor utifrån barnens och elevernas förutsättningar och behov är att bidra till en likvärdig utbildning. Uppföljningar av hur likvärdigheten ser ut i förhållande till olika struktur- och resultatvariabler görs i kapitel 4.8.

2.3. Personal och kompetensförsörjning

2.3.1 Legitimation och behörighet

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. § 13 skollagen 2010:800).¹¹ Utöver lärare eller förskollärare får det i undervisningen i fritidshemmet och förskolan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att elevernas eller barnens utveckling och lärande främjas (2 kap. § 14 skollagen 2010:800). I grundskola och anpassad grundskola finns elevassistenter anställda, tillsammans med andra personalkategorier som arbetar med elever och stöttar lärarna i undervisningen. Dessa befattningar regleras inte av skollagen (2010:800).

Beslut om anställningar och enheternas inre organisation i form av personal fattas av rektor och bekostas i huvudsak av barn- och elevpeng.

Beräknat per 15 oktober	2023	2022	2021	2020	2019
Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, kommunal regi, andel (%) (N11810)	54	55	52	57	53
Anställda, andel (%) heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen i fritidshemmet , kommunal regi (Skolverkets jämförelsetal)	36	32	31	31	29
Anställda, andel (%) med lärarlegitimation och behörighet i förskoleklass , kommunal regi (Skolverkets statistik)	82,1	78,3	85,5	97,0	82,9
Lärare med pedagogisk högskoleexamen i anpassad grundskola , lägeskommun, andel (%) (N18710)	88,0	82,0	75,7	82,1	83,8
Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation i minst ett ämne i grundskola åk 1-9 . Kommunala skolor, andel (%) (N15814)	73,0	72,6	75,6	72,6	72,1

¹¹ Lärare i modersmål är undantagna från legitimationskravet.

Andelen legitimerade förskollärare är på en högre nivå än i riket som helhet. Andelen anställda i fritidshemmet med pedagogisk högskoleexamen ökar över tid och är 2023 nära andelen i riket som helhet. Andelen lärare med legitimation och behörighet för undervisning i förskoleklassen varierar över tid men ligger på en tämligen hög nivå. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen i anpassad grundskola ligger över tid på en siffra liknande den som gäller för riket. Inom anpassad grundskola pågår ett arbete i syfte att fler lärare vidareutbildas även till speciallärare. I grundskolan syns ett resultat för Alingsås kommun som över tid är tämligen stabilt och något högre än i riket som helhet, men skillnaderna är små.

2.3.2 Personaltäthet

Beräknat per 15 oktober	2023	2022	2021	2020	2019
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal (N11010)	5,1	5,2	5,3	5,5	5,5
Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärlig legitimation, antal (N11813)	9,3	9,5	10,1	9,6	10,3
Inskrivna barn/heltidstjänst i fritidshem, antal (Skolverkets jämförelsetal)	21,4	21,6	21,7	20,9	19,0
Elever/lärare i anpassad grundskola, lägeskommun, antal (N18798)	3,7	3,4	3,8	3,4	3,6
Elever per lärare (heltidstjänst) i kommunal grundskola åk 1-9, antal (N15031)	12,3	12,4	12,7	12,4	13,1

Samtliga personaltäthetsmått är tämligen stabila över tid med vissa variationer mellan åren. Vid en jämförelse av utvecklingen mellan åren 2019 och 2023 syns att personaltätheten i förskola och grundskola har ökat, medan den har minskat något i fritidshemmet.

Personaltätheten i förskolan är 2023 på samma nivå som i riket som helhet. Antalet elever per lärare i Alingsås kommuns grundskolor är över tid högre än i riket (2023; 11,8 elever per heltidstjänst i riket jämfört med 12,3 i Alingsås kommun). Personaltätheten i fritidshemmet är något lägre än i riket (21,0 elever per heltidstjänst jämfört med 21,4 i Alingsås kommun).

2.4. Förskole- och skolstruktur

För utbildningen ska, enligt skollagen (2010:800) 2 kap. § 35, de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Inriktningen för den framtida förskole- och skolorganisationen är en samlad och likvärdig förskola och skola för barn och elever i Alingsås kommun och att lokalerna ska vara ändamålsenliga. Alingsås kommun har idag många förskolor och skolor och det finns ett antal små förskolor och små skolor. Större enheter bedöms långsiktigt ge bättre möjligheter att utveckla en verksamhet med ändamålsenliga inre organisationer och med god tillgång till personal med olika kompetenser.

För att säkerställa ändamålsenliga lokaler för utbildningen och en förskole- och skolstruktur som ger goda förutsättningar för rektor att besluta om enhetens inre organisation bedrivs ett långsiktigt arbete med dessa frågor. Årligen upprättas en lokalförsörjningsplan vilken ingår som en del i kommunens övergripande lokalförsörjningsplan. Underlaget ligger till grund för de beslut om utveckling och förändring som tas inom lokalförsörjning både i barn- och ungdomsnämndens och i kommunens budget. Planen revideras årligen och visar innevarande år och fem år framåt för att åskådliggöra hur verksamheten bedrivs idag, samt redovisar det uppskattade behovet av förskole- och skollokaler för den kommande femårsperioden.

Riktlinjer för hur ändamålsenliga lokaler ska säkerställas finns inom det så kallade ramprogrammet. Riktlinjerna används vid större om-, till- och nybyggnationer av förskolor och skolor. Ramprogrammet ska vara ett hjälpmedel för att garantera en jämförbar standard mellan olika förskolor och skolor.

För närvarande pågår arbete med förskole- och skolstruktur främst avseende Alingsås kommuns södra delar (inkluderande såväl förskola som skola) och avseende förskoleorganisationen i Alingsås tätort.

2.5. Sammanfattande analys av verksamheternas förutsättningar

Sammanfattningsvis bedöms verksamheternas förutsättningar ur många perspektiv vara tillfredsställande. Verksamheterna inom barn- och ungdomsnämndens ansvarsområde är i huvudsak tydligt organiserade och enheterna har tillgång till stöd i form av kompetens, system för dokumentation och centrala resurser. Vissa utvecklingsområden framtonar dock.

Resursfördelningen tar hänsyn till skollagens krav på att resurserna fördelas utifrån barnens och elevernas förutsättningar och behov, men huruvida omfördelningen är tillräcklig och om resurserna fungerar som avsett behöver följas upp vidare, framförallt avseende grundskolan (se vidare kapitel 4.8).

Den framtida kompetensförsörjningen är avgörande för att upprätthålla och utveckla kvaliteten i samtliga verksamheter inom barn- och ungdomsnämndens ansvarsområde. Arbetet med att utveckla Alingsås kommuns barn- och ungdomsförvaltning som en attraktiv arbetsgivare för samtliga personalgrupper behöver intensifieras. Både i syfte att bibehålla den höga andelen legitimerad och behörig personal som syns i vissa delar men även att öka andelen inom andra delar, främst inom fritidshemmet. Även avseende möjligheterna att rekrytera och behålla rektorer behöver utvecklingsinsatser göras.

Det finns ett stort antal olika system för den dokumentation som ska göras utifrån den utbildning som ges till barn och elever. Givet förutsättningen att det används olika system för olika processer finns det utvecklingsbehov inom tillämpningen i flera delar. Det finns också risker för såväl över- som underdokumentation. Ett långsiktigt utvecklingsarbete för att dokumentationen ska vara rättssäker och tillräcklig behöver bedrivas under kommande år.

3. Resultat – normer och värden

Enligt de olika skolformernas läroplaner ska barn och elever aktivt och medvetet påverkas och stimuleras att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

3.1. Trygghet och studiero

	2024	2023	2022	2021	2020
Vårdnadshavarenkät – indexvärde området Normer och värden (Skala 1-5)¹²	4,41	4,36	4,39	4,41	4,36
Regiongemensam elevenkät årskurs 2:¹³ (Skala 0-100)					
Känner du dig trygg i skolan	84	87
Kan du koncentrera dig där du arbetar i skolan?	68	71
Känner du dig trygg på fritids	89	87
Skolinspektionens elevenkät årskurs 5 och 8:¹⁴ (Skala 1-10)					
Trygghetsindex – årskurs 5	8,1 ¹⁵	..	8,8

¹² Resultat för samtliga områden i vårdnadshavarenkäten redovisas i bilaga.

¹³ Frågorna i elevenkäten årskurs 2 ändrades 2023. Inga jämförelser kan därför göras med tidigare år. Resultat för samtliga områden i enkäten redovisas i bilaga.

¹⁴ Skolinspektionens enkät genomförs vartannat år. 2020 genomfördes inte enkäten beroende på den då pågående pandemin. Samtliga index i enkäten redovisas i bilaga.

¹⁵ Jämförelse med 2022 kan inte göras eftersom Skolinspektionen har reviderat hur indexet räknas ut.

Trygghetsindex – årskurs 8	8,1 ¹⁶	..	8,7
Studeroindex – årskurs 5	5,8	..	6,1
Studeroindex – årskurs 8	5,6	..	5,9

Resultaten i vårdnadshavarenkäten är stabila över tid. 2024 års resultat för området ”Normer och värden” är på samma nivå som det samlade resultatet för alla deltagande kommuner.¹⁷ Resultaten uppdelade utifrån barnets kön visar att resultaten är likvärdiga för flickor respektive pojkar.

Resultaten avseende trygghet och studero i årskurs 2 är något högre än det samlade resultatet för kommunerna i GR. Resultaten är dock lägre 2024 än 2023. Flickorna svarar att de är något tryggare än pojkarna.

Resultaten avseende trygghet i årskurs 8 är högre än genomsnittet för samtliga kommuner. I årskurs 5 är resultatet för Alingsås kommun samma som för riket. Pojkarnas resultat är högre än flickornas i både årskurs 5 och 8.

I årskurs 5 har Alingsås kommun ett högre resultat avseende studero än i riket. I årskurs 8 är resultatet något lägre än i riket. Vid en jämförelse mellan flickor och pojkar avseende studero syns liknande resultat som för trygghet, där pojkarnas resultat är högre än flickornas i årskurs 8 medan de är likvärdiga i årskurs 5.

I anpassad grundskola har inte några motsvarande enkäter genomförts som i grundskolan. Att genomföra enkäter med anpassad grundskolas elevgrupp kräver anpassade enkäter. Ett utvecklingsarbete kring detta har gjorts inom Göteborgsregionen och 2025 kommer Alingsås kommuns anpassade grundskolor att genomföra en regiongemensam elevenkät.

3.2. Arbete för att motverka kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier

Om det kommer till en medarbetares kännedom att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier ska händelsen anmälas till rektor, som i sin tur ska anmäla händelsen till huvudmannen.

¹⁶ Jämförelse med 2022 kan inte göras eftersom Skolinspektionen har reviderat indexet.

¹⁷ 2024 deltog samtliga GR-kommuner förutom Kungälv i den regiongemensamma enkäten till vårdnadshavare med barn i förskola.

Händelsen ska utredas och i förekommande fall ska åtgärder vidtas för att kränkningarna, trakasserierna eller de sexuella trakasserierna inte ska upprepas (6 kap. § 10 skollagen 2010:800).

Statistiken nedan är uttagen ur verksamhetssystemet KB-process.

Anmälningar om kränkande behandling				
	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021
Totalt antal anmälningar	1513	1441	1030	967
Varav förskola	12	6	15	20
Andel flickor	32%	29%	31%	..
Andel pojkar	65%	70%	66%	71%
Andel annat/eller uppgift saknas	2%	1%	3%	..
Andel av anmälda ärenden som bedömts utgöra kränkande behandling	94%	92%	96%	93%

Det totala antalet anmälda kränkningar har ökat under mätperioden. I jämförelse mellan läsåren 2022/2023 och 2023/2024 syns fortsatt en viss ökning. Anmälningssystem av den här typen kräver ofta en implementeringsperiod på flera år varför det är för tidigt att utifrån den här statistiken bedöma om den faktiska mängden kränkningar ökar eller minskar. Än så länge kan det ökade antalet som syns mellan åren bero en ökad anmälningsbenägenhet beroende på olika implementeringsinsatser som genomförts.

Pojkarna är i stor majoritet av de utsatta eleverna i anmälningar. De som utsätter är också i hög grad pojkar. Det bedöms finnas en risk att händelser där flickor är inblandade inte uppmärksammas.

Antalet anmälningar från förskolan är fortsatt lågt, vilket bedömts föranleda ett behov av utbildnings- och implementeringsinsatser. Insatser har genomförts under höstterminen 2024 och en förnyad uppföljning av antalet anmälningar i förskolan genomförs vid läsårets slut, våren 2025.

I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 och 8 ställs en fråga om eleverna litar på att de vuxna i skolan gör tillräckligt om någon elev blir illa behandlad. I såväl årskurs 5 som 8 svarar Alingsås kommuns elever något mer positivt på frågan än i riket som helhet.

3.3. Närvaro och deltagande i utbildning

3.3.1 Förskolan

Indikatorn utgår från det totala antalet planerade närvarotimmar under oktober månad respektive år jämfört med det totala antalet faktiska närvarotimmar samma månad.

År	Planerad närvaro Antal timmar	Faktisk närvaro Antal timmar	Närvaro i procent
2024	233 843	178 077	76,2
2023	229 391	177 926	77,6
2022	215 570	158 006	73,3
2021	198 744	126 879	63,8
2020	192 110	125 083	65,1

Den lägre närvaron under 2020 och 2021 beror sannolikt till stor del på pandemin, då barnen skulle vara hemma vid förkylningssymptom. Även närvaron 2022 kan ha påverkats av pandemin.

Närvarofrämjande arbete i förskolan är identifierat som ett utvecklingsområde. Förskolan spelar en viktig roll i utbildningsväsendet, utöver det egenvärde som en förskoloutbildning av god kvalitet innebär, och deltagandet i förskola har på flera sätt betydelse för barnens framtida skolgång.

3.3.2 Förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola

Elever i förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. § 17 skollagen 2010:800). Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan (7 kap. § 19a skollagen 2010:800).

Elevernas närvaro följs regelbundet upp på samtliga skolor, i denna verksamhetsuppföljning och i särskilda ärenden till barn- och ungdomsnämnden.

Den totala frånvaron per elev beräknas utifrån individdata där ett genomsnitt för elevernas procentuella frånvaro räknas ut. Detta sätt att följa upp frånvaron är nytt för läsåret 2023/2024. Vid jämförelser med statistik från tidigare sätt att mäta frånvaron syns att den

totala frånvaron är på väg neråt, något som också ses på riksnivå. Resultat från det tidigare sättet att mäta redovisas delvis i bilaga.

Genomsnittlig frånvaro i procent (%) ¹⁸					
Läsår	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020
Årskurs F-3	8,6
Årskurs 4-6	10,2
Årskurs 7-9	15,2

Elevernas frånvaro per stadium ökar med elevernas ålder och är som allra högst i årskurs 9. Det finns en begränsning i statistikfunktionen i det digitala verktyg som används för registrering av närvaro vilket ger svårigheter i att könsuppdelna statistiken. Den könsuppdelning som finns bygger på handräknad statistik och innehåller därför vissa felkällor. Det övergripande mönstret är dock tydligt och det är att skillnaden i frånvaron mellan flickor och pojkar är liten i de lägre årskurserna men att flickorna med stigande ålder är mer frånvarande än pojkarna, framförallt i högstadiet.

Andelen elever som varit frånvarande mer än 50 procent av lektionerna under läsåret är totalt, för samtliga årskurser, 1,5 procent. I högstadiet var drygt fyra procent av eleverna frånvarande mer än 50 procent. I andra uppföljningar har det framgått att denna nivå av frånvaro är allra högst för flickor i högre årskurser. Andelen elever med frånvaro över 50 procent i Alingsås kommuns skolor är på en liknande nivå som i riket som helhet, visar en nationell kartläggning av elevfrånvaron 2023 som publicerats av Skolverket.¹⁹

För att stödja skolenheterna i arbetet med elever med risk för att utveckla en problematisk skolfrånvaro finns ett skolsocialt team som bedrivs i samverkan mellan barn- och ungdomsförvaltningen och socialförvaltningen. Teamet arbetar såväl på individnivå som på grupp- och organisationsnivå. Under läsåret 2023/2024 har insatserna riktats mot de norra kommundelarna.

En förändring i hur antalet anmälningar till huvudmannen om att en utredning om en elevs frånvaro inletts införs under läsåret 2024/2025 och kommande år kommer antalet startade frånvaroutredningar att redovisas löpande till barn- och ungdomsnämnden och följas upp i denna verksamhetsuppföljning.

¹⁸ Det är första året denna statistik tas fram och därför redovisas endast siffror för läsåret 2023/2024.

¹⁹ <https://www.skolverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter/nyheter/2024-11-21-manga-elever-har-en-omfattande-franvaro>

4. Kunskaper och lärande

4.1. Utveckling och lärande i förskolan

4.1.1 Omsorg, utveckling och lärande

I förskolans läroplans (Lpfö 18) kapitel 2.2. "Omsorg, utveckling och lärande" beskrivs vilka mål som förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla. Bland dessa mål finns mål för utvecklingen inom områden som estetiska uttrycksformer, språkutveckling, matematisk förmåga, motorik, natur, naturvetenskap, teknik och hållbar utveckling. I förskolornas verksamhetsuppföljningar beskrivs uppföljningar och analyser av måluppfyllelsen inom de olika områdena, av genomförda insatser och en framåtsyftande planering.

I analyserna av förskolornas verksamhetsuppföljningar framkommer att stor vikt läggs vid barnens språkutveckling och en mångfald av insatser och goda resultat i form av barns utvecklade språkanvändning ur olika perspektiv beskrivs. Även arbete med utveckling av förskolans arbete med matematik beskrivs i relativt stor utsträckning. Övriga mål beskrivs i mindre omfattning. Detta innebär inte att förskolorna inte arbetar mot dessa mål, men de följs inte upp på samma tydliga sätt och i samma omfattning som språkutveckling och matematik.

Ett utvecklingsarbete kring hur förskolorna på ett mer systematiskt sätt ska säkerställa att undervisning sker avseende samtliga mål i läroplanens (Lpfö 18) kapitel 2.2. pågår. Bland annat genom utveckling av så kallade årshjul för undervisningens planering och genom utvecklad användning av dokumentationen i Unikum. Det finns även exempel på andra sätt att arbeta med frågan. För att långsiktigt kunna följa upp kvaliteten i förskolornas undervisning mot samtliga nationella mål i läroplanen krävs även att arbetet med så kallad pedagogisk dokumentation utvecklas.

4.1.2 Vårdnadshavarenkät

Årligen genomförs en gemensam enkät till vårdnadshavare med barn i förskola inom Göteborgsregionen. En enkät till vårdnadshavare kan inte förväntas ge någon fullständig bild av kvaliteten i förskolans undervisning utan fungerar som *en* del i ett samlat underlag för kvalitetsarbetet, exempelvis tillsammans med en självskattning (se kapitel 4.1.3) och andra uppföljningar och observationer av hur väl förskolan ger barnen förutsättningar att utveckla kunskaper.

I tabellen nedan redovisas vårdnadshavarnas svar på en femgradig skala (där fem är högst) om hur deras barns förskola arbetar för att utveckla barnens språkliga och matematiska förmågor (svar på samtliga frågor inom området redovisas i bilaga).

Vårdnadshavarenkät – omsorg, utveckling och lärande					
År	2024	2023	2022	2021	2020
Språkutveckling och Kommunikation	4,42	4,36	4,36	4,38	4,32
Matematiskt tänkande	4,29	4,23	4,25	4,25	4,19

Även om skillnaderna i resultat över tid är relativt små syns en svag trend med stigande resultat avseende hur vårdnadshavarna uppfattar hur förskolan arbetar med språkutveckling och kommunikation och med matematiskt tänkande. Resultaten är på en något högre resultatnivå än Göteborgsregionens samlade resultat.

4.1.3 Självskattning

Självskattningsenkäten genomfördes under samma period som vårdnadshavarenkäten. I ett första steg besvarade varje medarbetare på förskolan enkäten individuellt för att sedan i ett andra steg komma överens om ett samlat och uppskattat svar för respektive förskola. Det samlade svaret rapporterades in via en webbenkät.

Resultaten av webbenkäten visar, på samma sätt som vårdnadshavarenkäten, att förskolornas arbete med språkutveckling och kommunikation värderas högre än arbetet med matematik och att Alingsås kommuns förskolors medarbetare skattar sin förskolas arbete något högre än medarbetare i Göteborgsregionen som helhet.

4.1.4 Kartläggning i förskoleklass

Även kartläggningarna "Hitta språket" och "Hitta matematiken" som görs i förskoleklassen kan användas som en beståndsdel för att förstå hur väl förskolorna lyckas inom områdena språkutveckling och kommunikation samt matematiskt tänkande. Resultaten redovisas nedan (se kapitel 4.3.1). Målet är att resultaten långsiktigt ska användas i samverkan mellan förskola och förskoleklass för att skapa en ömsesidig förståelse för hur de delvis olika undervisningspraktikerna och traditionerna kan mötas för att ge bästa möjliga för barnen att utveckla kunskaper och färdigheter.

För att denna samverkan ska fungera krävs rutiner för möten och samarbete mellan förskola och skola. Detta är under uppbyggnad och är implementerat på flera ställen i kommunen. Det krävs dock ett fortsatt utvecklingsarbete inom området för att samtliga förskolor och F-6-skolor ska hitta former för en kontinuerlig och systematisk samverkan inom området.

4.2. Fritidshem

Regiongemensam elevenkät – årskurs 2, index 0-100					
År	2024	2023	2022 ²⁰	2021	2020
Lär du dig saker på fritids – Alingsås kommun	65	64
Göteborgsregionen	61	.. ²¹

De elever i årskurs 2 som deltar i fritidshemsverksamheten svarar på frågor om sin fritidshemsvistelse i den regiongemensamma elevenkät som genomförs årligen. Eleverna i Alingsås kommuns fritidshem svarar högre än i regionen som helhet på frågan om de lär sig saker på fritids. Resultat från samtliga frågor i elevenkäten för årskurs 2 om fritidshemmet redovisas i bilaga.

4.2.1 Elevernas kunskapsutveckling

Av skollagen (14 kap. § 2 skollagen 2010:800) framgår att fritidshemmet ska komplettera utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. De övergripande mål och riktlinjer som beskrivs i kapitel 2 i läroplan för grundskolan (Lgr 22) och läroplan för anpassad grundskola gäller även för fritidshemmet. I kapitlet beskrivs vilka de normer och värden och kunskaper som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan. Målen anger inriktningen på skolans, förskoleklassens och fritidshemmets arbete. Fritidshemmets undervisning ska behandla fyra olika centrala innehåll; språk och kommunikation, skapande och estetiska uttrycksformer, natur och samhälle samt lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.

I skolornas verksamhetsuppföljningar beskrivs hur Alingsås kommuns fritidshem bedriver undervisning i riktning mot målen och som innehåller delar från samtliga fyra olika centrala innehåll. Det är i dagsläget svårt att tydligt följa upp resultaten av undervisningen på ett sätt som kan skapa en aggregerad bedömning av fritidshemmets kvalitet utifrån hur väl eleverna utvecklar normer, värden och kunskaper. Ett vidare utvecklingsarbete på huvudmannanivå avseende fritidshemmet bör därför inriktas mot att utveckla metoder för hur resultaten av undervisningen kan följas upp och ligga till grund för bedömningar – på såväl enhets- och huvudmannanivå – som kan utgöra en grund för analyser av hur väl fritidshemmen når de nationella målen. Arbetet behöver grundas i en utveckling av de

²⁰ Frågeformulering ändrad från och med 2023.

²¹ Resultatredovisningen har ändrats 2024.

pedagogiska planeringarna på fritidshemmen, något som även är viktigt för att långsiktigt öka likvärdigheten i det pedagogiska arbetet mellan kommunens olika fritidshem.

4.3. Kunskaper i förskoleklass och grundskolans lågstadium – garanti för tidiga stödinsatser

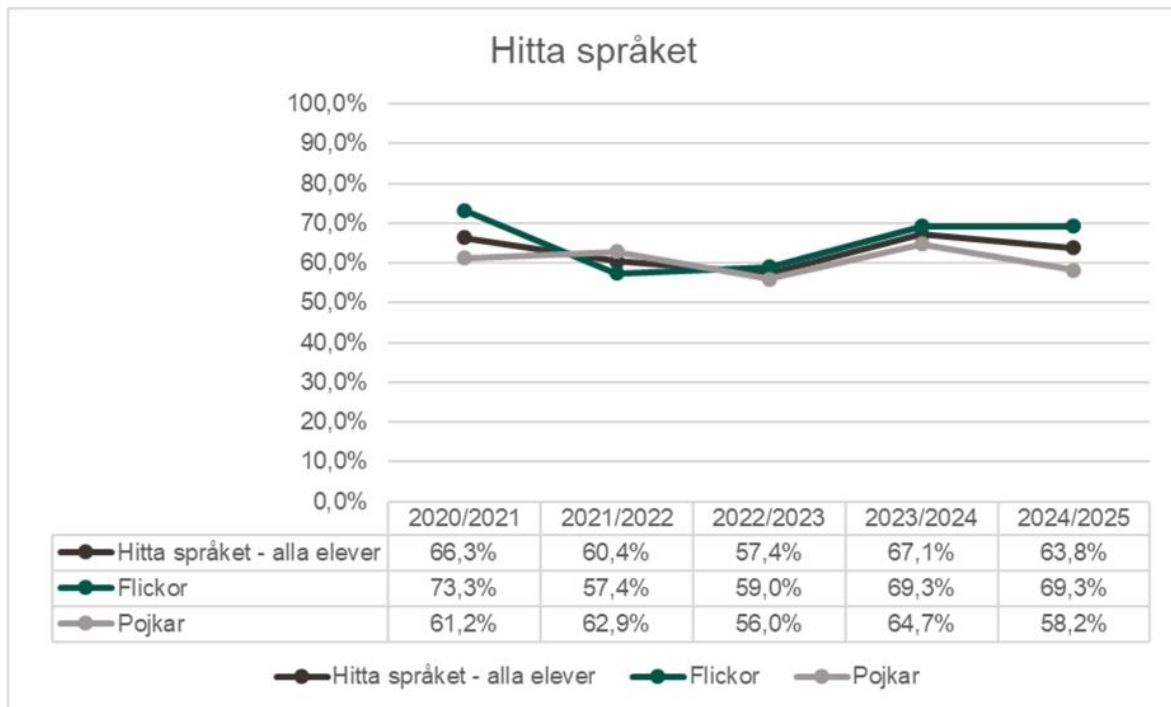
I skollagen finns bestämmelser om det som kallas för garanti för tidiga stödinsatser (3 kap. §§ 4-4b skollagen 2010:800). Syftet med garantin är att uppmärksamma elever som är i behov av stöd i sitt lärande och att stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska sättas in tidigt och utformas efter varje elevs behov. Målet är att fler elever ska nå en fullständig grundskoleutbildning.

I garantin ingår att genomföra kartläggningsmaterialet i förskoleklassen och bedömningsstödet i årskurs 1. Tillsammans med de nationella proven i årskurs 3 bildar dessa grunden för arbetet med garantin.

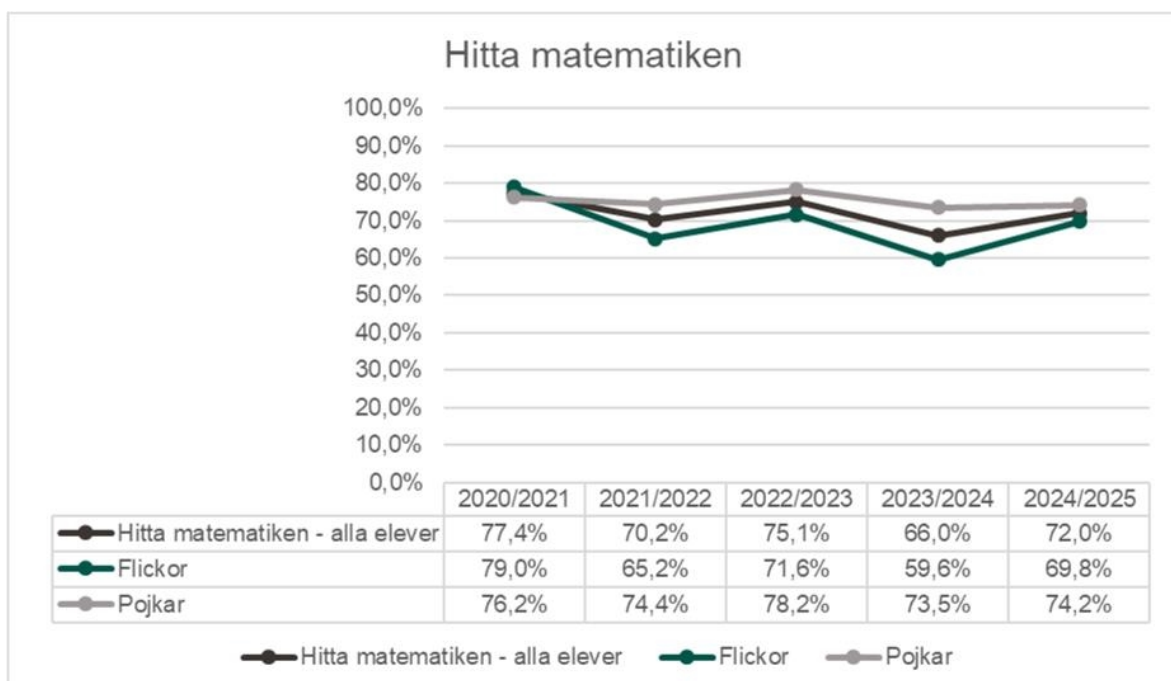
4.3.1 Kartläggning i förskoleklass

Kartläggningen genomförs på höstterminen och ska dels uppmärksamma elever i behov av stöd och dels fungera som riktningsgivare för undervisningen under förskoleklassen. Resultaten är därmed inte att betrakta som ett faktiskt mått på undervisningens kvalitet i förskoleklassen men kan däremot fungera som en indikator för kvaliteten i undervisningen avseende språkliga och matematiska förmågor i förskolan (se kapitel 4.1.4). Resultaten redovisas därför även för hösten 2024, då dessa elever gick i förskolan läsåret 2023/2024.

Resultaten varierar ganska kraftigt mellan åren, vilket troligen beror mer på att bedömningspraktiken inte institutionaliserats fullt ut, än att elevernas kunskaper på gruppnivå varierar i den omfattning som resultaten indikerar.

Andelen elever som klarat samtliga observationspunkter inom samtliga aktiviteter i Hitta språket steg 2023/2024 men sjunker sedan igen 2024/2025. Flickorna når något högre resultat än pojkarna.

Andelen elever som når samtliga observationspunkter inom samtliga aktiviteter i Hitta matematiken sjönk 2023/2024 men stiger 2024/2025. Till skillnad mot resultaten i Hitta språket är det pojkarna som når högst resultat.

4.3.2 Bedömningsstöd årskurs 1

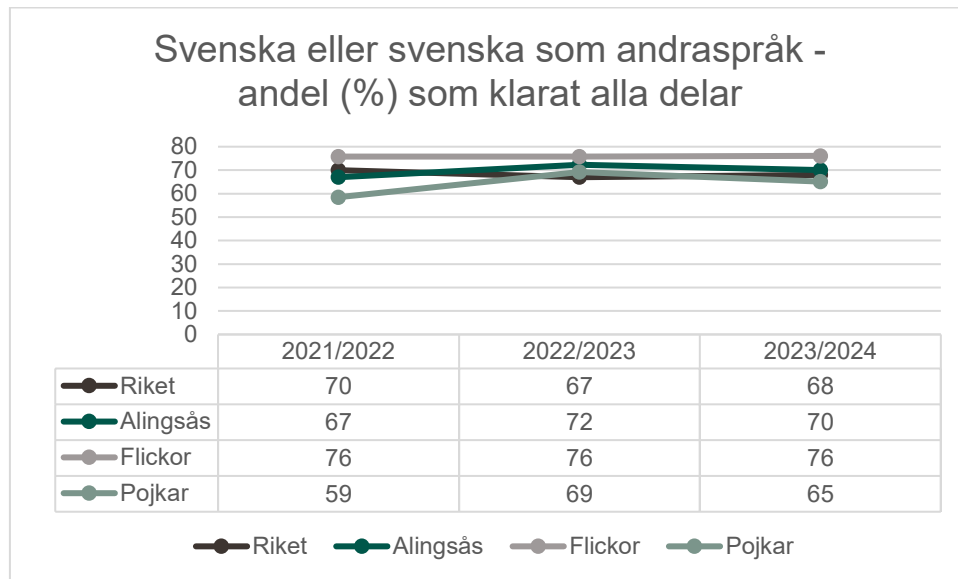
Bedömningsstöd i årskurs 1		2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021
Svenska	Totalt	61%	63%	78%	89%
	Flickor	66%	63%	80%	91%
	Pojkar	56%	62%	76%	88%
Matematik	Totalt	76%	76%	84%	86%
	Flickor	76%	71%	84%	86%
	Pojkar	76%	81%	84%	85%

Bedömningsstöden i årskurs 1 visar, framförallt i svenska, på kraftiga förändringar i resultatnivåer över tid. Skillnaderna bedöms vara av den storleksordningen att de inte på grupp-nivå kan bero på förändringar i elevernas kunskapsnivåer (2023/2024 grundas resultaten på 428 elever). Det har inte heller genomförts några förändringar i bedömningsstödet som skulle kunna förklara resultatskillnaderna. Istället bedöms de kunna bero på andra faktorer, bland annat på hur bedömningarna genomförs eller på vilket sätt resultaten samlats in och sammanställts. I det vidare arbetet med bedömningsstöden inom ramen för arbetet med garantin för tidiga stödinsatser behöver arbete för att skapa likvärdiga bedömningar mellan skolor och över tid genomföras.

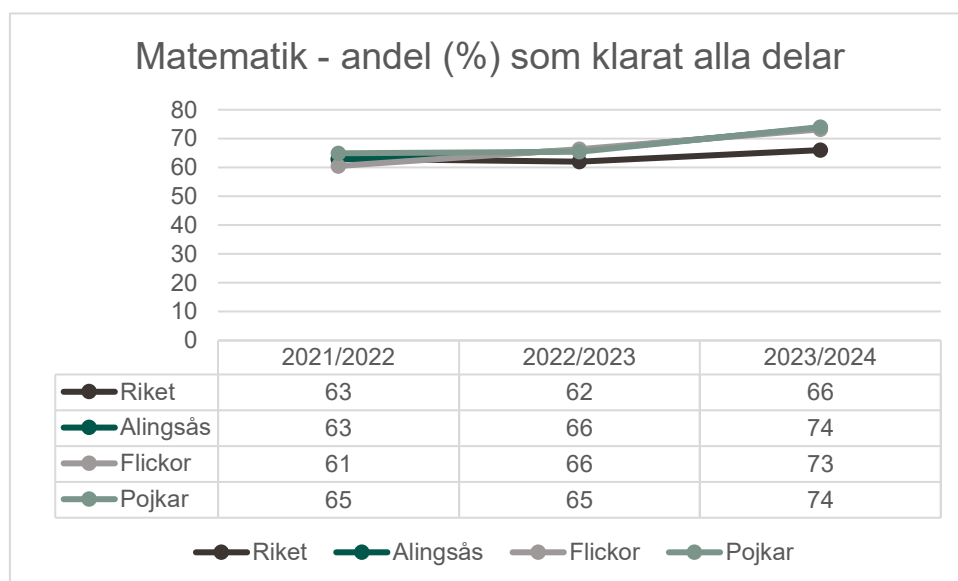
4.3.3 Nationella prov årskurs 3

Nationella prov i årskurs 3 genomförs i svenska eller svenska som andraspråk och i matematik. Syftet med de nationella proven är att stödja bedömningen av uppfyllda kriterier för bedömning.

Observera att de nationella proven har delvis olika innehåll olika år varför jämförelser över tid bör göras med försiktighet. Resultaten kan istället användas i form av jämförelser mellan Alingsås kommun och riket.

I svenska och svenska som andraspråk är andelen elever som klarat alla delar av det nationella provet lägre än närmast föregående år, men högre än året dessförinnan. Resultatet är dock fortsatt högre än i riket som helhet. Det syns en tydlig skillnad i resultat mellan flickor och pojkar där flickorna når märkbart högre resultat än pojkarna.

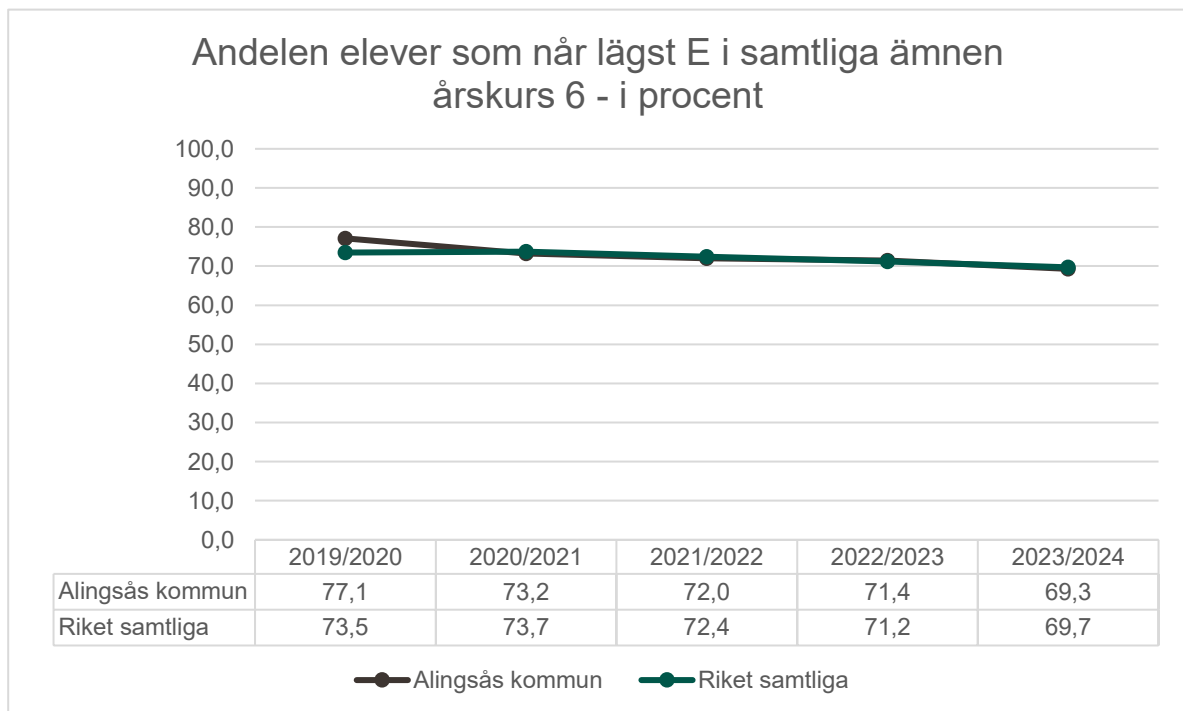
I matematik presterar Alingsås kommuns elever på en hög nivå jämfört med riket. Såväl riket som Alingsås kommun redovisar märkbart högre resultat 2024 än det två närmast föregående åren vilket visar på den svårighet med jämförelser över tid som förändringarna av provens innehåll mellan åren skapar.

Det är dock glädjande att skillnaden i resultat mellan Alingsås kommun och riket är relativt stor, större än tidigare år. Alingsås kommuns resultat placerar kommunen bland de 25 procent av kommunerna som presterar bäst.

4.4. Betygsresultat grundskolans årskurs 6 och 9

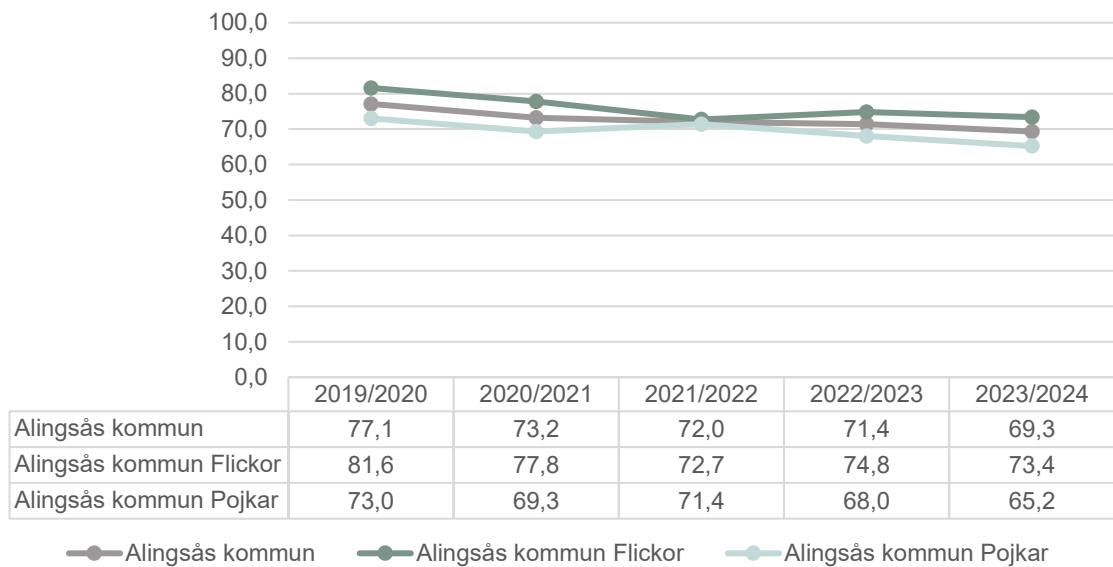
4.4.1 Årskurs 6

Kunskapsresultaten i årskurs 6 följs upp genom måtten andelen av eleverna som når lägst betyg E i samtliga ämnen och andelen elever som når lägst betyget E i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk.

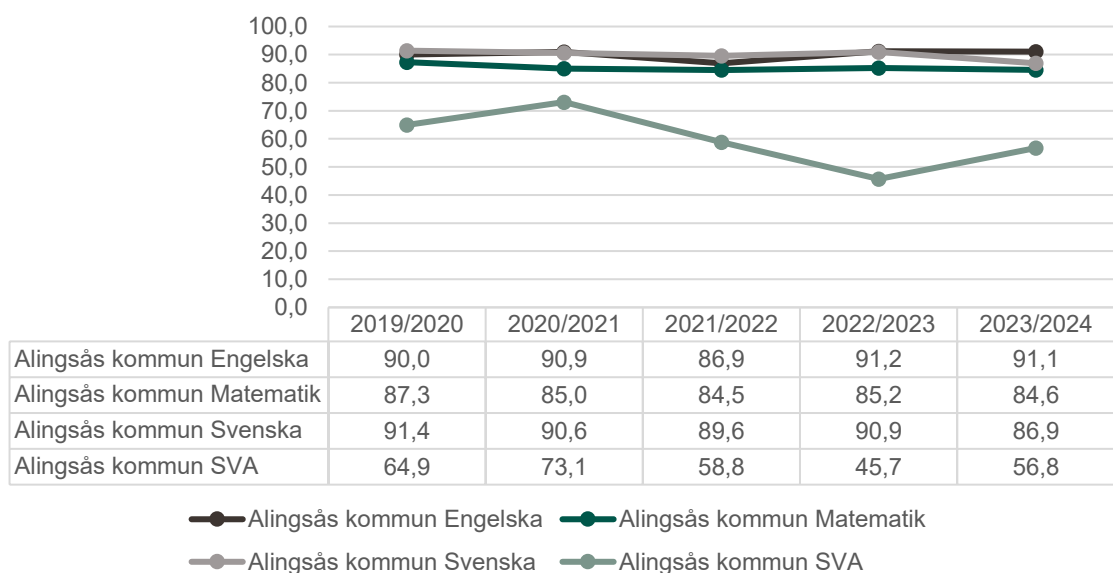
Andelen elever i årskurs 6 som når lägst E i alla ämnen sjunker och är 2023/2024 något lägre än i riket. Resultatutvecklingen över tid beskriver en liknande trend i riket som i Alingsås kommun med en svagt nedåtgående andel elever som når lägst E i samtliga ämnen. Andel elever som når lägst E i respektive ämne redovisas i bilaga.

Andelen elever som når lägst E i samtliga ämnen årskurs 6 - i procent, könsuppdelat

Över tid syns ett tydligt mönster av att flickorna når högre resultat än pojkarna. Detta förhållande gäller även 2023/2024. Motsvarande mönster i resultaten över tid syns även på riksnivå.

Andel elever som når lägst E per ämne årskurs 6 - i procent

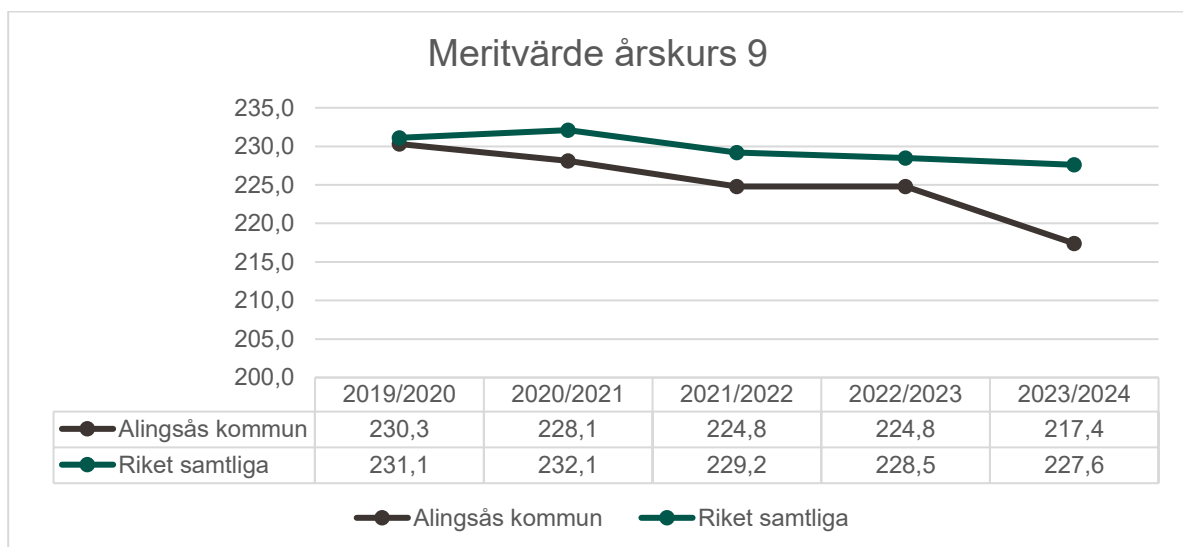
Betygsresultaten per ämne i årskurs 6 är relativt jämna över tid, dock med ett lägre resultat i svenska läsåret 2023/2024 än vad som varit gällande tidigare under mätperioden.

En tydligare variation över tid kan förväntas i svenska som andraspråk då elevantalet är betydligt lägre än i de andra ämnena och att resultaten påverkas av individuella faktorer, som exempelvis antal år i svensk skola och tidigare skolbakgrund.

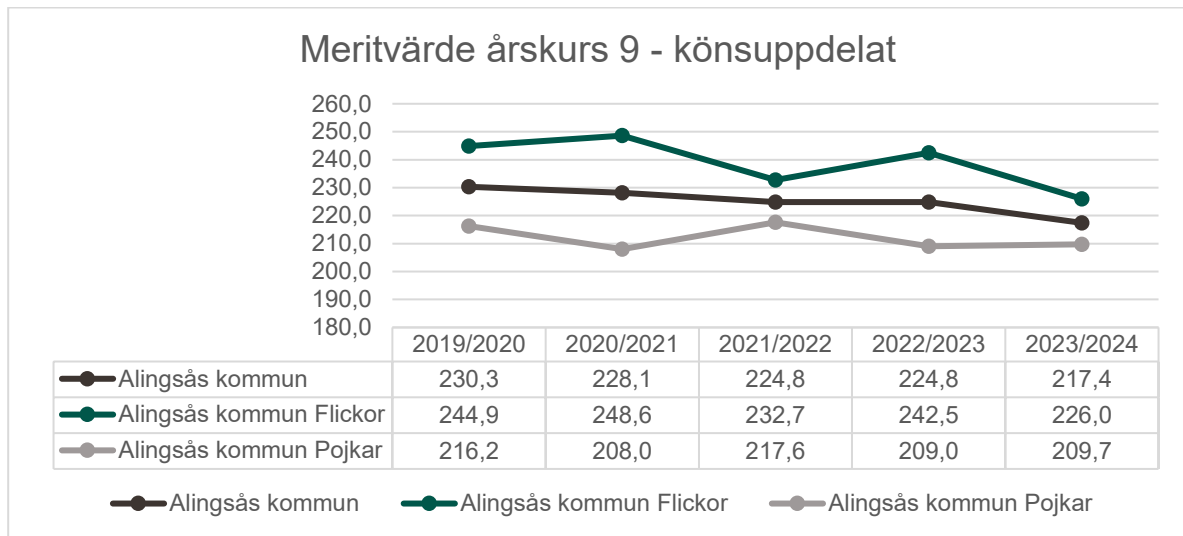
Flickor och pojkar når jämförbara resultatnivåer i engelska medan pojkarna når högre resultat i matematik. Skillnaden i resultat mellan grupperna flickor respektive pojkar är tydligast i svenska, där flickorna når nästan tio procentenheter högre resultat.

4.4.2 Årskurs 9

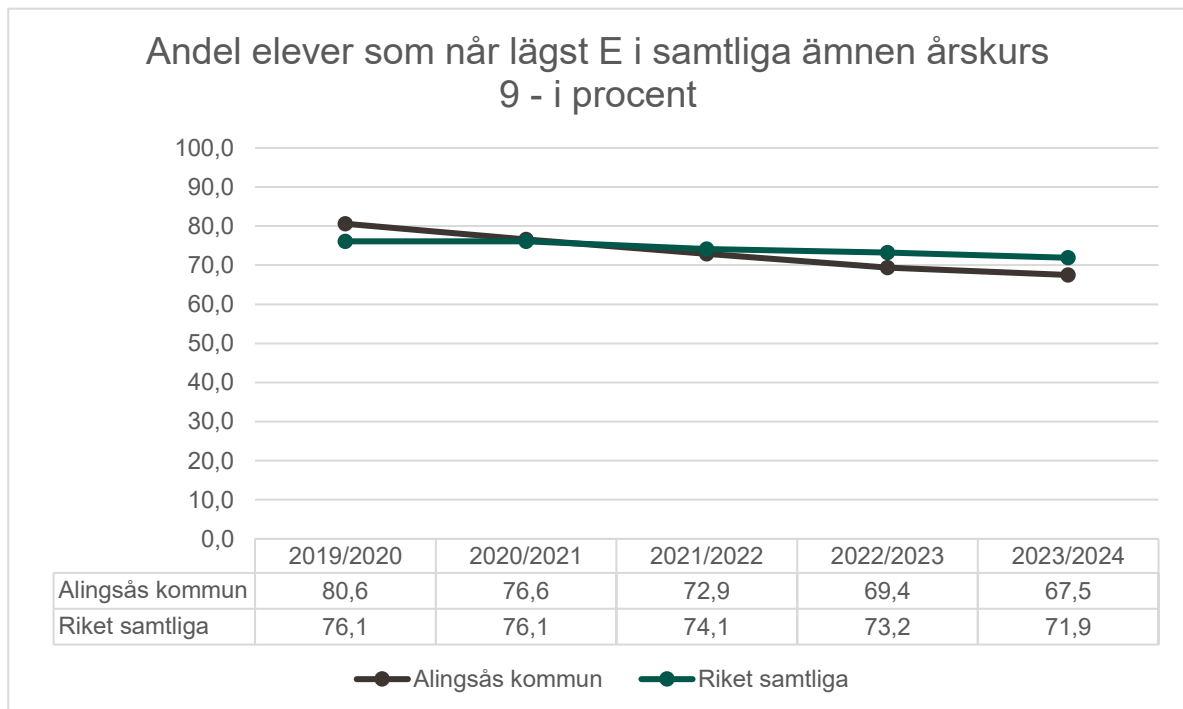
I årskurs 9 följs elevernas kunskapsresultat upp genom det genomsnittliga meritvärdet, andelen elever som når lägst betyget E i samtliga ämnen, andel elever som är behöriga till lägst yrkesprogram på gymnasiet och andelen elever med lägst betyget E i engelska, matematik, svenska och svenska som andraspråk.

Det genomsnittliga meritvärdet sjunker jämfört med tidigare år och är lägre än i riket som helhet.

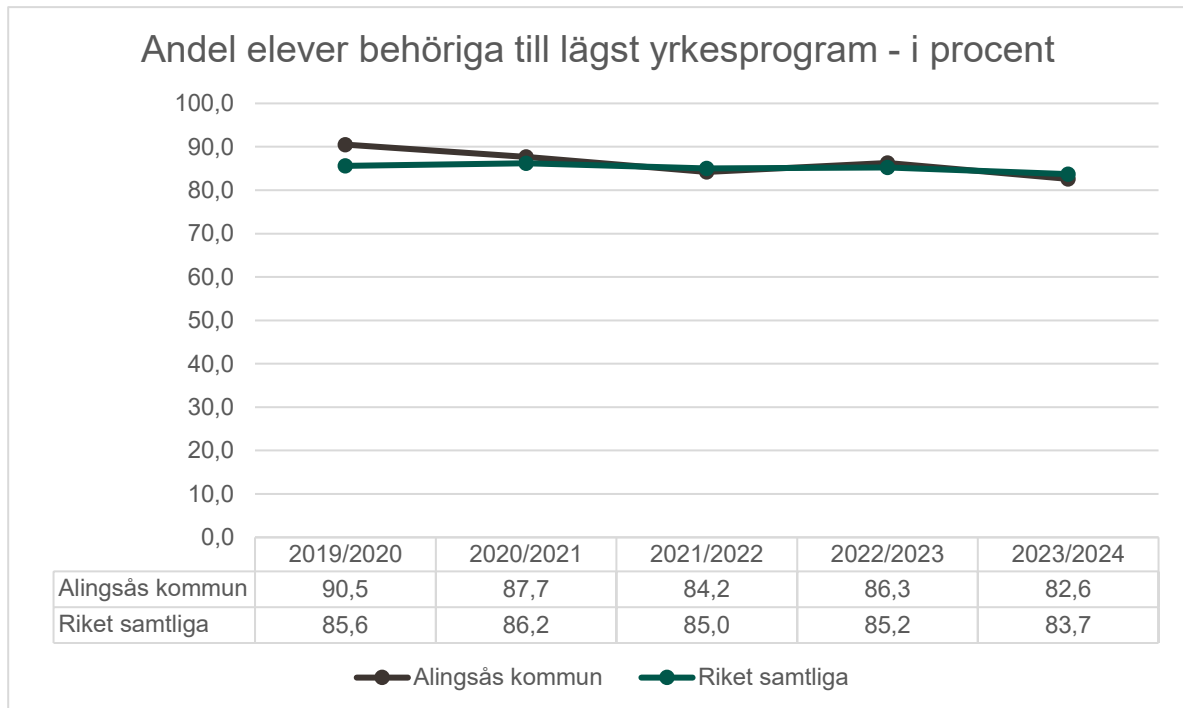

Flickorna når märkbart högre genomsnittligt meritvärde än pojkarna. Denna skillnad har synts under överskådlig tid och gäller även för riket och vanligen för samtliga kommuner. Det lägre meritvärdet 2023/2024 i Alingsås kommun beror dock främst på att flickorna når ett ovanligt lågt resultat. Följaktligen är skillnaden i meritvärde mellan flickor och pojkar mindre 2023/2024 än närmast föregående år.

Även resultatet avseende andelen elever som når lägst betyget E i samtliga ämnen sjunker och är lägre än i riket. På samma sätt som för meritvärdet är skillnaden mellan flickornas och pojkarnas resultat över tid tämligen tydlig, med högre resultat för flickorna.

Högst andel elever som når lägst betyget E återfinns i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap och moderna språk medan den lägsta andelen, vid sidan av matematik, återfinns i biologi, kemi och fysik. Andel elever som når lägst E i respektive ämne redovisas i bilaga.

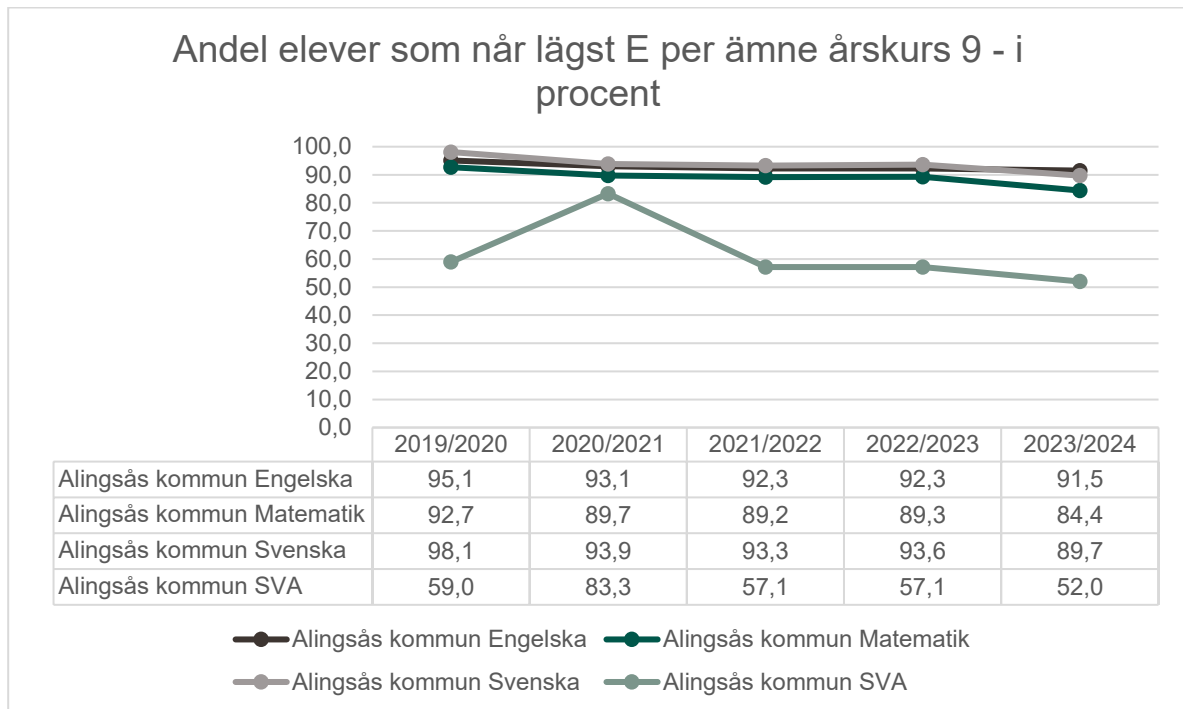
Resultatet avseende behörigheten till lägst yrkesprogram på gymnasiet följer samma trend som meritvärdet och andelen elever som når lägst betyget E i samtliga ämnen. Resultaten 2023/2024 är lägre än tidigare under mätperioden och det är en lägre andel flickor än pojkar som når behörigheten. Den lägre behörigheten beror till stor del på att flickorna når märkbart lägre resultat i såväl engelska som matematik och svenska än tidigare.

Andelen behöriga elever påverkas starkt av det behörighetsgivande ämnet²² med lägst andel elever som når lägst betyget E. 2023/2024 är detta ämne matematik, på samma sätt som tidigare år under mätperioden, även om resultaten i svenska är ovanligt lågt 2023/2024 (se nedan).

I gruppen elever som inte är behöriga till gymnasiet finns en undergrupp av elever som inte blivit behöriga endast för att de inte har lägst E i matematik. Avseende de övriga behörighetsgivande ämnena syns inte motsvarande grupp elever. Samma slutsatser har dragits av analyser av kunskapsresultat i årskurs 9 på nationell nivå i en rapport från Skolverket.²³

²² Engelska, matematik, svenska eller svenska som andraspråk.

²³ <https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2024-11-05-manga-elever-med-f-i-matematik-har-inte-fatt-det-stod-de-har-ratt-till>

Som nämnts ovan är resultaten i såväl matematik som svenska att betrakta som låga, och de påverkar starkt andelen behöriga till gymnasiet.

Lovskola årskurs 9²⁴

Lovskola kan anordnas på samtliga lov under läsåret, något som också görs på de flesta skolor med årskurs 9. Under läsåret 2023/2024 var det flest elever som deltog i lovskola på sport- och påsklov. 17 elever deltog i lovskola på sommarlovet 2024. Av dessa uppnådde fyra elever behörighet till ett nationellt program på gymnasiet.²⁵

4.4.3 Svenska som andraspråk

I årskurs 6 läste 44 elever (19 flickor och 25 pojkar) svenska som andraspråk 2023/2024, vilket motsvarar tio procent av det totala elevantalet i årskurs 6. I årskurs 9 var motsvarande siffra fem procent (25 elever läste svenska som andraspråk, varav 11 flickor och 14 pojkar).

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska och kan bedrivas i särskilda grupper eller integrerat i elevens ordinarie klass. I dessa fall bedrivs alltså undervisning i svenska och svenska som andraspråk samtidigt i samma klassrum.

²⁴ Lovskola anordnas för elever i årskurs 7, 8 och 9.

²⁵ Resultat efter lovskola räknas inte in den nationella statistik som redovisas i årskurs 9 i denna verksamhetsuppföljning.

I Alingsås kommuns grundskolor anordnades svenska som andraspråk under läsåret 2023/2024 på flera olika sätt, såväl genom undervisning i särskilda grupper eller integrerat med undervisningen i svenska som genom en kombination av dessa. Skolornas storlek och antalet elever som läser svenska som andraspråk påverkar vilken organisationsform som väljs. Tillgången på lärare behöriga i svenska som andraspråk är en annan faktor som påverkar hur undervisningen organiseras.

4.5. Läromedel, lärverktyg och skolbibliotek

4.5.1 Lärverktyg

Av läroplanen för grundskolan och anpassade grundskolan framgår att lärare tillsammans med rektor ansvarar för att eleverna får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

En stor mängd digitala verktyg och system för förskolor och skolor att använda i undervisningen av barn och elever tillhandahålls av barn- och ungdomsförvaltningens administrativa enhet.

Kostnaderna per elev för lärverktyg i Alingsås kommuns grundskolor är på en motsvarande nivå som i liknande kommuner men högre än i riket som helhet.

4.5.2 Skolbibliotek

Eleverna i grundskolan och anpassade grundskolan ska ha tillgång till skolbibliotek (kap. 2 § 36 skollagen 2010:800).²⁶ Syftet med ett skolbibliotek är att det ska användas som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens (Lgr22).

Av skolornas verksamhetsuppföljningar framgår att användningen av skolbiblioteken inriktas mot syftet att vara en del i undervisningen och är i olika utsträckning öppna för eleverna att besöka, såväl tillsammans med lärare som på egen hand. Bemanningen skiljer sig mellan skolorna. I grunden är bemanningsgraden i skolbiblioteken att betrakta som låg. Något som behöver förändras i och med förändrad lagstiftning (se fotnot nedan).

Flera skolor använder sig även av besök på folkbiblioteken i kommunen för att ge eleverna tillgång till ett bibliotek, något som på flera sätt är positivt men i och med den nya lagstiftningen kan inte denna användning ses som en del i skollagens (2010:800) beskrivningar av syftet med skolbiblioteken. Det finns också skolor som helt förlitar sig på ett i skolans lokaler integrerat folkbibliotek. Denna möjlighet kvarstår även med den nya lagstiftningen

²⁶ Regeringen har under 2024 beslutat om ändringar i skollagen avseende skolbiblioteken. I förslaget till ändring i skollagen ingår att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. Lagstiftningen träder i kraft 1 juli 2025.

men då behöver en skriftlig överenskommelse göras, och folkbiblioteket ska i denna del organisera verksamheten så att det uppfyller skollagens syfte med skolbibliotek.

Planering för hur skolbiblioteken ska organiseras så att de uppfyller lagstiftarens förändrade krav har påbörjats.

4.6. Anpassad grundskola

Av skollagens (2010:800) 7 kap. § 5 framgår att barn som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan. I Alingsås kommun har barn- och ungdomsnämnden delegerat beslutanderätten om mottagande till anpassad grundskola till enhetschef för Enheten för barn- och elevhälsa.

Ett beslut om mottagande i anpassad grundskola ska enligt skollagens (2010:800) 7 kap. § 5 föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Inför beslut om mottagande i Alingsås kommuns anpassade grundskolor granskar en mottagningsgrupp bestående av oberoende professioner (psykolog, skolköterska, kurator och specialpedagog) underlagen inför beslut.

I anpassad grundskola följs kunskapsresultaten för elever som läser ämnen upp genom bedömningar av elevernas kunskaper utifrån om de når godtagbara kunskaper. Eleverna kan också nå nivån mer än godtagbara kunskaper.²⁷ För elever som läser ämnesområden görs bedömningen om eleven når grundläggande kunskaper eller fördjupade kunskaper. Eleverna i samtliga årskurser och i såväl ämnen som ämnesområden når i huvudsak godtagbara och grundläggande kunskaper. Det är dock få elever som når längre i sin kunskapsutveckling, utifrån dessa bedömningar.

De anpassade grundskolorna i Alingsås kommun arbetar med gemensamma prioriterade utvecklingsområden varav ett syftar till att skapa en hållbar och långsiktig utveckling för lärande och kunskapsutveckling. Arbetet innefattar bland annat lärares samplanering och bedömning, utveckling av specialpedagogisk kompetens och utveckling av elevassistenternas roll. Inom detta område kommer även arbete för att utveckla undervisningsformer och bedömning så att fler elever ges möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling ingå.

²⁷ I årskurs 6 till 9 kan betyg sättas för elever som läser ämnen om elevens vårdnadshavare begär det. Läsåret 2023/2024 har inga betyg satts i anpassad grundskola.

4.7. Särskilt stöd

4.7.1 Särskilt stöd i förskolan

Skollagens (2010:800) 8 kap. § 9 stipulerar att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Vidare beskrivs att om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska rektorn se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid utformningen av de särskilda stödinsatserna.

Regiongemensam vårdnadshavarenkät					
År	2024	2023	2022	2021	2020
Förskolan ger det stöd som mitt barn behöver	4,32	4,29	4,26	4,29	4,29
Göteborgsregionen	4,30	4,29	4,28	4,26	4,20

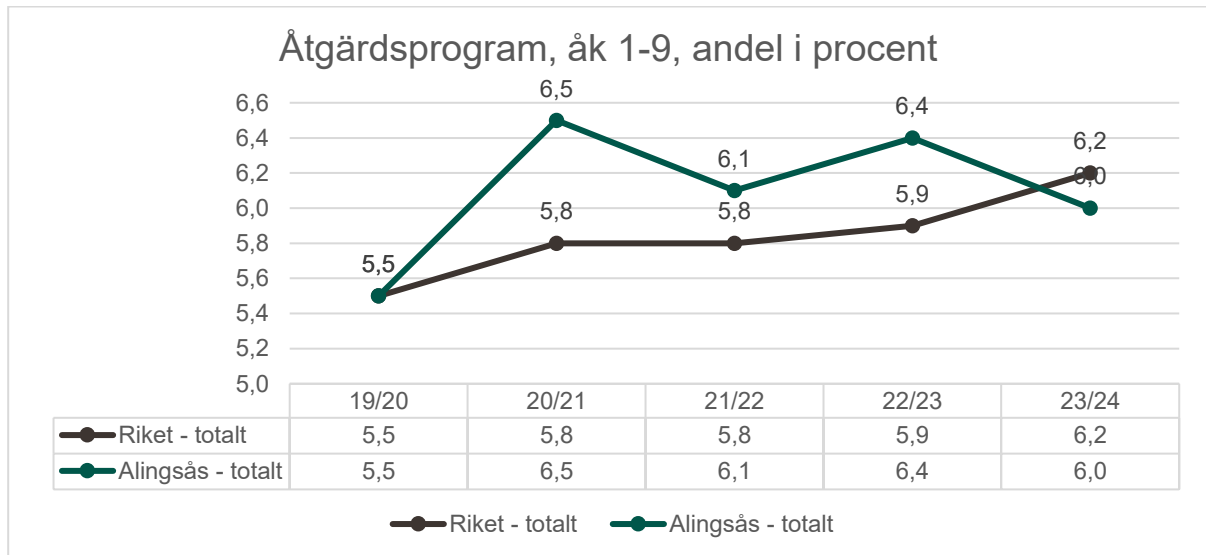
Vårdnadshavarenkäten visar att vårdnadshavarna 2024 är relativt nöjda med hur förskolan ger deras barn stöd. Resultatet är på en jämförbar nivå som Göteborgsregionen som helhet. Samma gäller för den självskattning som görs av personalen i förskolan. Där skattar sig Alingsås kommuns medarbetare på samma nivå som Göteborgsregionen som helhet, utifrån frågeställningen om de "uppmärksammar barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans och anpassar utbildningen för att alla ska utvecklas så långt som möjligt."

Under året har barnens möjligheter till utökad tid i förskola utifrån ett behov av särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola utökats.

Avseende läsåret 2023/2024 och tidigare finns ingen statistik för antalet barn som har särskilt stöd i en upprättad handlingsplan men från och med hösten 2024 dokumenteras särskilt stöd i Unikum varför statistik kan redovisas från och nästkommande verksamhetsuppföljning.

Sammantaget görs en bedömning att det finns flera barn i förskolorna vars behov i dagsläget inte kan mötas fullt ut. Vad detta beror på och hur behoven ser ut kommer att utredas vidare under kommande år.

4.7.2 Statistik särskilt stöd grundskola

Andelen elever med särskilt stöd (beräknat utifrån antalet gällande åtgärdsprogram) i Alingsås kommuns grundskolor läsåret 2023/2024 var 6,0 procent. Nivån, och även skillnaden i andel mellan flickor och pojkar, är jämförbara med nivåerna för riket där 6,2 procent av eleverna hade ett upprättat åtgärdsprogram vid samma tidpunkt. Det är fler pojkar än flickor som har beslut om åtgärdsprogram. Andelen elever i Alingsås kommun som har åtgärdsprogram är något lägre jämfört med de närmast föregående åren, framförallt är det en lägre andel pojkar som har åtgärdsprogram än tidigare (se bilaga för komplett statistik).

Om det finns särskilda skäl får ett beslut om särskilt stöd innebära att en elev i grundskolan eller anpassade grundskolan innebära att det särskilda stödet ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp än den som eleven normalt tillhör (3 kap. § 10 skollagen 2010:800). Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp eller att undervisningen ska ges enskilt fattas av rektor inom ramen för ett åtgärdsprogram.

I Alingsås kommun finns särskilda undervisningsgrupper organiserade såväl på grundskolorna som centralt placerade (se kapitel 2.1.7). Elever tas emot i de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna efter en bedömning av en särskild mottagningsgrupp.

Andelen elever som ges stöd i form av enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp är högre i Alingsås kommuns grundskolor (3,4 procent) än i riket som helhet (2,2 procent). Skillnaden utgörs främst av att fler elever i Alingsås kommun ges stöd i särskild undervisningsgrupp än i riket. Andelen elever med beslut om enskild undervisning är lägre än i riket. Det är fler pojkar än flickor som har beslut om särskild undervisningsgrupp i Alingsås kommun. Andelen elever som ges stöd i form av enskild undervisning eller i särskild undervisningsgrupp i Alingsås kommun har ökat över tid medan den varit relativt oförändrad i riket som helhet. I de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna finns plats för 25 elever vilket innebär att ungefär en femtedel av de elever (18 procent)

som är placerade i särskild undervisningsgrupp läsåret 2023/2024 gick i någon av de kommungemensamma särskilda undervisningsgrupperna.

Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång) göras. Även andelen elever som har anpassad studiegång ökar över tid och är högre i Alingsås kommuns grundskolor (2,7 procent) än i riket som helhet (1,4 procent). Det är fler pojkar än flickor som har beslut om anpassad studiegång i Alingsås kommun, på samma sätt som i riket som helhet.

En utredning föranledd av den relativt riket höga andelen elever med beslut om placering i särskild undervisningsgrupp eller beslut om enskild undervisning har genomförts och redovisats för barn- och ungdomsnämnden. Av utredningen framgår bland annat följande:

- Andelen elever med åtgärdsprogram ökar och antalet elever med beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång är fortsatt högt även hösten 2024.
- De särskilda undervisningsgrupperna är välorganiserade och en naturlig del av skolornas och förvaltningens gemensamma arbete med att ge särskilt stöd.
- Vidare uppföljningar av beslut om anpassad studiegång behöver genomföras.

4.7.3 Studiehandledning på modersmålet

Studiehandledning på modersmålet regleras i 5 kap. 4 § skolförordningen (SFS 2011:185). En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning kan ges som extra anpassningar eller som särskilt stöd. I Alingsås kommun garanteras alla nyanlända elever studiehandledning tre timmar i veckan under de två första åren i svensk skola.

Studiehandledning gavs läsåret 2023/2024 på 17 språk för sammanlagt 115 elever. De största språken var arabiska, dari och ukrainska. För fyra språk har studiehandledning sökts men inte kunnat erbjudas då studiehandledare i språket inte funnits att tillgå.

Enheten för nyanländas lärande har under flera år arbetat med att sprida kunskap om studiehandledning på modersmålet och med att stödja skolor i arbetet att säkerställa att elever som är nyanlända och flerspråkiga får studiehandledning utifrån behov. En rad olika insatser har genomförts vilket resulterat i en ökad mängd beställningar från skolorna till enheten om studiehandledning.

En pilotstudie inför användningen av en enkät om studiehandledningens kvalitet (till elever, studiehandledare och lärare) har genomförts våren 2024 och planeringen är att enkäten ska användas inom hela förvaltningen våren 2025. Framgent är planeringen att dessa resultat ska kunna redovisas i denna verksamhetsuppföljning.

4.8. Likvärdig utbildning

4.8.1 Förskola

Uppföljningen av likvärdigheten i förskolan följs upp genom analyser av personaltäthet och förskollärartäthet på förskolorna i förhållande till barnens socioekonomiska förutsättningar.

Resultaten kommer från Sveriges kommuner och regioners (SKR) Öppna jämförelser förskola 2024 som bygger på statistik från höstterminen 2023 (15 oktober).

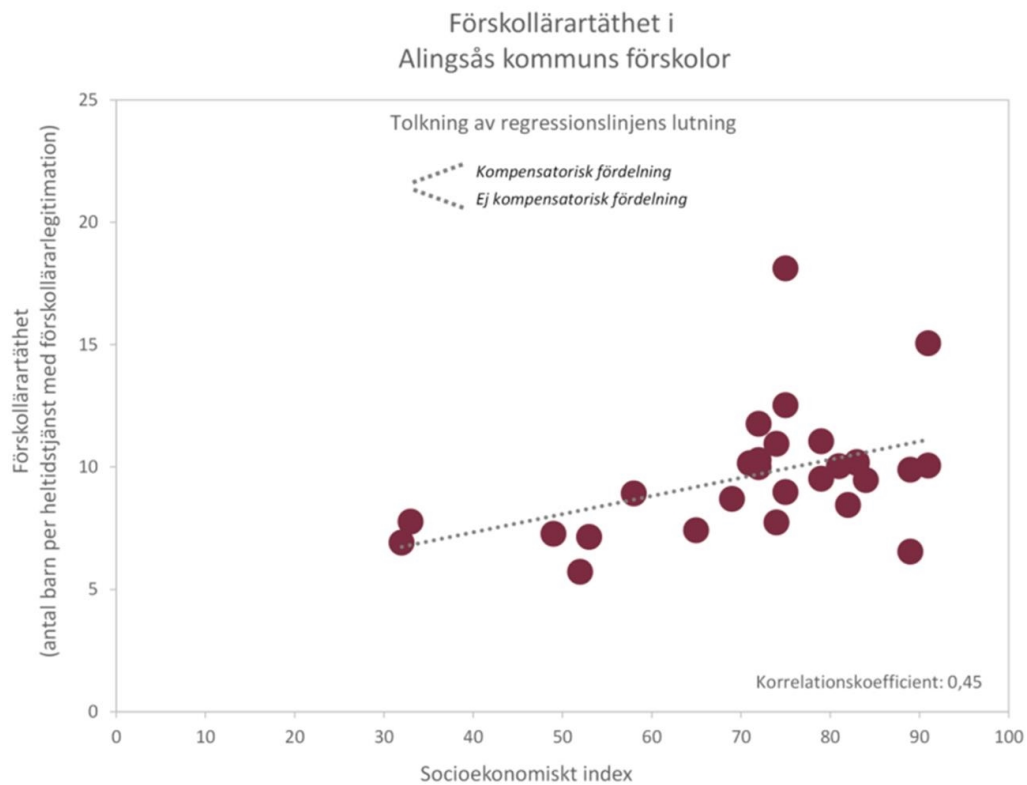
Personaltäthet definieras som antalet barn per heltidstjänst. Varje punkt i diagrammet representerar en kommunal förskola. Den vertikala axeln visar personaltäthet och den horisontella axeln visar förskolornas socioekonomiska indexvärde, där höga värden innebär socioekonomiskt starkare bakgrund. Regressionslinjen visar sambandet mellan personaltäthet och indexvärde. En linje som lutar uppåt innebär högre personaltäthet där socioekonomin är mindre gynnsam. Korrelationskoefficienten visar hur svagt eller starkt sambandet är. Ett tal nära 1 eller -1 visar på ett starkt samband och ett tal nära 0 visar på ett svagt samband.

Av diagrammet framgår att den socioekonomiska omfördelning som görs mellan förskolor i Alingsås kommun (se kapitel 2.2.2) förefaller ge avsedd verkan. Personaltätheten var

hösten 2023 högre (i form av ett lägre antal barn per årsarbetare) i förskolor där barnen har svagare socioekonomisk bakgrund.

En faktor som är viktig ur ett kompensatoriskt perspektiv, vid sidan om personaltätheten, är personalens kompetens. Diagrammet nedan visar sambandet mellan antalet förskollärare och barnens socioekonomiska bakgrund.

Uppföljningen visar att även antalet barn per förskollärare fungerar kompensatoriskt. Förskollärartätheten är högre (i form av ett lägre antal barn per förskollärare) i förskolor där barnen har en svagare socioekonomisk bakgrund.

4.8.2 Grundskola

Likvärdigheten mellan olika grupper av elever följs bland annat upp genom jämförelser av betygsresultat i årskurs 9 mellan elever med utländsk respektive svensk bakgrund och mellan elevers vårdnadshavares utbildningsbakgrund. Båda variablerna ingår i beräkningen av det socioekonomiska index som används i systemet för socioekonomisk omfördelning. Alingsås kommuns kommunala grundskolor har en lägre andel elever med utländsk bakgrund än riket och liknande kommuner och en högre andel elever med vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning.

Skillnaderna i resultat (avseende såväl meritvärde i årskurs 9 som behörighet till gymnasiet) mellan elever med svensk bakgrund och elever med utländsk bakgrund är tydlig och tämligen stabil över tid.²⁸ Elever med svensk bakgrund når på gruppnivå högre kunskapsresultat. På samma sätt är skillnaden i kunskapsresultat i årskurs 9 grundat på elevernas vårdnadshavares utbildningsbakgrund tydlig och stabil över tid. Elever vars vårdnadshavare har en eftergymnasial utbildning når avsevärt högre resultat, både avseende meritvärdet och behörighet till gymnasiet (se bilaga).

Redovisning av resultatskillnader mellan flickor och pojkar görs löpande för de olika indikatorerna som används i denna verksamhetsuppföljning. Av de skillnader som framträder är flickornas genomgående bättre resultat i ämnet svenska särskilt värt att notera i det vidare arbetet.

Ett annat sätt att mäta likvärdigheten är att studera sambandet mellan skolornas socioekonomiska index och olika variabler som mått på kunskaper, trygghet och närvaro (statistiken uppdelad per skola redovisas i bilaga).

Sambandet mellan skolornas elevgruppers socioekonomiska bakgrund och kunskapsresultat i årskurs 6 är tämligen tydligt. Det syns ett relativt starkt samband mellan socioekonomiskt index och andelen elever som når lägst E i samtliga ämnen i årskurs 6. Skolor där eleverna har en svagare socioekonomisk bakgrund når lägre kunskapsresultat. 7-9-skolorna är för få för att kunna göra samma beräkning men det är tydligt att den skola som har elevgruppen med de svagaste socioekonomiska förutsättningarna även har lägst kunskapsresultat.

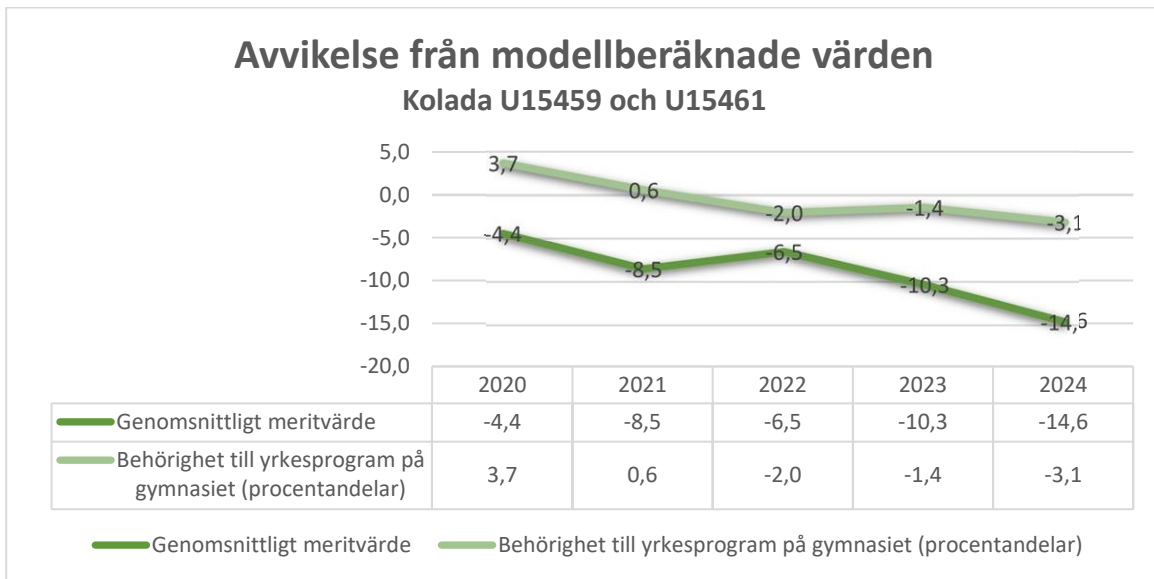
När samma jämförelse görs mellan socioekonomiskt index och trygghetsindex (i årskurs 5 och 8 från Skolinspektionens enkät) syns i princip inget samband alls. Avseende elevers frånvaro syns heller inget tydligt samband.

Av ovanstående analyser kan följande slutsatser dras. Elevernas socioekonomiska bakgrund (på gruppnivå) påverkar kunskapsresultaten negativt och påverkan kommer både från elevernas migrationsbakgrund och deras vårdnadshavares utbildningsbakgrund. Däremot syns inga tydliga samband avseende socioekonomisk bakgrund och elevernas trygghet och närvaro.

4.8.3 Jämförelser med modellberäknade värden

I Kolada ges möjligheter för skolhuvudmän att följa upp resultaten i form av avvikelser från så kallade modellberäknade värden. Modellberäknade värden tas fram genom en regressionsmodell där kommunen jämförs med övriga kommuner och där hänsyn tagits till behov av ekonomiskt bistånd, nyinvandrade elever (0-4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön samt andel elever med okänd bakgrund.

²⁸ På grund av att antalet elever med utländsk bakgrund är relativt lågt variera resultaten tämligen mycket över tid.

Av diagrammet ovan framgår att den långsiktiga trenden med svagt sjunkande resultat i Alingsås kommun avseende genomsnittligt meritvärde och behörighet till gymnasiet även avspeglar sig i detta sätt att följa resultaten. Av resultaten avseende avvikelser från modellberäknade värden går det att sluta sig till att de sjunkande resultatnivåerna inte kan förklaras med att elevsammansättningen förändras på ett sätt så att modellerna visar att en lägre resultatnivå kan förväntas.

4.8.4 Likvärdig betygssättning

För att följa att betygen som sätts i Alingsås kommuns grundskolor är likvärdiga med riket som helhet följs andelen elever som fått samma betyg som de hade provbetyg på det nationella ämnesprovet upp.

Nationella ämnesprov har som huvudsakligt syfte att utgöra ett stöd för en likvärdig och rättvis bedömning och betygssättning av en elevs kunskaper.

Andel elever (%) i årskurs 9 som fått samma betyg som provbetyget på nationella ämnesproven

		2024	2023	2022
Svenska	Riket	61,6	63,8	57,5
	Alingsås	62,9	69,8	67,5
Matematik	Riket	72,2	73,0	63,3

	Alingsås	81,6	79,8	71,1
Engelska	Riket	75,0	75,6	74,7
	Alingsås	74,2	77,0	66,5
Svenska som andraspråk	Riket	61,4	64,8	58,2
	Alingsås	..	58,3	84,4

Resultaten visar att elever i Alingsås kommun i relativt hög grad får samma betyg som resultat på de nationella proven. Störst är likvärdigheten i matematik och lägst i svenska. I svenska fick 31,6 procent av eleverna i Alingsås kommun ett högre betyg än resultat på de nationella proven. I riket var motsvarande siffra 32,5 procent. I matematik var motsvarande siffror 16,5 procent i Alingsås kommun och 24,8 procent i riket. I engelska var siffrorna 9,1 procent respektive 10,7 procent. I huvudsak visar uppföljningen av likvärdigheten i betygssättningen att Alingsås kommuns betygssättning, ur detta perspektiv, sker på ett tämligen likvärdigt sätt som i riket som helhet.

I svenska som andraspråk var antalet elever 2024 för lågt för att resultatet avseende likvärdig betygssättning ska kunna redovisas. Det kan dock utläsas hur stor andel av eleverna som fick ett högre betyg än resultat på det nationella provet. Andelen i Alingsås kommun var 35,0 procent. Motsvarande resultat för riket var 33,4 procent.

4.9. Sammanfattande analys av måluppfyllelsen avseende normer och värden, kunskaper och lärande

4.9.1 Förskolan

Måluppfyllelsen avseende normer och värden, kunskaper och lärande är god. Dock behöver uppföljningarna av hur förskolorna arbetar med att säkerställa att barnen ges undervisning med utgångspunkt i samtliga mål i läroplanen utvecklas. Likaså behöver förskolans arbete med särskilt stöd följas upp och insatser kan komma att behöva genomföras utifrån uppföljningens resultat.

Likvärdigheten avseende personal- och förskollärartäthet i förhållande till barnens socioekonomiska förutsättningar är god. Det bedöms dock finnas andra frågor, avseende undervisningens genomförande och förskolornas inre organisation, där insatser för ökad likvärdighet behöver genomföras.

4.9.2 Fritidshemmet

I fritidshemmet framtonar, på samma sätt som i förskolan, en bild av att uppföljningarna av elevernas kunskapsutveckling, utifrån fritidshemmet uppdrag enligt läroplanen (Lgr22), behöver utvecklas. Detta i syfte att säkerställa att hela det centrala innehållet behandlas på ett sätt som ger eleverna möjlighet att utveckla de kunskaper, normer och värden som är avsett. Likvärdigheten i arbetsformer och undervisningens genomförande mellan de olika skolornas fritidshem behöver också utvecklas.

4.9.3 Förskoleklass och grundskola

I förskoleklass och grundskola syns en blandad resultatutveckling avseende kunskapsresultaten med bland annat sjunkande betygsresultat i årskurs 6 och 9 men med goda resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3. Det bedöms dock som fortsatt viktigt att arbeta med tidiga insatser inom ramen för garantin för tidiga stödinsatser.

I årskurs 6 och 9 tonar ämnena svenska och matematik fram som särskilt viktiga för att långsiktigt höja andelen elever behöriga till gymnasiets nationella program. I svenska är utmaningarna störst avseende gruppen pojkar.

Utmaningarna i matematikundervisningen syns även i andra årskurser. Inom ramen för skolornas kvalitetsarbete syns att omfattande insatser för utveckling av matematikundervisningen pågår och att samtliga skolor uppmärksammat behovet av utveckling utifrån sina förutsättningar. Skolorna beskriver vikten av att eleverna har uppnått grundläggande matematiska färdigheter för att kunna nå bedömningskriterierna i högre årskurser och att det krävs organisatoriska insatser utifrån schemaläggning, gruppindelningar inom och utom klassen för att skapa fungerande lärmiljöer för alla elever. De beskriver också hur arbetar utifrån kartläggningsmaterial, bedömningsstöd, olika typer av screeningmaterial och resultat på nationella proven i syfte att uppmärksamma vilka didaktiska förändringar som behöver göras för att höja kunskapsresultaten.

Arbetsformerna för anmälningar, utredningar och beslut om särskilt stöd behöver följas upp, utvecklas och insatser behöver genomföras.

Resultaten avseende normer och värden i form av bland annat elevernas upplevda trygghet visar på en fortsatt god kvalitet.

Elevernas närvaro har under de senaste åren utvecklats positivt ur flera perspektiv men den mer omfattande frånvaron bedöms fortfarande vara för hög. Pågående insatser behöver fortgå och arbetet med elever med mer omfattande frånvaro behöver intensifieras.

4.9.4 Anpassad grundskola

Eleverna i anpassad grundskola når i huvudsak godtagbara och grundläggande kunskaper och verksamheterna bedöms präglas av god omsorg och ett tydligt elevfokus. Det är dock få elever som når längre i sin kunskapsutveckling vilket behöver uppmärksammas i det

vidare utvecklingsarbetet. Möjligheten att över tid följa elevernas trygghet och trivsel genom en elevenkät behöver tillskapas, något som sker under våren 2025.

4.9.5 Likvärdighet

Likvärdigheten mellan grundskolorna är ur flera aspekter inte tillräckligt hög och ett utvecklingsarbete avseende hur de socioekonomiskt omfördelade resurserna (se kapitel 2.2.2) används och vilken effekt de får behöver inledas. Även inom övriga skolformer behöver utvecklingsarbete inledas.

5. Sammanfattning och framåt-syftande planering

5.1. Uppföljning av föregående års mål, strategier och övergripande insatser

5.1.1 Mål

De övergripande målen beslutade i föregående års verksamhetsuppföljning var *högre måluppfyllelse* och *ökad likvärdighet*.

5.1.2 Strategier

- Stärka undervisningens kvalitet och tillgänglighet
- Stärka förutsättningar för organisering och pedagogiskt ledarskap

5.1.3 Övergripande insatser

I syfte att nå de övergripande målen är strategierna nedbrutna i övergripande insatser som genomförts på förvaltnings- eller verksamhetsnivå.

Kvalitetsarbete med fokus på undervisningens kvalitet och tillgänglig lärmiljö

I samtliga verksamheter och skolformer har utveckling av kvalitetsarbetet pågått, bland annat i form av nya former för de olika forum för dialog som ingår i kvalitetsarbetet.

I förskolan har arbetet med att utveckla den fysiska lärmiljön och arbetet med förskolornas inre organisation fortgått. Ett arbete med att tydliggöra läroplanens progression och hur förskolorna säkerställer att barnen möter en undervisning grundad i läroplanens samtliga delar pågår.

I grundskolan och den anpassade grundskolan har bland annat kompetensutveckling avseende det som benämns lektionsdesign genomförts, i syfte att öka tillgängligheten.²⁹

För att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i fritidshemmet har ett nätverk med medarbetare från kommunens fritidshem startats. Det finns för närvarande två centralt

²⁹ Lektionsdesign är ett arbetssätt som syftar till att möjliggöra en undervisning som möter olikheter samtidigt som den främjar delaktighet.

anställda förstelärare i fritidshem som på tio procent av sin arbetstid arbetar för hela förvaltningen. Bland annat har en kartläggning av samtliga fritidshems förutsättningar påbörjats.

Läsa/skriva/räkna-garanti och språkutvecklande arbetssätt

Inom förskolan har kompetensutveckling till medarbetare avseende fonologisk medvetenhet erbjudits och genomförts. Det har även genomförts workshops som behandlat det material som kallas för "Före Bornholmsmodellen".³⁰ Förskolor har även deltagit i läsyftet och utvecklingsarbete avseende såväl förskolebibliotek som kapprumsbibliotek har pågått. Ett underlag för språkkartläggning har tagits fram och testats.

Fortbildning avseende tillämpningen av kartläggningsmaterialet i förskoleklass som ingår i garantin för tidiga stödinsatser har genomförts med rektorer och specialpedagoger i grundskola. Utbildningsinsatser till lärare i förskoleklass om kartläggningsmaterialet har också erbjudits och genomförts.

Utvecklingsinsatser avseende undervisningen i svenska som andraspråk, modersmål och avseende studiehandledningen har genomförts inom ramen för Enheten för nyanländas lärandes systematiska kvalitetsarbete. En förstelärare i svenska som andraspråk har en del av sin tjänst centralt placerad och arbetar med utveckling av undervisningen för flera skolor.

Främjande och förebyggande barn- och elevhälsoarbete

Förvaltningen deltar i olika samverkansforum och nätverk som exempelvis Nosam och BUS.³¹ Socialtjänsten har varit med på möten med rektorer avseende orosanmälningar och den nya socialtjänstlagen. Riktlinjen för arbetet med skolplikt och närvaro har uppdaterats och implementerats i verksamheterna. Nya mallar för planerna mot kränkande behandling har implementerats och en utbildning till rektorer avseende tillämpningen av lagstiftningen avseende fall av kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier har genomförts. I grundskolan och anpassade grundskolan har en utbildning till rektorer genomförts avseende tillämpningen av lagstiftningen och ett utvecklat dokumentationsstöd avseende det som i skollagen benämns som disciplinära åtgärder (kap. 5 §§ 5-16 skollagen 2010:800).

Riktlinjer för barnhälsan har tagits fram under våren 2024 och implementeringen har påbörjats under hösten 2024. Modulen för särskilt stöd i förskolan i Unikum har

³⁰ Före Bornholmsmodellen är ett beprövat material som syftar till att stimulera barnens språkliga medvetenhet.

³¹ Nosam betyder närområdessamverkan och BUS står för Barn och Unga i Samverkan. Genom samverkan mellan Socialnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Kultur- och utbildningsnämnden samt andra samhällsaktörer ska olika resurser samordnas för att bland annat öka effektiviteten i det psykosociala förebyggande arbetet med barn och ungdomar.

implementerats. Ett uppstartsarbete avseende Familjens hus i Sollebrunn³² har genomförts. Kompetensinsatser med rektorer har genomförts avseende att leda en främjande och förebyggande barnhälsa. Ett beslut om att barn som har behov särskilt stöd i form av utökad tid i förskolan har fattats.

Roller, mandat och inre organisation

Arbetet med en utvecklad arbetsorganisation, förskolornas bärande pedagogiska idéer och förskolornas utvecklingsorganisationer har fortgått. Förskolornas olika befattningars roller har tydliggjorts. Även inom grundskola och anpassad grundskola har arbete med enheternas infrastruktur och former för utvecklingsarbete pågått. Professionshandledning med rektorer genomförs regelbundet. Befattningspaletten för fritidshemmens olika personalkategorier har implementerats.

Organisatoriska förutsättningar

En översyn över de centralt placerade enheternas organisation och uppdrag har genomförts och mindre förändringar har beslutats inför 2025.

5.2. Framåtsyftande planering för högre måluppfyllelse och ökad likvärdighet

De insatser som föreslås nedan och som är kopplade till de prioriterade utvecklingsområden som identifierats i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete ska ses som långsiktiga och kommer att behöva arbetas med under flera år. Flera av inriktningarna har funnits med redan tidigare år.

Utifrån huvudmannens beslut om inriktningar för det framåtsyftande arbetet kommer förvaltningen att utarbeta, genomföra och följa upp olika insatser. Arbetet med – och resultaten av – insatserna rapporteras till barn- och ungdomsnämnden i nästkommande års verksamhetsuppföljning och i förekommande fall i andra ärenden under året enligt nämndens årsplanering.

Inriktningarna som syftar till att förbättra förutsättningarna ska ses ur ett perspektiv av barnens och elevernas deltagande i utbildning från 1 till 16 års ålder, där samtliga skolformer och årskurser ingår. Även de skolformsspecifika insatserna ska ses ur perspektivet 1 till 16 år och syfta till att barn och elever får en sammanhållen utbildning av god kvalitet, även om insatserna kan vara direkt riktade till en skolform eller till elever i vissa årskurser.

³² Familjens hus är en familjecentralsliknande verksamhet, en samverkan mellan Alingsås kommun och Västra Götalandsregionen för familjernas bästa. <https://www.alingsas.se/utbildning-och-barnomsorg/forskola/oppnen-forskola/familjenshus/>

5.2.1 Övergripande mål och inriktning

De övergripande målen; *högre måluppfyllelse* och *ökad likvärdighet* föreslås kvarstå.

Ökad likvärdighet utgör i sig själv ett viktigt värde, samtidigt som det kan bidra till en samlat högre måluppfyllelse.

Arbetet för bibehålla och utveckla *det systematiska kvalitetsarbetet* som bedrivs på enhetsnivå i syfte att utveckla kvaliteten utifrån lokalt identifierade behov behöver fortsätta.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå, tillsammans med ett tydligt fokus från huvudmannen på att ständigt utveckla *enheternas förutsättningar* i form av resursfördelning (inkluderande en översyn av tillämpningen av systemet för socioekonomisk fördelning), förskole- och skolstruktur, kompetensförsörjning och förutsättningar för rätt och tillräcklig dokumentation är de viktigaste övergripande strategiska inriktningarna som föreslås. Ett gott samarbete med barnens och elevernas vårdnadshavare är ytterligare en förutsättning för att upprätthålla en god kvalitet där vidare arbete bedöms vara av vikt.

5.2.2 Skolformsspecifika inriktningar

Utöver ovanstående övergripande strategiska inriktning behöver insatser göras inom följande områden, uppdelat per skolform:

Förskola:

- Pedagogisk dokumentation
- Särskilt stöd
- Enheternas inre organisation
- Närvarofrämjande arbete
- Undervisning och lärmiljöer utomhus

Fritidshem:

- Ökat fokus på fritidshemmens kunskapsuppdrag
- Likvärdighet mellan kommunens fritidshem

Förskoleklass och grundskola:

- Garantin för tidiga stödinsatser – genomförande och bedömningar
- Särskilt stöd
- Språkutveckling och matematik
- Problematisk skolfrånvaro

Anpassad grundskola:

- Utveckling för högre kunskapsnivåer
- Utveckla den "röda tråden" i utbildningen mellan årskurs 1 till 6 och 7 till 9

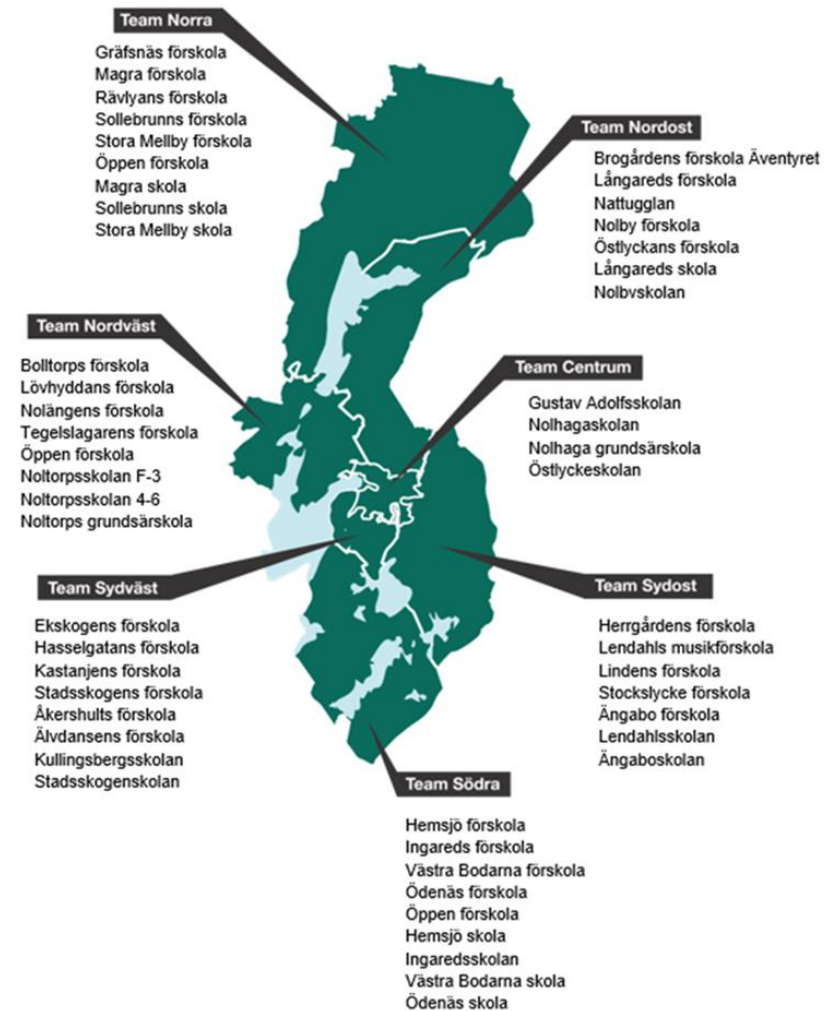
Bilaga

Resultat och indikatorer

Teamorganisation

Enheter i barn- och ungdomsförvaltningen från och med 2022-08-11.

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
2.1.3	Antal barn i förskola	Totalt	1 634	1 629	1 629	1 633	1 608	Mätdatum 15 oktober - egen statistik
2.1.3	Antal elever i förskoleklass	Totalt	456	467	456	464	414	Mätdatum 15 oktober - egen statistik
		Flickor	237	224	219	200	186	
		Pojkar	219	243	237	264	228	
2.1.3	Antal elever i grundskola	Totalt	4 139	4 054	4 025	3 944	3 935	Mätdatum 15 oktober - egen statistik
		Flickor	1 987	1 946	1 932	1 893	1 889	
		Pojkar	2 152	2 108	2 093	2 051	2 046	
2.1.3	Antal elever i anpassad grundskola	Totalt	39	43	44	48	44	Mätdatum 15 oktober - egen statistik
		Flickor	12	12	15	17	16	
		Pojkar	27	31	29	31	28	
2.1.3	Antal elever i fritidshem	Totalt	1 971	1 899	1 761	1 812	1 839	Mätdatum 15 oktober - egen statistik
		Flickor	960	892	817	853	879	
		Pojkar	1 011	1 007	944	959	960	
2.1.7	Antal elever i årskurs 7-9 per studie- och yrkesvägledare	Totalt	664	906	660	Mätdatum 15 oktober, Skolverket
2.1.8	Andel heltider med specialpedagogisk högskoleexamen	Totalt	7,0	6,3	6,6	5,8	6,6	Mätdatum 15 oktober, Skolverket
	Antal elever per skolsköterska	Totalt	430	Resursfördelning enligt budget
	Antal elever per kurator	Totalt	430	Resursfördelning enligt budget
	Antal elever per skolpsykolog	Totalt	944	Resursfördelning enligt budget

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
2.1.1	Antal elever i modersmålsundervisning	Totalt	511	Egen statistik
2.1.1	Antal språk - modersmålsundervisning		29	Egen statistik
2.3.1	Heltidstjänster i förskolan med förskollärarlegitimation, kommunal regi, andel (%)		54	55	52	57	53	Mätdatum 15 oktober Kolada N11810
	Anställda, andel (%) heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen i fritidshemmet, kommunal regi		36	32	31	31	29	Mätdatum 15 oktober Skolverkets jämförelsetal
	Anställda, andel (%) med lärarlegitimation och behörighet i förskoleklass, kommunal regi (Skolverkets statistik)		82,1	78,3	85,5	97	82,9	Skolverkets statistik
	Lärare med pedagogisk högskoleexamen i anpassad grundskola, lägeskommun, andel (%) (N18710)		88,0	82,0	75,7	82,1	83,8	Mätdatum 15 oktober Kolada N18710
	Lärare (heltidstjänster) med lärarlegitimation i minst ett ämne i grundskola åk 1-9. Kommunala skolor, andel (%)		73,0	72,6	75,6	72,6	72,1	Mätdatum 15 oktober Kolada N15814
2.3.2	Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal		5,1	5,2	5,3	5,5	5,5	Mätdatum 15 oktober Kolada N11010
	Förskollärartäthet, antal barn/lärare med förskollärarlegitimation, antal		9,3	9,5	10,1	9,6	10,3	Mätdatum 15 oktober Kolada N11813
	Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal		21,4	21,6	21,7	20,9	19,0	Mätdatum 15 oktober Skolverkets jämförelsetal

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Elever/lärare i anpassad grundskola, lägeskommun, antal		3,7	3,4	3,8	3,4	3,6	Mätdatum 15 oktober Kolada N18798
	Elever per lärare (heltidstjänst) i kommunal grundskola åk 1-9, antal		12,3	12,4	12,7	12,4	13,1	Mätdatum 15 oktober Kolada N15031
3.1	Vårdnadshavarenkät - index Normer och värden		4,41	4,36	4,39	4,41	..	Regiongemensam (GR) enkät till vårdnadshavare
	Vårdnadshavarenkät - index Värdegrund och uppdrag		4,20	4,18	4,16	4,19	..	
	Vårdnadshavarenkät - index Omsorg, utveckling och lärande		4,32	4,27	4,26	4,30	..	
	Vårdnadshavarenkät - index Barns delaktighet och inflytande		4,31	4,27	4,26	4,26	..	
	Vårdnadshavarenkät - index Förskola och hem		4,36	4,31	4,30	4,28	..	
	Vårdnadshavarenkät - helhetsomdöme		4,43	4,35	4,43	4,44	..	
3.1.	Regiongemensam elevenkät årskurs 2 - Utbildning		80	84	Regiongemensam (Göteborgsregionen) elevenkät
	Stimulans		84	88	Frågor omformulerade 2023
	Stöd		90	94	
	Grundläggande värden		83	87	
	Inflytande		52	66	
	Studiero		68	71	
	Trygghet		80	85	
	Förhindra kränkningar		86	93	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Skola och framtid		56	55	
	Nöjdhet		78	83	
	Fritidshem		76	76	
3.1	Skolinspektionens elevenkät årskurs 5 - Information om utbildningen		6,9*	..	7,1	Skolinspektionen
	Stimulans		6,6*	..	6,3	Genomförs vartannat år
	Stöd		7,5*	..	7,2	*Index reviderats sedan föregående år
	Kritiskt tänkande		6,4	..	6,5	Frågor ändrade 2022
	Bemötande - lärare		7,8	..	8,3	
	Bemötande - elever		6,9*	..	7,6	
	Inflytande		6,1	..	6,2	
	Studiero		5,8	..	6,1	
	Trygghet		8,1*	..	8,8	
	Förhindra kränkningar		6,4	..	6,7	
	Elevhälsa		6,7	..	6,9	
3.1	Skolinspektionens elevenkät årskurs 8 - Information om utbildningen		5,6*	..	5,9	Skolinspektionen
	Stimulans		5,7*	..	5,1	Genomförs vartannat år
	Stöd		6,7*	..	6,1	*Index reviderats sedan föregående år
	Kritiskt tänkande		5,5	..	5,2	Frågor ändrade 2022
	Bemötande - lärare		7,0	..	7,4	
	Bemötande - elever		6,5*	..	7,1	
	Inflytande		4,7	..	5,3	
	Studiero		5,6	..	5,9	
	Trygghet		8,1*	..	8,7	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Förhindra kränkningar		5,6	..	5,7	
	Elevhälsa		6,4	..	6,4	
3.2	Totalt antal anmälningar kränkande behandling		1513	1441	1030	967	..	Egen statistik - läsår
	Varav förskola		12	6	15	20	..	
	Andel flickor		32%	29%	31%	
	Andel pojkar		65%	70%	66%	71%	..	
	Andel annat/eller uppgift saknas		2%	1%	3%	
	Andel av anmälda ärenden som bedömts utgöra kränkande behandling		94%	92%	96%	93%	..	
3.3.1	Planerad närvaro i förskola - antal timmar		233 843	229 391	215 570	198 744	192 110	Egen statistik - oktober
	Faktisk närvaro - antal timmar		178 077	177 926	158 006	126 879	125 083	
	Närvaro i procent		76,2	77,6	73,3	63,8	65,1	
3.3.2	Genomsnittlig frånvaro F-3		8,6	Egen statistik
	Genomsnittlig frånvaro 4-6		10,2	
	Genomsnittlig frånvaro 7-9		15,2	
	Andel elever frånvarande mindre än 15 procent årskurs F-9	Totalt	79,7	78,2	70,6	80,9	84,6	
		Flickor	77,4	
		Pojkar	81,7	
	Andel elever frånvarande mer än 50 procent årskurs F-9	Totalt	1,8	1,3	1,2	0,7	0,7	
		Flickor	2,4	
		Pojkar	1,3	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
4.1.2	...mitt barns förskola uppmuntrar till lek, utveckling och lärande		4,50	4,46	4,42	4,49	4,41	Regiongemensam (Göteborgsregionen) enkät till vårdnadshavare - frågeområdet Omsorg, utveckling och lärande
	...förskolan arbetar med att barnen oavsett könstillhörighet ges samma möjligheter, att pröva och utveckla vad de är bra på och vad de är intresserade av		4,47	4,45	4,40	4,44	4,34	
	...språkutveckling och kommunikation		4,42	4,36	4,36	4,38	4,32	
	...förmåga att skapa och uttrycka sig i olika former, exempelvis genom bild, form, rörelse, sång, musik, dans, drama		4,43	4,40	4,38	4,41	4,34	
	...matematiska tänkande för att undersöka och reflektera, exempelvis genom användande av begrepp, form, mängd och sortering		4,29	4,23	4,25	4,25	4,19	
	...förståelse för teknik och naturvetenskapliga fenomen, exempelvis genom samtal om kroppen, djur och natur eller genom olika experiment		4,28	4,23	4,22	4,25	4,16	
	...förståelse för hur egna handlingar kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling		4,15	4,17	4,13	4,15	4,08	
	Jag upplever att mitt barn får använda digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande		3,87	3,83	3,89	3,86	3,71	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
4.2	Känner du dig trygg på fritids?		89	87	Regiongemensam (GR) elevenkät årskurs 2 - frågor om fritidshemmet
	Får du vara med och bestämma vad ni gör på fritids?		65	66	Frågorna ändrade från och med 2023
	Lär du dig saker på fritids?		65	64	Index från 0 till 100
	Gillar du att vara på fritids?		82	83	
4.3.1	Kartläggning i förskoleklass - Hitta språket	Totalt	67,1	57,4	60,4	66,3	..	Andel i procent som klara samtliga observationspunkter
		Flickor	69,3	59,0	57,4	73,3	..	Egen statistik
		Pojkar	64,7	56,0	62,9	61,2	..	
	Kartläggning i förskoleklass - Hitta matematiken	Totalt	66	75,1	70,2	77,4	..	
		Flickor	59,6	71,6	65,2	79,0	..	
		Pojkar	73,5	78,2	74,4	73,5	..	
4.3.2	Årskurs 1 - svenska	Totalt	61	63	78	89	..	Andel i procent som bedöms nå godtagbara kunskaper utifrån det nationella bedömningsstödet för årskurs 1
		Flickor	66	63	80	91	..	Egen statistik
		Pojkar	56	62	76	88	..	
	Årskurs 1 - matematik	Totalt	76	76	84	86	..	
		Flickor	76	71	84	86	..	
		Pojkar	76	81	84	85	..	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
4.3.3	Nationella prov årskurs 3 - svenska eller svenska som andraspråk	Totalt	70	72	67	Andel elever i procent som klarat alla delar av det nationella provet
		Flickor	76	76	76	Nationella proven genomfördes inte under 2021 och 2020 på grund av pandemin
		Pojkar	65	69	59	Kolada N15452
	Nationella prov årskurs 3 - matematik	Totalt	74	66	63	
		Flickor	73	66	61	
		Pojkar	74	65	65	Kolada N15454
4.4.1	Andel elever som når lägst E i samtliga ämnen i årskurs 6	Totalt	69,3	71,4	72,0	73,2	77,1	Kolada N15540
		Flickor	73,4	74,8	72,7	77,8	81,6	
		Pojkar	65,2	68,0	71,4	69,3	73,0	
	<i>Lägst betyget E per ämne</i>							
	Bild	Totalt	96,6	96,9	95,9	97,5	98,0	Skolverkets statistik
		Flickor	97,3	97,1	94,4	.	.	(.) = resultat beror på för få elever för att redovisas. I vissa fall betyder det nära 100 % måluppfyllelse.
		Pojkar	96,0	96,7	97,4	.	.	
	Biologi	Totalt	92,5	93,1	93,0	94,8	93,8	
		Flickor	92,9	93,3	92,8	95,8	95,8	
		Pojkar	92,1	92,9	93,1	94,0	91,7	
Engelska	Totalt	91,1	91,2	86,9	90,9	90,0		

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
		Flickor	91,0	91,7	87,4	92,1	90,3	
		Pojkar	91,2	90,6	86,5	89,9	89,8	
	Fysik	Totalt	92,0	93,5	93,5	94,2	94,4	
		Flickor	92,4	93,7	94,0	95,2	95,8	
		Pojkar	91,7	93,3	93,1	93,4	93,1	
	Geografi	Totalt	91,3	93,5	92,7	95,5	94,1	
		Flickor	91,9	93,6	93,9	94,4	96,5	
		Pojkar	90,7	93,3	91,5	96,4	91,7	
	Hem- och konsumentkunskap	Totalt	97,1	97,5	98,2	.	97,3	
		Flickor	
		Pojkar	
	Historia	Totalt	92,9	91,3	91,8	94,9	95,5	
		Flickor	93,5	91,9	92,3	96,6	.	
		Pojkar	92,3	90,7	91,3	93,4	.	
	Idrott och hälsa	Totalt	92,1	93,1	89,9	94,5	92,6	
		Flickor	91,8	90,9	87,4	96,0	91,3	
		Pojkar	92,5	95,4	92,2	93,2	93,9	
	Kemi	Totalt	91,8	91,9	93,5	92,6	96,2	
		Flickor	92,4	93,8	94,5	93,8	.	
		Pojkar	91,2	90,0	92,5	91,6	.	
	Matematik	Totalt	84,6	85,2	84,5	85,0	87,3	
		Flickor	82,9	85,1	85,1	84,7	91,3	
		Pojkar	86,3	85,2	83,9	85,3	83,7	
	Moderna språk	Totalt	93,4	92,3	92,8	95,3	94,5	
		Flickor	96,0	93,7	94,1	97,2	95,5	
		Pojkar	90,8	90,6	91,5	93,6	93,5	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Modersmål	Totalt	.	.	88,0	.	87,5	
		Flickor	
		Pojkar	
	Musik	Totalt	95,3	97,5	97,3	.	97,8	
		Flickor	94,6	97,1	97,2	.	.	
		Pojkar	96,0	97,9	97,4	.	95,8	
	Naturorienterande ämnen	Totalt	93,5	.	.	.	93,3	Om ämnena lästs ämnesövergripande
		Flickor	
		Pojkar	
	Religionskunskap	Totalt	92,9	92,1	92,4	97,1	95,1	
		Flickor	92,9	92,6	92,3	.	96,5	
		Pojkar	92,8	91,8	92,5	.	93,8	
	Samhällskunskap	Totalt	89,5	92,9	94,1	94,5	96,5	
		Flickor	90,1	93,6	95,6	95,6	.	
		Pojkar	89,1	92,3	92,6	93,6	.	
	Samhällsorienterande ämnen	Totalt	90,2	.	93,1	92,2	94,2	Om ämnena lästs ämnesövergripande
		Flickor	
		Pojkar	
	Slöjd	Totalt	96,4	96,7	97,1	98,9	98,0	
		Flickor	95,9	95,9	96,2	.	.	
		Pojkar	96,9	97,5	97,8	.	.	
Svenska	Totalt	86,9	90,9	89,6	90,6	91,4		
	Flickor	91,6	95,1	95,0	93,8	96,7		
	Pojkar	82,2	86,7	84,5	87,9	86,6		

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa	
	Svenska som andraspråk	Totalt	56,8	45,7	58,8	73,1	64,9		
		Flickor	52,6	.	.	.	68,8		
		Pojkar	60,0	.	.	.	61,8		
	Teknik	Totalt	92,3	94,2	95,1	96,4	95,8		
		Flickor	94,0	94,2	93,9	96,1	96,9		
		Pojkar	90,5	94,2	96,2	96,6	94,8		
4.4.2	Genomsnittligt meritvärde - årskurs 9	Totalt	217,4	224,8	224,8	228,1	230,3	Kolada N15505	
		Flickor	226,0	242,5	232,7	248,6	244,9		
		Pojkar	209,7	209,0	217,6	208,0	216,2		
	Andel elever som når lägst E i samtliga ämnen årskurs 9 - i procent	Totalt	67,5	69,4	72,9	76,6	80,6	Kolada N15419	
		Flickor	69,6	75,1	74,0	79,2	80,8		
		Pojkar	65,6	64,3	71,9	74,0	80,4		
	Andel elever behöriga till lägst yrkesprogram - i procent	Totalt	82,6	86,3	84,2	87,7	90,5	Kolada N15436	
		Flickor	80,6	88,6	81,9	88,6	91,1		
		Pojkar	84,4	84,3	86,4	86,8	90,0		
	<i>Lägst betyget E per ämne</i>								
	Bild	Totalt	94,1	96,0	96,9	97,3	96,8	Skolverkets statistik	
		Flickor	95,3	98,5	96,3	98,0	97,0	(.) = resultat beror på för få elever för att redovisas. I vissa fall betyder det nära 100 % måluppfyllelse.	
		Pojkar	93,0	93,7	97,4	96,5	96,6		
	Biologi	Totalt	85,0	90,8	93,1	93,1	93,4		
		Flickor	87,3	93,3	92,5	94,9	96,0		
Pojkar		83,0	88,5	93,7	91,4	90,9			

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Engelska	Totalt	91,5	92,3	92,3	93,1	95,1	
		Flickor	89,9	94,5	89,7	93,6	95,1	
		Pojkar	93,0	90,4	94,6	92,6	95,2	
	Fysik	Totalt	86,3	91,0	92,7	92,8	92,0	
		Flickor	88,6	92,2	90,1	93,8	93,1	
		Pojkar	84,2	89,9	94,9	91,8	90,9	
	Geografi	Totalt	89,0	92,7	94,1	96,0	96,1	
		Flickor	91,0	94,5	94,4	96,0	97,5	
		Pojkar	87,3	91,2	93,8	96,1	94,7	
	Hem- och konsumentkunskap	Totalt	93,4	93,2	95,1	97,0	96,1	
		Flickor	95,3	95,0	95,3	97,0	97,0	
		Pojkar	91,8	91,5	95,0	97,0	95,2	
	Historia	Totalt	88,0	90,6	93,2	95,6	95,9	
		Flickor	88,3	92,0	93,4	95,5	98,0	
		Pojkar	87,7	89,3	92,9	95,6	93,5	
	Idrott och hälsa	Totalt	90,0	90,1	91,6	93,8	94,1	
		Flickor	89,4	89,3	88,2	92,5	93,0	
		Pojkar	90,5	90,8	94,6	95,1	95,2	
	Kemi	Totalt	86,1	85,6	92,0	92,3	92,7	
		Flickor	86,7	86,0	90,1	94,4	94,1	
		Pojkar	85,5	85,3	93,7	90,2	91,3	
	Matematik	Totalt	84,4	89,3	89,2	89,7	92,7	
		Flickor	81,6	91,5	87,0	90,6	93,1	
		Pojkar	86,9	87,3	91,3	88,7	92,3	
Moderna språk	Totalt	93,4	95,1	91,8	93,6	95,6		
	Flickor	95,3	97,9	92,5	95,3	95,6		

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa	
	Modersmål	Pojkar	91,6	92,4	91,1	91,6	95,6		
		Totalt	92,5	94,7	98,2	100,0	97,9		
		Flickor	90,5	100,0	100,0	100,0	100,0		
	Musik	Pojkar	94,7	88,9	96,7	100,0	95,5		
		Totalt	91,1	93,2	93,8	94,8	93,4		
		Flickor	92,1	92,5	93,0	96,5	95,6		
	Religionskunskap	Pojkar	90,1	93,8	94,5	93,0	91,3		
		Totalt	89,7	91,8	93,8	93,8	94,2		
		Flickor	91,5	94,5	93,4	95,0	95,1		
	Samhällskunskap	Pojkar	88,1	89,3	94,2	92,6	93,3		
		Totalt	90,4	91,6	94,7	94,6	94,2		
		Flickor	90,6	94,5	94,4	94,6	95,6		
	Slöjd	Pojkar	90,2	89,0	95,0	94,6	92,8		
		Totalt	91,2	91,6	96,9	95,5	97,1		
		Flickor	93,9	92,5	96,7	96,0	98,5		
	Svenska	Pojkar	88,9	90,9	97,0	95,1	95,7		
		Totalt	89,7	93,6	93,3	93,9	98,1		
		Flickor	89,3	97,3	94,0	93,7	98,4		
	Svenska som andraspråk	Pojkar	90,0	90,5	92,8	94,1	97,9		
		Totalt	52,0	57,1	57,1	83,3	59,0		
		Flickor	54,5	.	.	92,3	.		
	Teknik	Pojkar	50,0	.	.	76,5	.		
		Totalt	88,7	91,2	94,2	93,0	94,4		
		Flickor	89,1	94,3	94,4	94,4	96,0		
			Pojkar	88,4	88,6	94,1	91,5	92,8	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa	
4.5.1	Antal nya elever mottagna i anpassad grundskola	Totalt	Egen statistik	
		Flickor	Redovisas från och med 2024/2025	
		Pojkar		
4.7.1	Förskolan ger det stöd som mitt barn behöver		4,32	4,29	4,26	4,29	4,29	GR:s vårdnadshavarenkät	
4.7.1	Särskilt stöd - förskola, antal handlingsplaner	Totalt	Egen statistik	
		Flickor	Redovisas från och med 2024/2025	
		Pojkar		
4.7.2	Åtgärdsprogram (andel elever i %)	Totalt	6,0	6,4	6,1	6,5	5,5	Egen statistik per 15 oktober	
		Flickor	4,6	4,5	4,6	4,8	3,7		
		Pojkar	7,2	8,0	7,4	8,1	7,2		
	Enskild undervisning eller särskild undervisningsgrupp	Totalt	3,4	2,7	2,8	2,1	2,3		
		Flickor	2,1	1,7	1,8	1,3	1,4		
		Pojkar	4,6	3,6	3,7	3,0	3,0		
	<i>Varav...</i>								
	...särskild undervisningsgrupp	Totalt	3,2	2,7	2,6	1,8	1,9		
		Flickor	2,0	1,7	1,7	1,0	1,1		
		Pojkar	4,3	3,6	3,4	2,6	2,6		
	Anpassad studiegång	Totalt	2,7	1,9	1,5	1,7	0,9		
		Flickor	2,2	1,3	1,1	1,3	0,5		
Pojkar		3,1	2,5	1,9	2,1	1,3			
4.8.2	Meritvärde i årskurs 9 fördelat per elevernas migrationsbakgrund (Skolverkets statistik)		222,0	231,6	230,3	233,4	236,7	Svensk bakgrund	
			208,6	214,0	202,0	195,1	262,5	Utl. bakgrund, födda i Sverige	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
			182,1	179,0	206,1	207,7	180,3	Utl. bakgrund, födda utomlands
	Andel elever behöriga till yrkesprg. per elevernas migrationsbakgrund		85,8	90,1	88,5	90,7	95,7	Svensk bakgrund
			65,4	.	70,3	65,2	.	Utl. bakgrund, födda i Sverige
			65,9	61,5	67,9	77,1	58,5	Utl. bakgrund, födda utomlands
	Meritvärde i årskurs 9 per vårdnadshavarnas utbildningsbakg.		186,2	190,1	192,0	205,3	201,9	Förgymnasial eller gymnasial utb.
			233,0	241,7	243,7	241,0	248,3	Eftergymnasial utbildning
	Andel elever behöriga till yrkesprg. per vårdnadshavarnas utb.bakgr.		71,6	72,4	74,4	77,9	84,3	Förgymnasial eller gymnasial utb.
			88,5	93,6	91,0	92,9	95,4	Eftergymnasial utbildning
4.8.2	Andel elever (%) som når lägst E i samtliga ämnen årskurs 6 per skola							
	Hemsjö skola		63,2					Egen statistik
	Ingaredsskolan		75,0					
	Kullingsbergsskolan		70,8					
	Lendahlsskolan		57,1					
	Långared skola		71,4					
	Magra skola		71,4					
	Nolbyskolan		65,2					
	Noltorpsskolan		62,3					
	Sollebrunn skola F-6		44,0					
	Stadsskogensskolan		75,0					
	Stora Mellby skola		78,6					

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Västra Bodarne skola		93,8					
	Ängaboskolan		77,6					
	Ödenäs skola		87,5					
4.8.2	Trygghetsindex per skola - årskurs 5							Skolinspektionens enkät
	Hemsjö skola		7,1					
	Ingaredsskolan		7,7					
	Kullingsbergsskolan		8,0					
	Lendahlsskolan		7,6					
	Långared skola		7,2					
	Magra skola		8,5					
	Nolbyskolan		8,8					
	Noltorpsskolan		8,5					
	Sollebrunn skola F-6		7,2					
	Stadsskogens skolan		8,5					
	Stora Mellby skola		8,1					
	Västra Bodarne skola		8,1					
	Ängaboskolan		8,8					
	Ödenäs skola		8,6					
4.8.2	Genomsnittlig frånvaro per skola i procent (%)							Egen statistik
	Hemsjö skola		9,4					
	Ingaredsskolan		9,1					
	Kullingsbergsskolan		9,2					
	Lendahlsskolan		9,9					
	Långared skola		10,0					
	Magra skola		10,5					

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
	Nolbyskolan		9,7					
	Noltorpsskolan		8,5					
	Sollebrunn skola F-6		9,7					
	Stadsskogenskolan		8,2					
	Stora Mellby skola		10,4					
	Västra Bodarne skola		9,5					
	Ängaboskolan		8,7					
	Ödenäs skola		11,2					
	Gustav Adolfsskolan		15,9					
	Nolhagaskolan		12,9					
	Sollebrunn skola 7-9		16,5					
	Östlyckeskolan		16,3					
4.8.2	Andel elever (%) behöriga till yrkesprogram per skola							Skolverkets statistik
	Gustav Adolfsskolan		232,8					
	Nolhagaskolan		215,7					
	Sollebrunn skola 7-9		235,2					
	Östlyckeskolan		199,4					
4.8.2	Trygghetsindex per skola - årskurs 8							Skolinspektionens enkät
	Gustav Adolfsskolan		8,7					
	Nolhagaskolan		8,4					
	Sollebrunn skola 7-9		7,2					
	Östlyckeskolan		8,5					
4.8.3	Avvikelse från modellberäknade värden							Kolada
	Meritvärde		-14,6	-10,3	-6,5	-8,5	-4,4	
	Behörighet till gymnasiet		-3,1	-1,4	-2,0	-2,0	-3,7	

Kapitel	Indikator i huvudmannens verksamhetsuppföljning 2025	Kön	2023/2024	2022/2023	2021/2022	2020/2021	2019/2020	Anmärkning/förklaring/källa
4.8.4	Andel elever (%) i årskurs 9 som fått samma betyg som provbetyget på nationella ämnesproven							Skolverkets statistik
	Svenska - Riket		61,6	63,8	57,5	
	Svenska – Alingsås kommun		62,9	69,8	67,5	
	Matematik – Riket		72,2	73	63,3	
	Matematik – Alingsås kommun		81,6	79,8	71,1	
	Engelska – Riket		75	75,6	74,7	
	Engelska – Alingsås kommun		74,2	77	66,5	
	Svenska som andraspråk – Riket		61,4	64,8	58,2	
	Svenska som andraspråk – Alingsås kommun		..	58,3	84,4	

Uppföljning frånvaro 24/25

5

2025.029 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Christian Jerhov
Diariernr: 2025.029 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Redovisning frånvaro 2024/2025

Ärendebeskrivning

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå kontinuerligt planera, följa upp, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3§ skollagen). Som en del i det systematiska kvalitetsarbetet följer skolorna inom barn- och ungdomsförvaltningen kontinuerligt alla elevers närvaro och frånvaro.

När en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn starta en utredning (7 kap. 19§ skollagen). När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Utifrån vad utredningen visar beslutar sedan rektor vid behov om en handlingsplan att arbeta utifrån för att främja elevens närvaro.

Frånvaron följs upp på huvudmannanivå i tre perioder under läsåret och terminsvis och rapporteras till barn- och ungdomsnämnden. I det här ärendet rapporterar barn- och ungdomsförvaltningen statistik för frånvaro för period 1 läsåret 2024/2025 och höstterminen 2024 i Alingsås kommunala skolor. En uppföljning och en analys görs även av statistik avseende startade frånvaroutredningar.

I ärendet återrapporteras även resultatet av en kartläggning av elever med omfattande frånvaro genomförd i syfte att användas som ett underlag i planeringen för utökade insatser för elever med låg eller ingen skolnärvaro, i enlighet med barn- och ungdomsnämndens beslut 2024-09-17.

Förvaltningens yttrande

Den totala närvaron ökar vilket bedöms visa på att det närvarofrämjande arbete som görs på skolorna har effekt. Det kan också vara en del i en nationell trend med högre skolnärvaro, men beroende på att nationell statistik saknas går det inte att säga säkert. Barn- och ungdomsförvaltningen konstaterar att det fortsatt behöver fortgå ett aktivt arbete på skolorna för att långsiktigt säkerställa hög närvaro och för att förebygga problematisk frånvaro.

Den mer omfattande frånvaron minskar inte. Med utgångspunkt i barn- och ungdomsnämndens budget 2025-2027 kommer riktade insatser för att stödja elever med hög frånvaro att genomföras. Arbetet med insatserna bedöms behöva fortgå och följas upp under överskådlig tid.

Ekonomisk bedömning

Beslutet medför inga kostnader.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns. Barn- och ungdomsnämnden följer fortsatt utvecklingen av elevernas närvaro och frånvaro och arbetet med att utreda och åtgärda problematisk skolfrånvaro.

Beslutet ska skickas till

Christian Jerhov - verksamhetsutvecklare

Helena Balte
Förvaltningschef

Christian Jerhov
Verksamhetsutvecklare

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Frånvaroanalys

Barn- och ungdomsförvaltningen

Period 1; 2024-08-19 till 2024-10-25 och
höstterminen 2024

1. Elevers frånvaro

Närvarofrämjande arbete och arbete för att motverka och minska frånvaro är ett av barn- och ungdomsnämndens prioriterade områden.

Elever i förskoleklassen, grundskolan och i den anpassade grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev utan giltigt skäl uteblir ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. § 17 skollagen 2010:800). Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds, om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. § 19a skollagen 2010:800).

Utredningen ska visa på orsakerna till elevens frånvaro och i förekommande fall mynna ut i åtgärder för att elevens närvaro ska öka. Åtgärder och uppföljningar av åtgärder för en elev dokumenteras i en handlingsplan. Beroende på elevens behov kan handlingsplanen innehålla ett brett spektrum av olika åtgärder eller bestå av mer riktade insatser

Som en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete enligt skollagens (2010:800) 4 kapitel genomför barn- och ungdomsförvaltningen tre gånger per läsår en uppföljning av elevers frånvaro på huvudmannanivå. I det systematiska kvalitetsarbetet följs även resultaten avseende hela läsåret upp. Mätperioderna är följande:

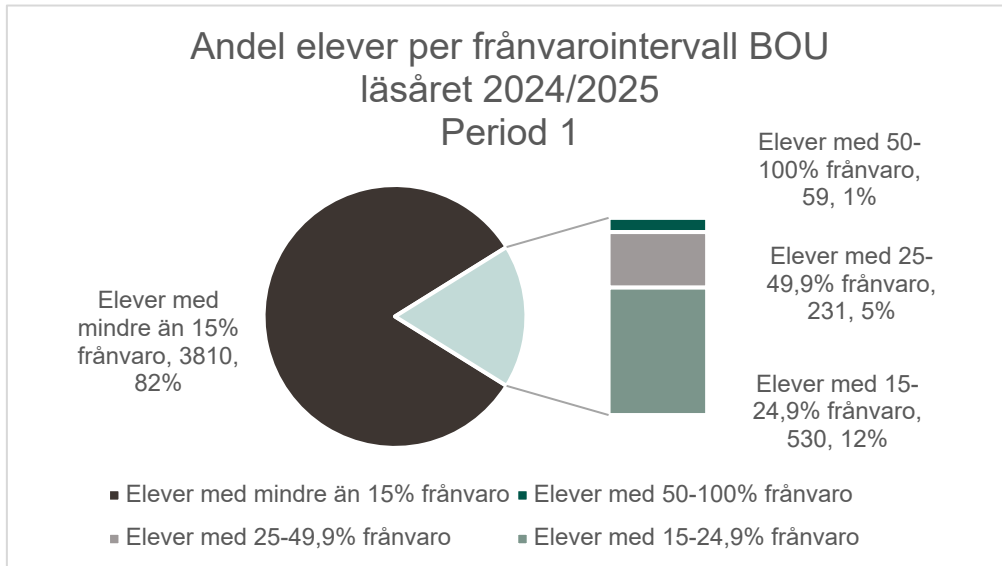
- Mätperiod 1: Skolstartsdagen till och med fredag v. 43.
- Mätperiod 2: Måndag v. 44 till och med fredag v. 8.
- Mätperiod 3: Måndag v. 9 till och med fredag v 23.

I analysarbetet följs elevers frånvaro i fyra frånvarointervall räknade i procent: 0-14,9, 15-24,9, 25-49,9 och 50-100 procent. Syftet med huvudmannens regelbundna uppföljningar och analyser är dels att följa utvecklingen avseende elevernas närvaro och frånvaro, dels att identifiera behov av utvecklingsinsatser på huvudmannanivå.

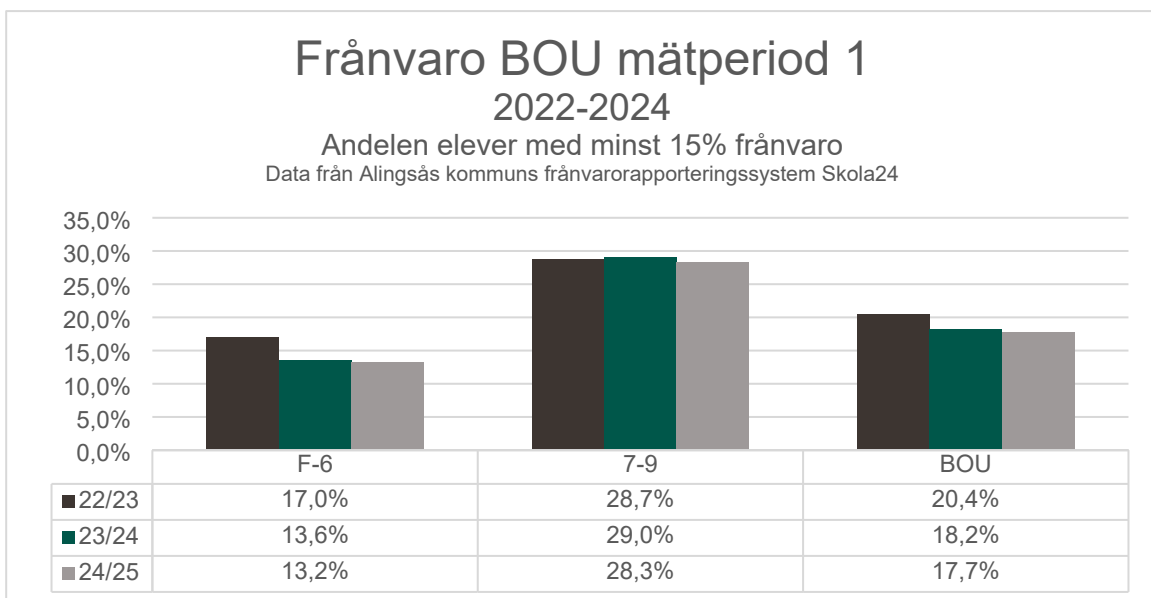
Skolfrånvaro består av alla sorters frånvaro, både anmäld och oanmäld. Till frånvaro räknas när eleven är borta del av lektion, hela lektioner och hela skoldagar som eleven borde varit på enligt schemalagningen.

Från och med höstterminen 2024 görs utöver ovanstående en uppföljning av frånvaron per termin. Vid läsårsslut redovisas även statistik för hela läsåret. Syftet med denna förändring är bland annat att skapa jämförbarhet med andra kommuner. Det sammanställs ingen nationell statistik om elevers frånvaro på ett systematiskt sätt, men de jämförelser som ändå görs bygger vanligen på frånvaro per termin och/eller per läsår, något som inte kan läsas ut av en uppföljning som görs tre gånger per år.

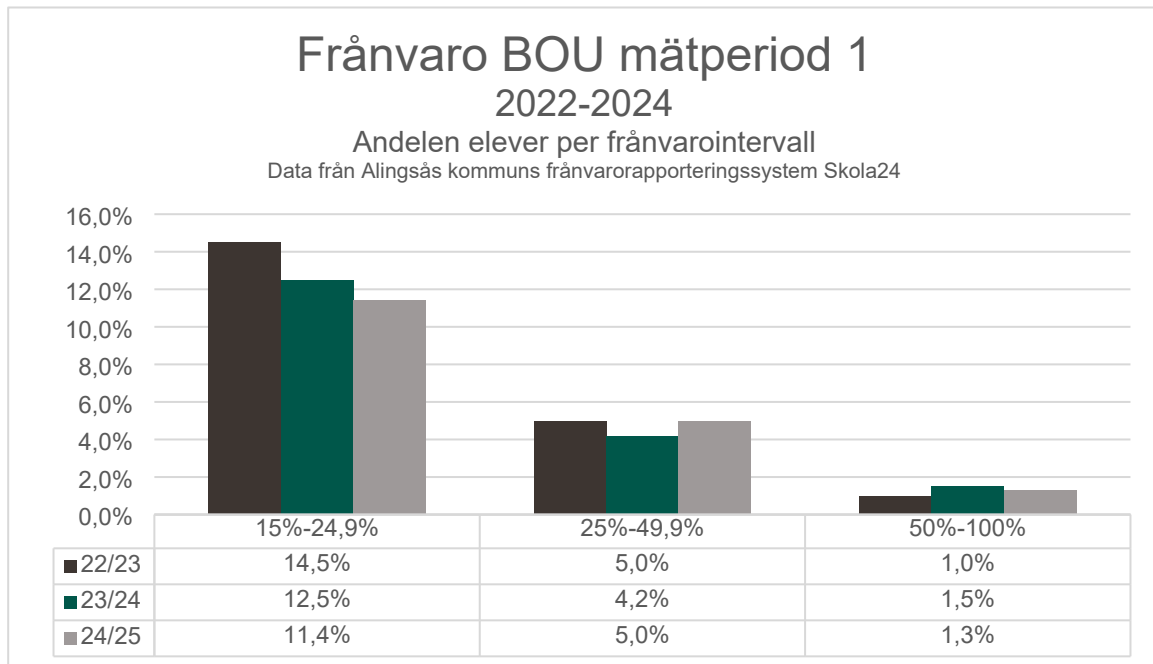
1.1. Frånvaro period 1 läsåret 2024/2025

Totalt har 18 procent av eleverna en frånvaro om 15 procent eller mer av undervisningstiden. För F-6-skolorna konstateras relativt små variationer i omfattningen av frånvaron mellan flickor och pojkar. I årskurs 7 till 9 syns ett tydligare mönster där gruppen flickor har en högre frånvaro än gruppen pojkar. Skillnaden syns i alla de tre högre frånvarointervallen (15-24,9, 25-49,9 och 50-100 procent).

Under mätperiod 1 har andelen elever med frånvaro på 15 procent eller mer minskat något gentemot samma period föregående läsår i såväl årskurs F till 6 som i årskurs 7 till 9. Frånvaron är fortsatt högre i årskurs 7 till 9 än i lägre årskurser.

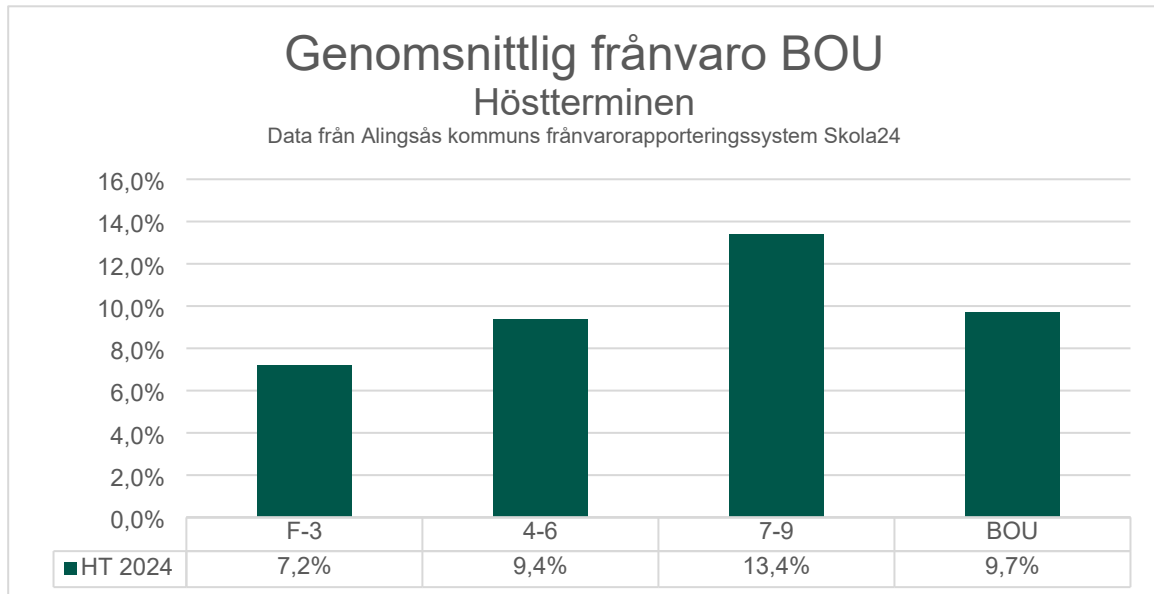

Minskningen i frånvaro över 15 procent, i jämförelse med motsvarande mätperiod föregående läsår, har framförallt skett i intervallet 15-24,9 procent. I de två andra intervallen är siffrorna mer lika tidigare år.

1.2. Frånvaro höstterminen 2024

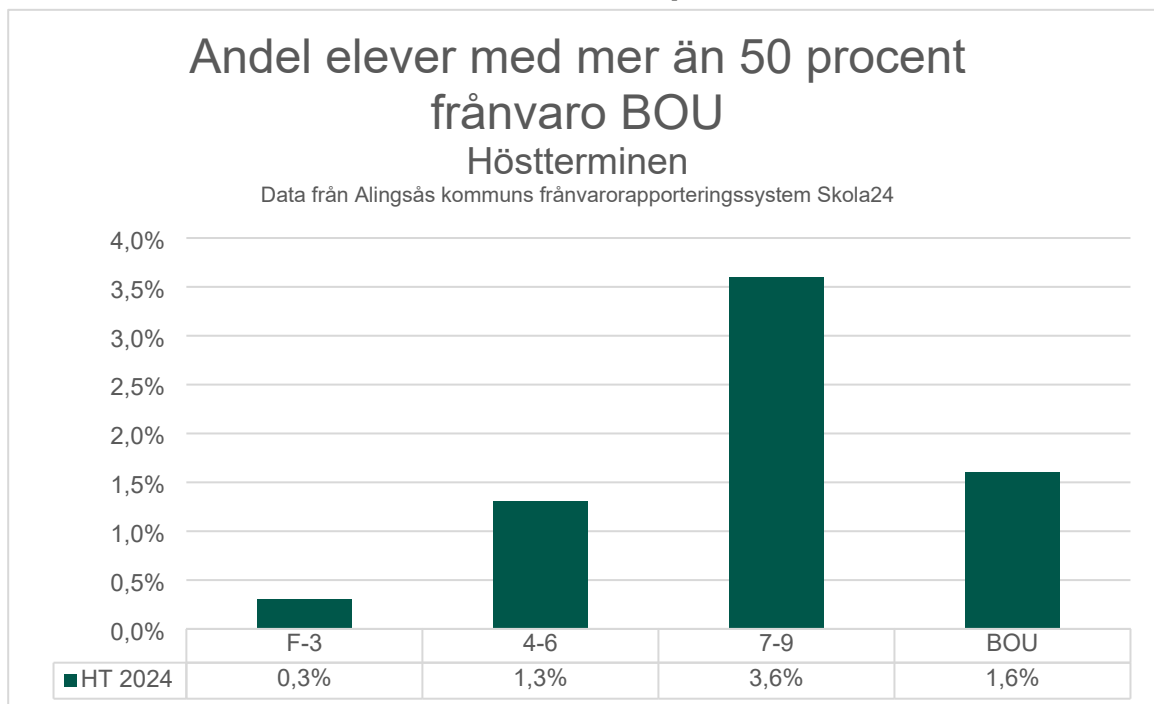
Från och med läsåret 2024/2025 implementeras ett nytt sätt att följa frånvarostatistiken. Datan grundar sig, på samma sätt som tidigare, på de registreringar av elevernas närvaro som görs i systemet Skola24. För att öka jämförbarheten med riket och andra kommuner, i de fall dessa publiceras av olika myndigheter eller organisationer, görs uppföljningen i form av ett mått på den genomsnittliga frånvaron mätt i procent av tiden som eleven ska delta i undervisning. Statistiken finns i dagsläget inte tillgänglig uppdelad på flickor respektive pojkar.

1.2.1 Genomsnittlig frånvaro höstterminen 2024

Den genomsnittliga frånvaron hos eleverna höstterminen 2024 uppvisar samma mönster som den statistik som följs upp fördelad på olika frånvarointervall under de tre mätperioderna. Frånvaron ökar med stigande ålder. Eftersom det är första gången statistiken redovisas på detta sätt finns inga jämförelser att göra med tidigare år.

1.2.2 Andelen elever med mer än 50 procent frånvaro

Även denna statistik visar på ett sedan tidigare känt mönster. Ju äldre eleverna blir, desto större andel elever med en frånvaro på mer än 50 procent.

1.2.3 Kartläggning av elever med mer än 50 procent frånvaro hösten 2024

Barn- och ungdomsnämnden beslutade 2024-09-17 att ge förvaltningen i uppdrag att påbörja en planering för utökade insatser för elever med låg eller ingen skolnärvaro. Som ett led i förberedelserna har en fördjupad kartläggning gjorts av elever med 50 till 100 procent frånvaro under period 1 höstterminen 2024. I kartläggningen har 64 elever ingått.

Kartläggningen har undersökt vilka orsaker till långvarig frånvaro som återfinns bland eleverna som ingått i kartläggningen. De olika kategorier av olika orsaker som använts i kartläggningen är föräldrastödd frånvaro, skolk, skolvägran, långvarig psykisk ohälsa och långvarig somatisk sjukdom. I årskurs 7 till 9, där de flesta eleverna som ingått i kartläggningen går, finns samtliga frånvaroorsaker representerade. Den vanligaste orsaken (gäller cirka två tredjedelar av eleverna) var långvarig psykisk ohälsa, därefter följde skolvägran. Många elevers närvaroproblematik beror på flera olika orsaker vilka både kan samvariera och ömsesidigt påverka varandra.

Resultaten av kartläggningen används som ett underlag i planeringen för de utökade insatser för elever med låg eller ingen skolnärvaro som kommer att implementeras under 2025, med utgångspunkt i barn- och ungdomsnämndens budget 2025-2027.

1.3. Inledda frånvaroutredningar

Innan en frånvaroutredning påbörjas sker ett arbete enligt en rutin där mentor/klasslärare tar kontakt och för samtal med elevens vårdnadshavare och i förekommande fall även med eleven, i syfte att bedöma om frånvaron behöver utredas. Detta är det första steget i arbetet men också en viktig tidig insats. Mycket av den frånvaro som skulle kunna utvecklas till problematisk på sikt kan förebyggas genom tidiga insatser. Det kan också vid de tidiga samtalen framkomma att det är obehövt med en frånvaroutredning. Exempel på fall där det är obehövt med en frånvaroutredning är vid beviljade ledigheter och sjukdomsperioder där det är uppenbart att det inte finns någon koppling till förhållanden i framförallt skola eller hem, till exempel enstaka tillfällen med influensa. Detta är en bedömning som görs av rektor.

Barn- och ungdomsförvaltningen har tidigare följt antalet elever som har problematisk skolfrånvaro genom sammanställningar av pågående handlingsplaner för ökad närvaro. Enligt skollagen (2010:800) kap. 7 § 19a ska rektorn, när en utredning om en elevs frånvaro har inletts, se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. Vikten av att detta görs har även påpekats av kommunrevisionen i en granskning av barn- och ungdomsnämndens uppföljning av skolplikt och frånvaro i grundskolan genomförd under 2024. Med anledningen av revisionens rekommendationer har ett system för anmälan till huvudmannen utarbetats och prövats under hösten 2024. Systemet används fullt ut från och med vårterminen 2025. I detta ingår att barn- och ungdomsnämnden vid varje sammanträde får meddelande om

antalet anmälningar om startade frånvaroutredningar under närmast föregående månad. Med anledning av detta ändras också rapporteringen i den regelbundna uppföljningen av statistik avseende frånvaro (i föreliggande ärende och i det systematiska kvalitetsarbetet). Från och med vårterminen kommer antalet startade frånvaroutredningar att följas upp och analyseras, uppdelade per årskurs och på flickor respektive pojkar.

Under andra delen av höstterminen, under tiden systemet provats ut, visar de preliminära siffrorna på ett förväntat mönster som ligger i linje med övrig frånvarostatistik och de tidigare uppföljningar som gjorts av antalet handlingsplaner. 25 frånvaroutredningar startade under vecka 43 till och med vecka 52. Cirka två tredjedelar av eleverna är flickor. Flest utredningar startades för elever som går på högstadiet.

1.4. Slutsatser

Den totala närvaron ökar, vilket är glädjande och visar att det närvarofrämjande arbete som görs på skolorna har effekt. Det kan också vara en del i en nationell trend med högre skolnärvaro, men beroende på att nationell statistik saknas går det inte att säga säkert. Barn- och ungdomsförvaltningen konstaterar att det fortsatt behöver fortgå ett aktivt arbete på skolorna för att långsiktigt säkerställa hög närvaro och för att förebygga problematisk frånvaro.

Den mer omfattande frånvaron minskar inte. Med utgångspunkt i barn- och ungdomsnämndens budget 2025-2027 kommer riktade insatser för att stödja elever med hög frånvaro att genomföras. Arbetet med insatserna bedöms behöva fortgå och följas upp under överskådlig tid.

Bevakning skolplikt lå 24/25

6

2024.351 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Louisa Asterfjord
Diariernr: 2024.351 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Bevakning skolplikt lå 24/25

Ärendebeskrivning

Alla barn som är bosatta i Sverige omfattas av skolplikt enligt föreskrifterna i 7 kap. 2 § skollagen (2010:800). Skolplikt gäller dock inte barn som varaktigt vistas utomlands eller vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

För elever som avser att tillfälligt bosätta sig utomlands kan vårdnadshavare ansöka om att fullgöra skolplikten på annat sätt. Skolplikten inträder i regel höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år. Hemkommunen har möjlighet att förelägga vårdnadshavare med eller utan vite om de obstruerar skolplikten.

I det här ärendet följer barn- och ungdomsnämnden de elever som är folkbokförda i Alingsås kommun men saknar skolplacering.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen bevakar alla elever som är folkbokförda och skolpliktiga i Alingsås kommun i syfte att säkerställa att de får sin rätt till utbildning.

Skolpliktsbevakningen sker centralt på förvaltningskontoret för att skapa samordnad struktur och uppföljning. För de elever som saknar en skolplacering finns en rutin för barn- och ungdomsförvaltningens arbete. I rutinen ingår bland annat att söka kontakt med vårdnadshavare för att kartlägga var eleven befinner sig. Kan inte kontakt etableras på ett enkelt sätt med vårdnadshavare prövas alternativa kontaktvägar till exempel genom släktingar, boende i samma byggnad eller med tidigare kommun. Beroende på vad som framkommer i efterforskningarna kan det bli fråga om att samverka med exempelvis socialtjänsten för att säkerställa rätten till utbildning.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en kontinuerlig dialog med både Skatteverket och försäkringskassan gällande elever där förvaltningen utreder skolplikten. Vid dessa dialoger tar förvaltningen del av den information de andra myndigheterna fått gällande exempelvis anmälan om flytt utomlands samt om det finns eventuella andra kontaktvägar. Vid dessa kontakter kommuniceras även eventuell oro kring felaktig folkbokföring. I de fall oro finns för eleverna görs även anmälan till socialtjänsten.

För elever som har en skolplacering i Alingsås kommun, men som uteblir från skolgången startas en frånvaroutredning på skolenheten. När alla kontaktvägar uttömts och eleven inte återgått till skolan övergår ärendet till att handla om skolplikt och eleven skrivs ut från skolenheten och bevakas istället via central skolpliktsbevakning. Elevers frånvaro och frånvarohantering hanteras i ett separat ärende och tas därför inte upp i det här ärendet.

Antal elever folkbokförda utan skolplacering

Central skolpliktsbevakning har under läsåret 24/25 hittills hanterat 105 skolpliktsärenden. Höstterminen 2024 hanterades 89 ärenden och i januari 2025 är det 16 ärenden som hanterats hittills. Det finns 33 folkbokförda i Alingsås kommun utan en skolplacering i januari vilket är en ökning med 11 elever sedan oktober 2024.

- 23 ärenden har beslut som skolpliktens upphörande och är anmälda till både Skatteverket och försäkringskassan. Ökning med åtta ärenden sedan hösten 2024.
- Nio ärenden gällande skolpliktens upphörande är återkommande från föregående läsår.
- I tre ärenden finns beslut om uppskjuten skolplikt.
- I tre ärenden finns beslut om att fullgöra skolplikten på annat sätt
- I fyra av ärendena har ett vitesföreläggande skickats ut. I ett av de ärendena återkom vårdnadshavaren omgående och skickade in intyg från skola i utlandet. Övriga vitesföreläggande har inte hämtats ut, bevakning pågår fortfarande.

Underlag som styrker eventuell utlandsvistelse som inkommer till förvaltningen skickas vidare till Skatteverket. En folkbokföringsutredning genomförs för att fastställa huruvida berörda elever ska skrivas som utlandsboende, vilket utreds av Skatteverket. När en elev folkbokförs i kommunen utan en skolplacering, påbörjar barn- och ungdomsförvaltningen en utredning, för att ta reda på var eleven befinner sig och vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas. Exempel på åtgärd kan vara att anmäla till Skatteverket för folkbokföringsutredning och/eller till socialförvaltningen.

Ekonomisk bedömning

Beslutet medför inga kostnader.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Helena Balte
Förvaltningschef

Louisa Asterfjord
Planeringsstrateg

Uppföljning - Riktad tillsyn
Solkattens förskola SKIAB
AB 2025

7

2025.008 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Louisa Asterfjord
Diariernr: 2025.008 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Uppföljning - Riktad tillsyn, Solkattens förskola, SKIB AB, 2025

Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för att utöva tillsyn över de fristående förskolorna i kommunen, enligt skollagens 26 kap. 4§. Vid tillsyn av de fristående förskolorna i Alingsås kommun granskar kommunen om de fristående huvudmännen lever upp till författningarnas krav. Tillsynen ska säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med skollagen (2010:800) och läroplan för förskolan. Under vårterminen 2024 har en riktad tillsyn genomförts på Solkattens förskola varpå huvudmannen fick ett föreläggande om att vidta åtgärd senast 31 december 2024. Det här ärendet är en uppföljning på den riktade tillsynen.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsnämnden gav huvudmannen för Solkattens förskola ett föreläggande att vidta åtgärder avseende att rektor saknar den pedagogiska utbildning som skollagen kräver, 2 kap. 11§ skollagen (2010:800). Åtgärden var att anställa en rektor med erfarenhet och pedagogisk utbildning på högskolenivå senast 31 december 2024 med tillträde till tjänsten senast 31 mars 2025. Huvudmannen för Solkattens förskola, SKIB AB, har i yttrandet den 16 december 2024 förklarat att utbildningsnivå för nuvarande rektor enligt huvudman anses vara tillräcklig och att inga åtgärder kommer vidtas för att avhjälpa bristen vad gäller pedagogisk utbildning enligt föreläggandet. Huvudmannen för Solkattens förskola hänvisar till en utbildning för rektor i yttrandet till barn- och ungdomsförvaltningen. Förvaltningen har efterfrågat underlag som tydliggör vad det är för utbildning som styrker utbildningsnivån utan framgång. I huvudmannens yttrande tydliggörs att huvudmannen saknar insikt i skolförfattningarna, vilket är fastställt i den regelbundna tillsyn som genomförts under hösten 2024 (2024.382 BUN).

Den hänvisning huvudmannen refererar till, Prop. 1990/91:18 s.36, är inte längre aktuell då lagstiftningen rörande behörighetskraven för rektor har ändrats sedan de beslut som följde av Prop. 1990/91.

Hänvisningen till Bättre förutsättningar för rektorer inom skolväsendet, är en pågående utredning som ska redovisas till regeringen i juni 2025. Utredningens syfte är att hitta bättre förutsättningar för rektorer i sin yrkesroll. En brist som tas upp är att det idag finns flera rektorer som saknar pedagogisk utbildning på högskolenivå och erfarenhet trots att det är ett lagkrav. Utredningen ska därför undersöka om det ska ställas krav på vilken typ av högskoleutbildning en rektor ska ha för att kunna anställas som rektor. Syftet är inte, som huvudmannen tolkat skrivelsen, att det ska gå att anställa rektorer utan pedagogisk högskoleutbildning.

Huvudmannen har även yttrat sig att, om barn- och ungdomsnämnden inte godtar beslutet att inte vidta åtgärd kommer Ingela Björk ta över rollen som rektor. Huvudmannen hänvisar till att Ingela Björk har genomfört förskolechefsutbildningen innan 2019 och tillträtt rollen som rektor/skolchef 2009, och därför ska hon anses godkänd rektor från 2019 års lagkrav. En förskola kan endast ha en rektor anställd åt gången, den rektor som SKIB AB redovisat i de senaste tillsynerna, verksamheten och till vårdnadshavare är Louise Björk.

Vid tillsyn (dnr 2017.366 BUN) då Ingela Björk var rektor gjordes bedömningen att hon inte hade den nivå på utbildning som ger pedagogisk insikt. Vid det tillfället valde huvudman att anställa annan rektor utifrån då gällande författningar. Förvaltningen har inte fått in utbildningsbevis som påvisar utökad pedagogisk utbildning på högskolenivå sedan dess. Huvudmannen har redovisat Louise Björk som rektor för Solkattens förskola då Ingela Björk inte har en pågående rektorstjänst ska nyanställning ske och gällande skolförfattningar ska uppfyllas enligt Skollagen 2 kap 11§.

Det framkommer tydligt i de yttranden, intervjuer, mejlkontakter och inlämnat material som förvaltningen tagit del av att det saknas insikt i skollagstiftningen för Ingela Björk. En individuell bedömning görs i varje fall och i detta fallet är barn- och ungdomsförvaltningens bedömning att det saknas tillräcklig utbildning för att Ingela Björk ska kunna anställas som rektor i enlighet med 2 kap. 11§ skollagen.

Barn- och ungdomsförvaltningen konstaterar att Solkattens förskola inte uppfyller kravet på en rektor som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt och därmed inte vidtagit de åtgärderna i föreläggandet.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden godkänner tillsynsrapporten för Solkattens förskola.

Barn- och ungdomsnämnden förelägger SKIB AB med stöd av 26 kap. 10 och 27§§ skollagen (2010:800) att vid vite av 150 000 kronor vidta följande åtgärder:

- SKIB AB ska anställa en rektor med erfarenhet och pedagogisk utbildning på högskolenivå **senast 30 april 2025**.
- SKIB AB ska vid anställning av rektor säkerställa tillträde av tjänst **senast 30 juni 2025**.

Beslutet ska skickas till

Ingela Björk, SKIB AB

Helena Balte
Förvaltningschef

Louisa Asterfjord
Planeringsstrateg

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

**Regelbunden tillsyn, Asken
montessoriförskola**

8

2025.038 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Louisa Asterfjord
Diariernr: 2025.038 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Regelbunden tillsyn, Montessoriföreningen Asken, hösten 2024

Ärendebeskrivning

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för att utöva tillsyn över de fristående förskolorna i kommunen, enligt skollagens 26 kap. 4§. Vid tillsyn av de fristående förskolorna i Alingsås kommun granskar kommunen om de fristående huvudmännen lever upp till författningarnas krav. Tillsynen ska säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med skollagen (2010:800) och läroplan för förskolan. Under höstterminen 2024 har en regelbunden tillsyn genomförts på Montessoriförskolan Asken enligt den tidsram för regelbunden tillsyn som är satt hos barn- och ungdomsförvaltningen.

Förvaltningens yttrande

Vid tillsynen har barn- och ungdomsförvaltningen kontrollerat om verksamheten följer gällande lagar och bestämmelser. Sedan huvudmannen fick sitt godkännande har skollagen skärpts avseende enskilda som driver förskolor och skolor. Det ställs nu krav på bland annat att en förskolas ägar- och ledningskrets ska ha insikt i de författningar som styr verksamheten.

Tillsynen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och platsbesök som bestått av observation av förskolans lärmiljö. Både huvudman och rektor har faktagranskat de protokoll som upprättats i samband med intervjuerna.

Granskningsområde - ägar- och ledningsprövning och det systematiska kvalitetsarbetet

Barn- och ungdomsförvaltningen har funnit brister avseende ägar- och ledningskretsens insikt i skollagstiftningen och övriga föreskrifter i enlighet med 2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen.

Huvudmannen rapporterar bristfällig överlämning från den tidigare styrelsen, vilket har lett till att den nya styrelsen saknar nödvändig dokumentation inför sitt arbete som huvudman. Den inlämnade dokumentationen visar på brister i det systematiska kvalitetsarbetet på förskolan, med ofullständig planering, analys och uppföljning. Kvalitetsrapporten för 21/22 visar att de prioriterade arbetsområdena för 23/24 är desamma som tidigare år, utan pedagogiska mål. Det har också framkommit att styrelsen inte är registrerad hos Bolagsverket och att ändringar i styrelsen inte har anmälts till barn- och ungdomsförvaltningen, vilket de ska göra senast en månad efter ändring av styrelsemedlem sedan 1 januari 2019. Styrelsen hänvisar till den tidigare styrelsen och tron på att den skulle ha skickat in alla underlag. Än idag saknas registrering av styrelse hos Bolagsverket. Det är sittande styrelsens ansvar att säkerställa att nödvändig kompetens finns enligt lagar och författningar för att kunna utföra sitt uppdrag.

Styrelsen ska enligt inlämnat underlag ha två personer med förskolläro utbildning, men ingen av dem deltog under intervjun. Rektorn som är adjungerad i styrelsen, har insikt i skollagstiftningen och intervjuades separat. Trots det saknas dokumentation och analys av det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Det framkommer att rektorns insikter inte har implementerats i huvudmannens ansvar för utbildningen, vilket visar på brister i insikt hos övriga huvudmannarepresentanter.

Enligt 4 kap. 3,4 §§ skollagen ska huvudman och rektor kontinuerligt planera, följa upp, analysera och dokumentera utbildningen. Många frågor kring det systematiska kvalitetsarbetet förblev obesvarade under intervjun, och kompletterades aldrig i efterhand. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Enligt 4 kap. 6 § skollagen ska det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ dokumenteras.

Ekonomi

Enligt de tre senaste årsredovisningarna har förskolan haft underskott två av tre år. Huvudman har vidtagit åtgärder under året för att rädda det ekonomiska läget men det finns inte redovisat hur huvudmannen planerar att vända det ekonomiska läget. En oro finns att det ekonomiska läget inte är under kontroll och att det egna kapitalet riskerar att ta slut om förskolan fortsätter i samma riktning.

Barn- och ungdomsförvaltningen bedömer därmed att huvudmannen brister i sin insikt kring skollagstiftningen och det systematiska kvalitetsarbetet samt de ekonomiska förutsättningarna.

Redovisning av åtgärder

De åtgärder som förelagts Montessoriföreningen Asken enligt punkt 1-3 ska vara genomförda senast 30 april 2025 och skriftligen redovisas till barn- och ungdomsförvaltningen.

Redovisning av punkt 2 ska även ske genom inlämning av kommande två årsredovisningar när de är upprättade.

Redovisning av punkt 3 ska innehålla en modell för genomförande senast 30 april 2025. Kontroll av efterlevnaden enligt modell följs upp under höstterminen 2026.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslut om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10§ tredjestycket skollagen. Beslut om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18§ skollagen inte överklagas.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden i Alingsås kommun beslutar att förelägga Montessoriföreningen Asken, enligt 26 kap. 10§ skollagen att fullgöra sina skyldigheter enligt skollagen genom att

1. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav avseende att ägar- och ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten genom att
 - säkerställa att det i ägar- och ledningskretsen ingår minst en person som har insikt i gällande skolförfattningar enligt 2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen, och att denna insikt implementeras i huvudmannens helhetsansvar för utbildningen

2. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav avseende att ägar- och ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten genom att
 - Upprätta en plan för hur det ekonomiska läget ska stabiliseras för fortsatt god verksamhet enligt 2 kap. 5§ punkt 2 skollagen

3. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete genom att
 - dokumentera, följa upp och analysera och utifrån analysen identifiera utvecklingsområden och beslut om utvecklingsområden som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas. 4 kap. 3, 4 och 5 §§ skollagen och 2.6 Lpfö 18
 - dokumentera alla moment i processen för det systematiska kvalitetsarbetet från nuläge, analys, planering till genomförande. 4 kap. 6 § skollagen

Beslutet ska skickas till

Jimmie Bäckman Sillanpää, Montessoriföreningen Asken

Helena Balte
Förvaltningschef

Louisa Asterfjord
Planeringsstrateg

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Regelbunden tillsyn

Montessoriföreningen Asken

Dokumentinfo: Tillsynsrapport
Diarienummer: 2025.038 BUN

Tillsynshandläggare: Jonas Nordlander och
Louisa Asterfjord
Datum: 2025-01-23

HUVUDMAN	3
ÄRENDET	3
OM ÄRENDET	3
KORT OM VERKSAMHETEN	3
GRANSKNINGSOMRÅDEN	4
Områden utan konstaterade brister	4
Områden med konstaterade brister	4
BESLUT	5
FÖRELÄGGANDE	5
Redovisning av åtgärder	5
MOTIVERING AV BESLUTET	6
FÖRELÄGGANDE	6
BARN- OCH UNGDOMSFÖRVALTNINGENS BEDÖMNING	6
Ägar- och ledningsprövning och systematiskt kvalitetsarbete	6
Ekonomi	7

Huvudman

Montessoriföreningen Asken

Brunnshusallén Brunnshuset

44134 Alingsås

Organisationsnummer: 864000-8572

Ärendet

Regelbunden tillsyn av montessoriförskolan Asken, hösten 2024

Om ärendet

Montessoriföreningen Asken, (864000-8572) (fortsättningsvis Huvudmannen) är godkänd som huvudman för den fristående förskolan Asken (fortsättningsvis förskolan). Barn- och ungdomsförvaltningen har under hösten 2024 gjort en regelbunden tillsyn på förskolan.

Vid tillsynen har barn- och ungdomsförvaltningen kontrollerat om verksamheten följer gällande lagar och bestämmelser. Sedan huvudmannen fick sitt godkännande har skollagen skärpts avseende enskilda som driver förskolor och skolor. Det ställs nu krav på bland annat att en förskolas ägar- och ledningskrets ska ha insikt i de författningar som styr verksamheten.

Tillsynen har genomförts genom dokumentstudier, intervjuer och platsbesök som bestått av observation av förskolans lärmiljö. Dokumentstudie sker av bland annat inlämnad dokumentation för planering av verksamheten, årsredovisning, framtagna mål både av huvudman och verksamheten samt kartläggningar och olika analyser. Granskning av dokument och dialog med huvudman och rektor sker innan verksamhetsbesöket för att identifiera om det finns områden eller frågor som behöver fördjupas vid verksamhetsbesöket. I ärendet har material även inhämtats från Bolagsverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och Skatteverket. Vidare har kreditupplysningar inhämtats på ägar- och ledningskretsen i ärendet.

Kort om verksamheten

Förskolan är en montessoriförskola. Förskolan hade vid tillsynen 23 inskrivna barn i verksamheten. Personalgruppen består av sex personer varav fem är heltidsanställda och en arbetar 70 procent. Två av personalen har förskollärlärolegitimation tre är barnskötare och en är utbildad inom lokalvård.

Granskningsområden

Områden utan konstaterade brister

- Trygghet och säkerhet
 - Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningens krav för trygghet och säkerhet. Tillsynen avslutas inom det området.
- Inflytande, delaktighet och samverkan
 - Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningens krav för inflytande, delaktighet och samverkan. Tillsynen avslutas inom det området.
- Huvudman, ekonomiska förutsättningar
 - Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningens krav för de ekonomiska förutsättningarna. Tillsynen avslutas inom det området.
- Organisation och undervisning
 - Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningens krav för organisation och undervisning. Tillsynen avslutas inom det området.
- Arbete med stöd och modersmål
 - Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att huvudmannen uppfyller författningens krav för arbete med stöd och modersmål. Tillsynen avslutas inom det området.

Områden med konstaterade brister

- Huvudman, ägar- och ledningsprövning
 - Det har vid tillsynen framkommit att huvudmannen inte uppfyller författningens krav för huvudmannens förutsättningar gällande insikt och lämplighet.
- Systematiskt kvalitetsarbete
 - Det har vid tillsynen framkommit att huvudmannen inte uppfyller författningens krav för systematiskt kvalitetsarbete.

Beslut

Föreläggande

Barn- och ungdomsnämnden i Alingsås kommun beslutar att förelägga Montessoriföreningen Asken, enligt 26 kap. 10§ skollagen att fullgöra sina skyldigheter enligt skollagen genom att:

1. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav avseende att ägar- och ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten genom att
 - säkerställa att det i ägar- och ledningskretsen ingår minst en person som har insikt i gällande skolförfattningar enligt 2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen, och att denna insikt implementeras i huvudmannens helhetsansvar för utbildningen
2. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav avseende att ägar- och ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten genom att
 - upprätta en plan för hur det ekonomiska läget ska stabiliseras för fortsatt god verksamhet enligt 2 kap. 5§ punkt 2 skollagen
3. Vidta åtgärder för att följa skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete genom att
 - dokumentera, följa upp och analysera och utifrån analysen identifiera utvecklingsområden och besluta om utvecklingsområden som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas. 4 kap. 3, 4 och 5 §§ skollagen och 2.6 Lpfö 18
 - dokumentera alla moment i processen för det systematiska kvalitetsarbetet från nuläge, analys, planering till genomförande. 4 kap. 6 § skollagen

Redovisning av åtgärder

De åtgärder som förelagts Montessoriföreningen Asken enligt punkt 1 till 3 ska vara genomförda senast 30 april 2025 och skriftligen redovisas till barn- och ungdomsförvaltningen.

Redovisning av punkt 2 ska även ske genom inlämning av kommande två årsredovisningar när de är upprättade.

Redovisning av punkt 3 ska innehålla en modell för genomförande. Kontroll av efterlevnaden enligt modell följs upp vid höstterminen 2026.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras. Beslut om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10§ tredjestycket skollagen. Beslut om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18§ skollagen inte överklagas.

Motivering av beslutet

Föreläggande

26 kap. 10§ skollagen

En tillsynsmyndighet får förelägga en huvudman som enligt denna lag står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet eller beslutet om rätt till bidrag.

Barn- och ungdomsförvaltningens bedömning

Ägar- och ledningsprövning och systematiskt kvalitetsarbete

Enligt 2 kap. 5 § får enskilda godkännas som huvudmän för förskola om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Enligt Skolinspektionen innebär förvärvad insikt i skollagstiftningen en bred och djup kunskap i lagarna som berör huvudmannens skolform. Dessutom måste kunskaperna vara aktuella och ha ett huvudmannaperspektiv.

Huvudmannen meddelar under intervjun att det varit en bristfällig överlämning från föregående styrelse och att den nya styrelsen inte fått kunskap om den dokumentation som efterfrågats inför tillsynen. Den dokumentation som lämnats in av huvudmannen visar inte hur det systematiska kvalitetsarbetet planeras, analyseras, utvärderas eller följs upp på förskolan. I en komplettering efter intervjun inkom huvudmannen med en kvalitetsrapport för 21/22 med huvudmannens prioriterade arbetsområden. Fyra av de prioriterade arbetsområden är samma som för 23/24; lokalfrågan, dokumentation, utemiljö och föräldraengagemang, men pedagogiska mål saknas helt. Det har enligt dokumentet inte skett någon utveckling sedan kvalitetsrapporten 21/22 för de fyra arbetsområdena som upprättats för 23/24. Överlag är dokumentationen bristfällig och det saknas underlag för att göra analyser.

Enligt de underlag som lämnats in av huvudmannen ska det i styrelsen finnas två personer med förskolläro utbildning som ska ha insikt i skollagstiftningen, varav en är rektorn som är adjungerad. Ingen av dem var med på intervjun med huvudman, men i och med att rektor intervjuades separat ställdes kompletterande frågor gällande huvudmannens arbete även under den intervjun. Huvudman har i kompletteringen hänvisat till att det är rektorn som står för den pedagogiska analysen. Det framkommer att rektorn besitter insikt i skollagstiftningen både genom rektors intervju och den dokumentation som inkommit för rektorns systematiska kvalitetsarbete, men det saknas dokumentation och analys av det systematiska

kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Vidare har rektorns insikt inte implementerats som en del i huvudmannens helhetsansvar för utbildningen. Det visar sig i de brister i insikt som tydliggjordes i intervju med övriga huvudmannarepresentanter, samt i inlämnad dokumentation.

Enligt 4 kap. 3,4 §§ skollagen ska huvudman och rektor systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter. Enligt 4 kap. 6 § skollagen ska det detta arbete dokumenteras.

Flera av frågorna från huvudmannens intervju behövde kompletteras med mer information och underlag. Det saknas fortsatt en del underlag som efterfrågades. Trots påpekandet om att det hos Bolagsverket saknas vilken styrelse förskolan har, finns det i nuläget inte anmält en styrelse. Det framkom även att huvudmannen inte anmält de ändringar som gjorts i styrelsen till barn- och ungdomsförvaltningen, vilket de sedan 1 januari 2019 skyldig att meddela inom en månad efter ändringen. Aktuell styrelse hänvisar till bristfällig överlämning från förgående styrelse och tron på att dem löst det.

Det är styrelsens ansvar att säkerställa att man har den kompetens som krävs enligt gällande lagar och författningar.

Ekonomi

Enligt de tre senaste årsredovisningarna ser det ekonomiska läget svagare ut. Årets resultat är ett underskott på närmare fyra hundrafemtio tusen kronor jämfört med året innan där vinsten var ungefär tvåhundra sjuttio tusen. Huvudman har vidtagit åtgärder under året för rädda det ekonomiska läget men det finns inte redovisat hur huvudmannen planerar att vända det ekonomiska läget i fortsättningen. En oro finns att det ekonomiska läget inte är under kontroll och att det egna kapitalet riskerar att ta slut om förskolan fortsätter i samma riktning.

Barn- och ungdomsförvaltningen bedömer därmed att huvudmannen brister i insikt kring skollagstiftningen och det systematiska kvalitetsarbetet samt bristande kunskaper gällande ekonomiska förutsättningar enligt 2 kap. 5 och 5 a §§ skollagen.

Rättslig reglering

2 kap. 5 § Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem.

Skollagen 4 kap. 3 § Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Lag (2022:940).

Skollagen 4 kap. 4 § Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Skollagen 4 kap. 5 § Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Plan för hantering av
samhällsstörning samt
under höjd beredskap-
Barn- och
ungdomsnämnden

9

2025.024 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Kristina Jakobsson
Diariernr: 2025.024 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Plan för hantering av samhällsstörningar och vid höjd beredskap

Ärendebeskrivning

Enligt gällande lagstiftning ska kommuner vidta nödvändiga åtgärder för att minska sin sårbarhet och uppnå god krishanteringsförmåga. Samtliga kommuner ska ha en plan som beskriver hur krisledningsorganisationen ser ut och fungerar vid en samhällsstörning eller en extraordinär händelse.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen har tagit fram förslag till Plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap. Planen följer den struktur som Kommunstyrelsen har fattat beslut om för kommunledningskontoret (2023 438 KS §211).

Syftet med planen är att den ska fungera som utgångspunkt för förvaltningens krisledningsorganisations agerande vid hantering av samhällsstörningar genom att beskriva tillvägagångssätt. Planen gäller då behovet av samordnad ledning krävs före, under och efter en samhällsstörning. Planen gäller även vid höjd beredskap. Flertalet händelser de senaste åren har utvecklat förvaltningens förmåga till krishantering och erfarenheter visar bland annat på vikten av god planering, och att samtidigt hålla arbetet så enkelt och likt vardagen som möjligt. Strukturen för planen är att det ska vara enkelt att hitta den information som eftersöks under en pågående hantering av en händelse och att rollerna i krisledningsstabsarbetet är kända.

Mål för krisledningsstaben är att bibehålla förvaltningens samhällsviktiga verksamhet, skapa trygghet för medarbetare, barn, elever, och vårdnadshavare, bibehålla allmänhetens förtroende och arbeta inom gällande regelverk.

Förändringar mot tidigare

Införande av Cosafe larmapp görs under våren 2025 och larmappen är avsedd att användas av personal inom förskola och skola för att larma och kommunicera med varandra i händelse av pågående dödligt våld (pdv). Cosafe larmapp är endast avsedd för personal och inte elever. Det finns en utsedd roll i krisledningsstaben för att kunna följa utvecklingen på enheten via larmets meddelandetråd på Cosafe.

Innehållet i befattningskortet är förtydligade och Logistik och utrustning hette tidigare Behov och service.

Ekonomisk bedömning

Ärendet innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap antas.

Beslutet ska skickas till
Kommunledningskontoret, Säkerhetsenheten.

Helena Balte
Förvaltningschef

Kristina Jakobsson
Administrativ chef

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Plan för hantering av samhällsstörningar och vid höjd beredskap Barn- och ungdomsförvaltningen

Typ av styrdokument: Plan
Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2025-02-18
Diarienummer: 2025.024 BUN

Gäller för: Barn- och ungdomsförvaltningen
Giltighetstid: --
Revideras senast: 2026-02-30
Dokumentansvarig: Administrativ chef

Innehåll

1.	Om denna plan.....	4
1.1.	Användning av planen	4
1.2.	Aktivering av planen	4
1.3.	Förslag på aktivering	5
1.4.	Beslut om aktivering	5
1.5.	Larmning	5
1.6.	Inställelse	5
1.7.	Återgång till ordinarie verksamhet.....	5
1.8.	Delegation	6
2.	Organisation och ansvar.....	7
2.1.	Mål för krisledningsstaben	7
2.2.	Inriktning för krisledningsstaben.....	7
2.3.	Krisledningsstab	7
2.4.	Rollfördelning, befattningskort	8
3.	Lokaler och utrustning	10
4.	Kommunikation	10
4.1.	Intern information.....	11
4.2.	Extern information	11
4.3.	Kanalpolicy	12
4.4.	Mediakontakt	12
5.	Informationssäkerhet och säkerhetsskydd	12
6.	Civilt försvar och höjd beredskap	13
7.	Befattningskort	14
7.1.	Stabschef	15
7.2.	Planering och analys	16
7.3.	Dokumentation	17
7.4.	Kommunikation.....	18
7.5.	Kommunikation, Cosafe (endast vid PDV).....	19
7.6.	Logistik och utrustning	20
8.	Rutiner för larmning	21
8.1.	Telefonlista	22

1. Om denna plan

Syftet med planen är att den ska fungera som utgångspunkt för förvaltningens krisledningsorganisations agerande vid hantering av samhällsstörningar genom att beskriva tillvägagångssätt. Planen gäller då behovet av samordnad ledning krävs före, under och efter en samhällsstörning. Planen gäller även vid höjd beredskap.

Planen ska vara känd och finnas tillgänglig med relevanta stödande dokument för all personal som ingår i barn- och ungdomsförvaltningens krisledningsorganisation i Alingsås kommun.

Planen kompletterar Alingsås kommuns Plan för hantering av samhällsstörning samt höjd beredskap, antagen 27 november 2023 § 211 av Kommunstyrelsen.

När en extraordinär händelse eller allvarlig samhällsstörning inträffar kommer Barn- och ungdomsnämndens ansvarsområden med mycket stor sannolikhet att vara berörda. Dessa situationer ställer särskilda krav på verksamhet och förvaltningsledning. Vid en sådan händelse är krisledningsstaben hjärtat i organisationen, och den leds av en stabschef. I krisledningsstaben ingår de funktioner som är nödvändiga för att hantera händelsen. Vid behov kan även samverkanspersoner från andra förvaltningar/bolag/förbund tillfälligt kallas in.

1.1. Användning av planen

Planen är utformad för att kunna användas på följande olika sätt.

1. I elektronisk form (pdf).
2. Utskriven på papper.

1.2. Aktivering av planen

Planen kan aktiveras då något av följande inträffar:

- Ordinarie ledningsstruktur, resurser och rutiner svarar inte mot situationens krav
- Flera förvaltningar och/eller bolag berörs av en händelse
- Stort samordningsbehov uppstår internt eller med andra aktörer
- Stort informationsbehov uppstår i förvaltningen eller i kommunen
- Störning som föreligger inom kommunens geografiska område
- En överhängande risk för ovanstående punkter föreligger

1.3. Förslag på aktivering

Förslag om att aktivera Barn- och ungdomsnämndens plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap kan väckas av vem som helst i organisationen som anser att situationen kräver det.

1.4. Beslut om aktivering

Förvaltningschefen, eller den som tjänstgör istället för förvaltningschefen, fattar beslut om att aktivera Barn- och ungdomsnämndens plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap efter samråd med presidiet.

Vid beslut om aktivering av Barn- och ungdomsnämndens plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap ska kommundirektören och Tjänsteman i beredskap (Tjänsteman i beredskap (TiB) informeras omgående.

1.5. Larmning

Förvaltningschefen, eller den som tjänstgör istället för förvaltningschefen larmar Barn- och ungdomsförvaltningens krisledningsstab. Administrativ chef ansvarar för att larmlistor eller motsvarande revideras och uppdateras löpande. När planen är aktiverad ska Barn- och ungdomsförvaltningens krisledningsstab larmas. Larmning sker via tre olika steg.

1. SMS
2. Telefonsamtal
3. E-post.

Vid larmning ska även kommunens centrala krisledningsstab och/eller Tjänsteman i beredskap (TiB) meddelas. Se även information under Rubrik 8.

1.6. Inställelse

Barn- och ungdomsförvaltningens krisledningsstab verkar från Barn- och ungdomskontoret och lokalen Bokö. Alternativ plats för krislednings- och krishanteringsarbete beslutas av förvaltningschef eller den förvaltningschefen utser.

1.7. Återgång till ordinarie verksamhet

Beslut om återgång till ordinarie organisation fattas av förvaltningschefen när situationen inte längre är akut och snabba beslut inte längre behöver fattas. Vid beslut om återgång till ordinarie organisation ska presidiet, kommundirektören och Tjänsteman i beredskap (TiB) informeras omgående.

1.8. Delegation

Barn- och ungdomsnämndens antagna delegationsordning gäller. Vid behov av att fatta beslut i frågor som inte är delegerade kontaktas ordförande/vice ordförande.

2. Organisation och ansvar

2.1. Mål för krisledningsstaben

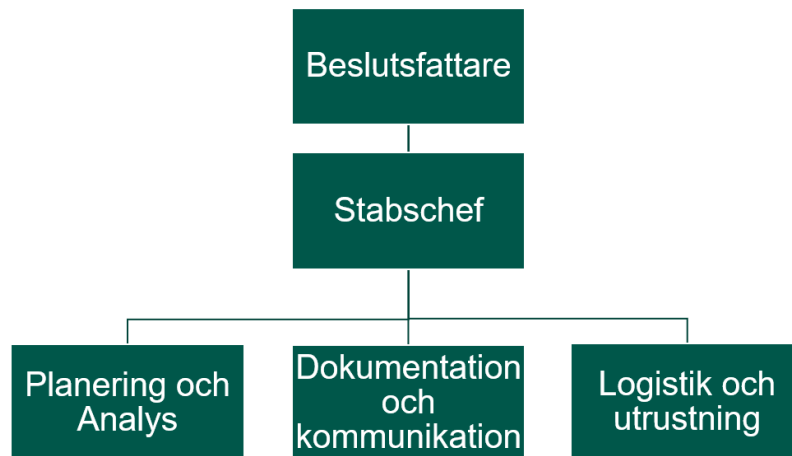
Mål för krisledningsstaben är att bibehålla förvaltningens samhällsviktiga verksamhet, skapa trygghet för medarbetare, elever, barn och vårdnadshavare, bibehålla allmänhetens förtroende och arbeta inom gällande regelverk.

2.2. Inriktning för krisledningsstaben

Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar för att förskola och skola ska vara öppet som vanligt så länge som möjligt och upprätthålla god omsorg och utbildning.

2.3. Krisledningsstab

Beroende på vilket scenario som inträffar kan syfte och uppdrag för krisledningsstaben variera. När någon av kommunens gemensamma krisplaner aktiveras kommer förvaltningschefen med stor sannolikhet att vara på annan plats för hanteringen av den kommungemensamma krisen.

Samverkan sker genom olika funktioner

Kommunikation – samverkan med central krisledningsstab och hela kommunen

Nedan titlar ingår i krisledningsstaben och inom parentes är antalet personer med samma titel.

- Administrativ chef (1)
- Verksamhetschef (3)
- Enhetschef barn- och elevhälsa (1)
- Verksamhetsutvecklare (2)
- Verksamhetsutvecklare IKT (1)
- Tjänsteperson tillhörande enhet kost- och lokalvård (1–3 utifrån behov)
- Lokalstrateg (1)
- Planeringsstrateg (2)

Förvaltningschef ingår normalt inte i krisledningsstaben men agerar beslutsfattare inom förvaltningen och kan genom beslutsunderlag från stabschef fatta beslut.

2.4. Rollfördelning, befattningskort

För att skapa en tydlig rollfördelning finns fyra stycken befattningskort. Syftet med korten är att verka som stöd för vilka uppgifter som behöver genomföras vid hantering av samhällsstörning eller kris. Befattningskort kan även enkelt fördelas till ersättare i gruppen om nyckelperson är frånvarande.

Grunden är enligt nedan och när alla befattningskort är utdelade och efterföljs kommer händelsens kritiska moment att behandlas utifrån bästa förmåga. Information om innehåll per befattningskort finns under Rubrik 7.

Befattningskort - Stabschef

Administrativ chef, alt. verksamhetschef

Befattningskort - Planering och analys

Verksamhetsutvecklare

Verksamhetsutvecklare IKT

Verksamhetschef

Lokalstrateg

Befattningskort – Dokumentation

Planeringsstrateg

Befattningskort – Kommunikation

Planeringsstrateg

Verksamhetsutvecklare

Befattningskort – Kommunikation Cosafe (endast vid PDV)

Verksamhetschef

Alt. verksamhetsutvecklare, utses av administrativ chef vid behov.

Befattningskort – Logistik och utrustning

Enhetschef barn- och elevhälsa

Tjänsteperson tillhörande enhet kost- och lokalvård

Verksamhetschef

Övriga instanser och hjälp vid kris

Vid behov kan även andra medarbetare kallas in för att hjälpa till och avlasta arbetet i krisledningsstaben. Det är stabschefens ansvar att kalla in extra resurser om sådant behov finns.

Alingsås kommuns krisstöd vid allvarlig händelse

Alingsås kommun har gemensamt krisstöd vid allvarlig händelse. Vid behov ska gruppens kompetens kunna tillkallas för assistans och stöd vid extra ordinära händelser. Stabschef kontaktar Tjänsteman i beredskap (TiB) vid behov att tillkalla krisstödet.

Stöd till barn, elever och personal

Barn- och ungdomsnämnden har tillgång till omfattande kompetens, avseende stöd vid särskilda händelser, inom verksamhetsenheten för barn- och elevhälsa. Enhetschef barn- och elevhälsa ansvarar för att beredskap finns inom enheten för att assistera och stödja vid särskild händelse. Samverkan ska ske mellan barn- och elevhälsan och kommunens gemensamma krisstöd vid en allvarlig händelse.

Företagshälsovårdens krisstöd kan kontaktas för stöd till personalen. Stabschef kontaktar Tjänsteman i beredskap (TiB) vid behov att tillkalla företagshälsovårdens krisstöd.

3. Lokaler och utrustning

På barn- och ungdomskontoret finns förberedda lokaler, utrustning och mallar för krisledningen. Konferenslokal Bokö är den lokal som krisledningsstaben utgår ifrån. Vid larm eller inkallning ska berörd personal ansluta sig till denna lokal. Krisledningsstaben ska då det är möjligt utnyttja den teknik som finns tillgänglig, men ska även ha förmåga att bedriva sitt arbete utan tillgång till IT. Pennor, papper, utskrivna mallar, telefonlistor, kartor m.m. ska finnas tillgängliga.

4. Kommunikation

Vid samhällsstörning eller vid höjd beredskap måste information komma ut snabbt. Informationen måste även vara konsekvent och korrekt. För att möjliggöra detta behöver information inom barn- och ungdomsförvaltningen gå via tjänstepersoner med befattningskort kommunikation i krisledningsstaben.

Det är viktigt att kommunens centrala krisledningsstab meddelas om att planen aktiveras. I kommunens centrala krisledningsstaben ingår alltid Kommunikationsenheten. Vid de tillfällen som kommunens centrala krisledningsstab inte är aktiverad ska Tjänsteman i beredskap (TiB) kontaktas av stabschef.

Det är även viktigt att informationen samordnas med samverkande myndigheter, så som exempelvis räddningstjänst, polis, sjukvård, länsstyrelsen och försvarsmakt. Även fristående huvudmän inom Alingsås behöver kontaktas och informeras om händelsen.

Händelseförlopp och beslut måste dokumenteras. Stabschef har avstämningar och informerar förvaltningschef tillika beslutsfattare, både muntligt och dokumenterat. En dagrapport ska upprättas och vid behov även skickas till Tjänsteman i beredskap (TiB). Ansvar ligger på befattningskort dokumentation. Krisen ska alltid dokumenteras i textform för uppföljning och analys.

4.1. Intern information

Det är av största vikt i en krissituation att alla enheter inom Barn- och ungdomsnämndens ansvarsområde har aktuell kunskap om läget. Därför måste alla tänka på att informera förvaltningens krisledningsstab om läget i den egna verksamheten. Koppling mellan kommunala enheters krisledning och förvaltningens krisledningsstab behöver fungera åt båda håll.

Befattningskort kommunikation ska se till att den dubbelriktade informationen från och till personal fungerar. Vidare ansvarar rollerna för är att samordna sitt arbete med kommunens centrala kommunikationsstab för att en konsekvent och gemensam bild alltid ska kunna ges internt. Massutskick via SMS för information till ledningspersonal och stödpersonal på enheterna kan användas för att nå många samtidigt.

Förvaltningschefen, eller den förvaltningschefen utser, ansvarar för att Barn- och ungdomsnämndens presidium och förvaltningens huvudskyddsombud är informerade om händelseutveckling i samband med en kris eller samhällsstörning.

Cosafe larmapp är avsedd att användas av personal inom förskola och skola för att larma och kommunicera med varandra i händelse av pågående dödligt våld (pdv). Cosafe larmapp är endast avsedd för personal och inte elever. För att följa utvecklingen på enheten genom att följa larmets meddelandetråd på Cosafe finns en utsedd roll i krisledningsstaben.

I händelse av pågående dödligt våld på en skola kan förvaltningens krisstab aktivera larmet "Pågående dödligt våld på annan skola". Larmet kan aktiveras för alla övriga skolor eller för valda skolor, t.ex. skolor i närliggande område.

4.2. Extern information

Befattningskort kommunikation ska ha kontinuerlig kontakt med kommunens centrala kommunikationsstab.

Befattningskort kommunikation ska notera information som lämnas av allmänheten. För att informationen ska kunna värderas måste noteringar göras om vem som lämnat den och när. Informationen ska vidarebefordras till förvaltningschefen, och eventuellt även till kommunens centrala kommunikationsstab. Se förvaltningens kanalpolicy för vilka kanaler

och kontaktvägar som kan användas för olika typer av information. Massutskick via SMS för information till vårdnadshavare kan användas för att nå många samtidigt.

4.3. Kanalpolicy

Förvaltningen har en kanalpolicy som beskriver vilka kontaktvägar som gäller för olika typer av information och beroende på vilken målgrupp som avses. Vid krishantering finns en kanalpolicy som beskriver olika händelsegrader, informationskanaler och vilken tjänsteperson som är ansvarig för att publicera den externa informationen.

4.4. Mediakontakt

Mediekontakter å kommunens vägnar ska då det är möjligt samordnas med kommunens centrala krisledningsstab. Kommunen bör ha ett genomtänkt och unisont budskap när uttalanden görs. Kontakt ska tas med Kommunikationsenheten för stöd och råd kring mediakontakt. Kommunledningskontorets kommunikationsenhet ansvarar för kommunikation med allmänheten under en kris. Enheten samordnar berörda aktörer och sprider uppdaterad och korrekt information, motverkar ryktesspridning samt bevakar informationsflödet i befintliga medier. Utöver de vanliga mediekanalerna finns även möjlighet att sända VMA, myndighetsmeddelande och massutskick via SMS för information till allmänheten. De funktioner som har rätt att utfärda ett Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) är Tjänsteman i beredskap (TiB), säkerhetschef och kommunikationschef.

Kommunikationsenheten kan även arbeta med internkommunikation riktad till kommunens anställda.

Vid en samhällsstörning sorterar enheten under den centrala krisledningsstaben och leds av en kommunikationschef.

5. Informationssäkerhet och säkerhetsskydd

Vid all hantering av samhällsstörningar ska behovet av informationssäkerhet och säkerhetsskydd beaktas. Detta gäller även vid övningar, utbildningar och annan planeringsverksamhet.

Säkerhetshoten mot Sverige har ökat och Säkerhetspolisen bedömer att de kommer att fortsätta öka de närmaste åren. Under påfrestande förhållanden ökar risken för informationssäkerhetsincidenter. Dessa kan bero på oavsiktliga misstag från medarbetare, brister i system eller rutiner, eller genom någon form av angrepp.

Kommunens hantering av en fredstida olycka eller störning kan exempelvis blotta förmågor och svagheter som kan vara intressanta för en potentiell angripare. Med begreppet angripare menas här hela spannet från enskilda individer med kriminella eller antagonistiska uppsåt till främmande stater och deras underrättelseorganisationer.

Säkerhetsskyddschef, informationssäkerhetssamordnare, IT-säkerhetssamordnare och bitr. signalskyddschef samordnar informationssäkerhetsarbetet i tillämpliga delar.

Tillsammans ska de verka för att säkerställa informationens konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet. Där det är lämpligt ska kommunens signalskyddsförmåga utnyttjas.

Säkerhetsskyddschef ansvarar även för personalsäkerhet och fysisk säkerhet inom ramen för säkerhetsskyddslagen.

Kommunens arbete med informationssäkerhet beskrivs i *Riktlinjer för informationssäkerhet i Alingsås kommun* och arbetet med säkerhetsskydd beskrivs vidare i *Riktlinje och organisation för säkerhetsskyddsarbetet i Alingsås kommun*.

Barn- och ungdomsförvaltningen har för sina verksamheter upprättat en gemensam informationsklassning för att den information som hanteras och lagras ska ha en adekvat skyddsnivå.

6. Civilt försvar och höjd beredskap

Totalförsvaret är all verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Totalförsvaret består av militärt försvar och civilt försvar. Det civila försvaret omfattar hela samhället, där många aktörer måste samverka och arbeta utifrån målen för det civila försvaret.

Målet för det civila försvaret är att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred, och

- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Om Sverige är i krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är orsakade av att det är krig utanför Sveriges gränser, får regeringen besluta om skärpt eller högsta beredskap - två nivåer inom höjd beredskap. Vid höjd beredskap ska samhället ställas om från fredstida organisation till att anpassas för krig.

7. Befattningskort

Kommande sidor består av befattningskort per ansvarsområde i krisledningsstaben. Nedan finns kortfattad beskrivning om varje roll.

Befattningskort – Stabschef

Fördelar arbetet och ser till att det finns en "rytm" i arbetet samt att styra och leda gruppen genom krisen.

Befattningskort - Planering och analys

Analyserar hur händelsen kan komma att förändras och vilka insatser som kan komma att behövas. Arbetar fram scenarier och undersök olika konsekvenser.

Befattningskort – Dokumentation

Till uppgift att se till att alla beslut, all information och alla viktiga händelser dokumenteras.

Befattningskort – Kommunikation

Ansvar för att informationsflödet fungerar internt och externt utifrån den information som förvaltningen ansvarar för.

Befattningskort – Kommunikation Cosafe (endast vid PDV)

Uppgift är att följa utvecklingen på enheten genom att följa larmets meddelandetråd på Cosafe.

Befattningskort – Logistik och utrustning

Planerar för att verksamheten på aktuell enhet ska flyta på så normalt som möjligt.

7.1. Stabschef

Roll

Din uppgift är att fördela arbetet och se till att det finns en "rytm" i arbetet samt att styra och leda gruppen genom krisen. Det gäller för dig att vara rak och tydlig mot de övriga rollerna. Beslutsfattare har dialog med stabschefen om situationen eller händelsen kräver att Plan för hantering av samhällsstörning och vid höjd beredskap aktiveras. Bedöm hur akut den uppkomna situationen är.

Arbetsuppgifter

- Kallar krisledningsstaben till uppstartsmöte.
- Tydliggör roller mellan händelsen på enhet och krisledningsstab.
- Bygger upp krisledningsstaben, ser till att krisledningsstaben genomför sitt uppdrag.
- Ser till att alla befattningskort är utdelade.
- Leder och samordnar krisledningsstabens arbete.
- Har löpande kontakt med och rapporterar till beslutsfattare.
- Har kontakt med Tjänsteman i beredskap (TiB) eller kommunens centrala krisledningsstab. Finns det ytterligare inblandade aktörer?
- Lämnar löpande rapporter på beslut fattade av beslutsfattaren till rollen dokumentation.
- Kallar till nya informationsmöten och tar hjälp av befattningskortet planering och analys för lägesrapport, konsekvensanalys och liknande.
- Bemannar krisledningsstaben över tid. Ser till att rollerna överlappas och kan fortgå vid längre kris.
- Vid behov bemannar med andra befattningar som ej är aktiva i krisledningsstaben.

Checklista

- Stanna upp och sätt målsättning för staben.
- Invänta mer information innan vi går vidare med kommunikation.
- Tydliggör tallinjen, Vad säger vi och till vem?
- Se till att alla i krisledningsstaben får information samtidigt.
- Informera kost och lokalvård.
- Ge tydliga uppdrag och tidssättning för återsamling.
- Kontaktar Tjänsteman i beredskap (TiB) vid behov att tillkalla företagshälsovårdens krisstöd.
- Använd resurser från andra förvaltningar/KLK/HR.
- Behövs samordning med andra förvaltningar och/eller organisationer? Vilka? Hur?

7.2. Planering och analys

Roll

Din uppgift är att analysera krisen. Arbeta fram scenarier och undersök olika konsekvenser. Du har en överblick över hela krisen och agerar tillsammans med befattning dokumentation som spindel i nätet.

Arbetsuppgifter

- Analyserar hur händelsen kan komma att förändras. Vad skulle förändringen innebära?
- Planering – Vilka insatser kan komma att behövas?
- Vilka andra aktörer behöver kontaktas? Stäm av med Stabschef.
- Ger råd och stöd till stabschef och övriga i krisledningsstaben.
- Tar fram beslutsunderlag baserat på tillgänglig information.
- Kan händelsen få andra och inte för stunden kända konsekvenser?
- Omfall – tar fram alternativa händelseutvecklingar.
- Lämnar löpande rapporter till befattning dokumentation.

Checklista

- Fungerar befintliga lokaler? – Ström, värme, vatten, sanitet
- Fungerar telefoner?
- Fungerar internet?
- Är vägarna framkomliga?
- Behov av transporter av barn/elever?
- Behov av ändrade skolskjutsar?
- Finns behov av alternativa lokaler?
- Finns behov av hjälp för lokalsamordning?
- Är föreslagna beslut förenliga med gällande lagtext?

Ta stöd av barn- och ungdomsförvaltningens kontinuitetsplanering.

7.3. Dokumentation

Roll

Din uppgift är att se till att alla beslut, all information och alla viktiga händelser dokumenteras. Du är nyckeln till överblick under krisen och uppföljning efter krisen. Du ansvarar även för att informationsflödet fungerar internt.

Arbetsuppgifter

- Du är närmast stöd till Stabschef.
- Dokumenterar alla händelser, beslut och information löpande. Till hjälp finns det en mall att dokumentera för uppstartsmöte. Denna mall ska finnas både digitalt och utskrift paper.
- Kommunicerar med de andra befattningarna i gruppen, påminner om löpande rapportering till dig.
- Tänker på att synliggöra både dig själv och viktig information.
- Skapar ett dokumentationsbord/plats där alla befattningar/roller ska lämna tjänsteanteckningar som du sammanställer.
- Sammanställer viktig information inför möten inom gruppen.
- Sammanställer informationen inför stabschefens beslutsunderlag till besluts

Checklista

- Sätt upp stabens syfte och mål på A3 synligt för hela staben.
- Använd White board, projektor eller vad som finns tillgängligt.
- Använd befintliga mallar.
- Uppmärksamma stabschef om det är otydlig information.
- Vilka behöver information i första hand?
- Ge löpande information till Stabschef.
- Se till att inga beslut går under radarn eller undkommer någon.

7.4. Kommunikation

Roll

Din uppgift är att se till att alla beslut kommuniceras till berörda. Du ansvarar för att informationsflödet fungerar internt och externt utifrån den information som förvaltningen ansvarar för. Din roll har kontakt med kommunens kommunikationsavdelning och tar stöd av dem vid behov.

Arbetsuppgifter

- Du gör avvägande om, när och vilken information som ska kommuniceras.
- Ansvarar för att ha kontakt med KLK kommunikationsenhet.
- Ansvarar för att tydliggöra tallinjen, Vad säger vi och till vem? Det behöver klargöras innan man går in på vilket innehåll det ska vara.
- Har löpande kontakt med kommunens centrala krisledningsstab och/eller TiB.
- Ser till att det finns standardförslag på meddelande som kan snabbt skickas vid en kris.
- Inhämtar information från allmänheten via genom att bevaka olika nyhetsflöden.

Checklista

- Fungerar alla kommunikationsvägar, kommer informationen fram?
- Vilka behöver information i första hand?
- Vilka behöver information därefter?
- Finns det ett behov av att ha dialog med anhöriga/närstående?
 - Hur ska sådan dialog gå till?
- Skicka hellre ett "ickemeddelande" (sms till VH, chefer mfl) än inget alls. "*Vi vet att det pågår en händelse och vi återkommer så snart vi har mer information*"
- Delge fristående förskolor och skolor om händelsen.

Kommunikationsavdelningen på KLK ansvarar för allmän information till allmänheten i krisdrabbat område.

Vid de tillfällen som kommunens centrala krisledningsstab inte är aktiverad ska Tjänsteman i beredskap (TiB) kontaktas av stabschef.

7.5. Kommunikation, Cosafe (endast vid PDV)

Roll

Din uppgift är att följa utvecklingen på enheten genom att följa larmets meddelandetråd på Cosafe. Du är nyckeln till händelseutveckling på enhet. Larmtråden i Cosafe ger krisstaben indikation på vad som pågår på enhet. Cosafe är en viktig informationskälla om krisledningsstaben ej får kontakt med rektor.

Arbetsuppgifter

- Du skriver i meddelandetråden om att krisledningsstaben är informerad och startar upp stabsarbete.
- Du ansvarar för att informationsflödet i Cosafe når krisledningsstaben.
- Ansvarar för att följa meddelandetråden i Cosafe.
- Efter beslut från stabschef ansvarar du för att aktivera larmet "Pågående dödligt våld på annan skola"
- Ansvar för att avsluta larm i Cosafe.

Checklista

- **Ring Polisen 112**
- Ta fram utskrivna instruktioner för stöd i krispärmen/skåpet i Bokö.
- Återkoppla till dokumentation och stabschef om händelsen i tråden i Cosafe.
- Innan du avslutar larm i Cosafe ska du skriva av vilken anledning som larmet avslutas.
- Se till att ansvarig rektor informeras om att en händelse har inträffat på en enhet där elever från annan skola har sin undervisning genom att befattningskort kommunikation skickar sms.

Cosafe larmapp är avsedd att användas av personal inom förskola och skola för att larma och kommunicera med varandra i händelse av pågående dödligt våld (pdv). Cosafe larmapp är endast avsedd för personal och inte elever.

I händelse av pågående dödligt våld på en skola kan förvaltningens krisstab aktivera larmet "Pågående dödligt våld på annan skola". Larmet kan aktiveras för alla övriga skolor eller för valda skolor, t.ex. skolor i närliggande område.

7.6. Logistik och utrustning

Roll

Din uppgift handlar om att se till att allt krisarbete fungerar felfritt. Du är nyckelpersonen som ser till att alla behov är uppfyllda och att rätt resurser finns på plats. Du är rörlig utifrån behovet. Till skillnad från befattningskort planering och analys hanterar du behov på kort sikt – Här och Nu.

Arbetsuppgifter

- Planerar för att verksamheten på aktuell enhet ska flyta på så normalt som möjligt.
- Ser till att resurser fördelas mellan enheter/verksamheter?
- Rapporterar till Stabschefen om hur gruppens arbete fungerar.
- Förbereder ev. mottagande av anhöriga/allmänhet.
- Har koll på stabschefen, trötthet, mat och avlösning.
- Lämnar löpande rapporter till befattning dokumentation.
- Ser till att det finns ett bemanningsschema för krisledningsstaben vid längre arbetstider, stäm av med Stabschef.

Tillsammans med befattningskort planering och analys:

- Säkerställer särskilda insatser från barn- och elevhälsa i organisationen.
- Säkerställer särskilda åtgärder avseende kost och/eller dryck.
- Säkerställer särskilda åtgärder avseende sanitet.
- Säkerställer att kommunens gemensamma krisstöd vid en allvarlig händelse informeras.

Checklista

- Fungerar alla informationsvägar, kommer informationen fram?
- Finns det ett behov av att ha dialog med anhöriga/närstående?
- Hur ska sådan dialog gå till?
- Hur hanterar vi personer som kommer till receptionen?
- Behöver mat och dryck ordnas till krisledningsstaben?
- Finns behov av andra förnödenheter?

8. Rutiner för larmning

1. Föreligger omedelbar fara för liv och hälsa? **Ring 112.**
2. Anteckna all information framöver. Bär med papper, penna och *laddad* telefon!
3. Larma TiB på telefonnummer:

Var tydlig med vad vi **VET** och vad vi **TROR**.

4. Följ instruktioner från TiB och var tillgänglig på det telefonnummer du ringde ifrån. Du kan bli uppringd igen!
5. TiB gör en bedömning av händelsen och vidtar vidare åtgärder, såsom
6. Vilka verksamheter är berörda eller riskerar att bli berörda?
7. Vilka konsekvenser HAR inträffat?
 - a. Liv och hälsa?
 - b. Miljö?
 - c. Ekonomiska värden?
8. Vilka konsekvenser RISKERAR att inträffa?
 - a. Liv och hälsa?
 - b. Miljö?
 - c. Ekonomiska värden?
9. Vilket informationsbehov finns/kan uppstå?
 - a. Hos allmänheten
 - b. Hos oss?
10. Vilka omedelbara åtgärder bör vidtas?
11. Uppdatera TiB vid behov!

8.1. Telefonlista

Titel	Namn	Telefon
Tjänsteman i beredskap		
Förvaltningschef		
Ordförande BUN		
Vice ordförande BUN		
Huvudskyddsombud (HSO)		
Administrativ chef		
Verksamhetschef		
Verksamhetschef		
Verksamhetschef		
Enhetschef barn- och elevhälsa		
Verksamhetsutvecklare		
Verksamhetsutvecklare		
Verksamhetsutvecklare IKT		
Tjänsteperson kost- och lokalvård		
Tjänsteperson kost- och lokalvård		
Tjänsteperson kost- och lokalvård		
Lokalstrateg		
Planeringsstrateg		
Planeringsstrateg		

Uppföljning av
synpunkter/klagomål
inkomna till huvudman 2024

10

2025.015 BUN

Synpunkter, jämförelse över tid 2021–2024

Område	2024	Område	2023	2022	2021
Kost (hanteras av KLK)	0	Kost	44	11	12
Organisation, information, bemötande	127	Organisation, information, bemötande	82	76	27
Inomhusmiljö	7	Inomhusmiljö (inkl. Covid-19)	5	3	20
Utomhusmiljö	7	Utomhusmiljö	3	2	1
Totalt	141		134	92	60

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Marie Sihvonen
Diariernr: 2025.015 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Uppföljning av synpunkter/klagomål inkomna till huvudman 2024

Ärendebeskrivning

Som en del i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete följs inkomna synpunkter upp. Detta ärende redovisar förvaltningens sammanställning av synpunkter inkomna under 2024.

Förvaltningens yttrande

Under 2024 inkom totalt 141 synpunkter. 33 rör förskola, 56 rör skola och 49 rör mer övergripande frågor och gäller både förskola och/eller skola. För att ge en överblick av inkomna synpunkter kategoriseras de i områdena "organisation, information och bemötande", "inomhusmiljö" och "utomhusmiljö".

127 synpunkter rör organisation, information och bemötande. Sju synpunkter rör inomhusmiljö och sju rör utomhusmiljö.

Organisation, information och bemötande

Majoriteten av inkomna synpunkter (84 av 127) inom området rör ekonomiska anpassningar. Under 2024 inkom det 84 synpunkter i samband med att förvaltningen gick in i ett omställningsarbete.

29 rör förskola, 20 rör skola och 32 rör både förskola och/eller skola. Utöver synpunkterna inkom det även tre skrivelser om ekonomiska anpassningar. Majoriteten av synpunkterna har liknande innehåll med ett dominerande fokus på pedagogernas mående, brist på säkerhet och tillsyn och nedskärning av personal till följd av omställningsprocessen för budget 2024. Synpunkter har inkommit både från vårdnadshavare, personal och privatpersoner.

Två av skrivelserna är från de fackliga ombuden där det i den första skrivelsen uttrycks oro inför personalplanering, nedskärning av timvikarier och avslutande av visstidsanställningar i förväg. Den andra är en uppföljande skrivelse från de fackliga ombuden som inkom under hösten 2024 och som var avsedd att vara ett medskick till nämnden inför budget 2025. Skrivelsen lyfter effekterna av neddragningarna som bland annat, enligt synpunkten, har föranlett fortsatt höga sjukskrivningstal, större personalomsättning och försämrad arbetsmiljö. Den tredje skrivelsen är från lärare från samtliga högstadieskolor i Alingsås kommun som handlar om att effektiviseringsåtgärder och besparingar har drivits för långt, ökade klasstorlekar, försämrad arbetsmiljö och brist på resurser.

Övriga synpunkter rör oro kring trygghet och studiero, kränkningar och bristande tillsyn. Flera lyfter även otillräckligt stöd till elever med särskilda behov. Personalbrist och hög omsättning av personal är också en återkommande fråga vilket upplevs leda till bristande kontinuitet. Flera synpunkter lyfter kommunikation och information som otillräcklig vilket skapar frustration bland vårdnadshavare. Andra synpunkter rör organisatoriska problem som påverkar elevernas vardag, exempelvis låsta toaletter, ändrade starttider som inte matchar busstider och bristande säkerhet på förskolor. Synpunkter har också inkommit rörande skolskjuts där taxi uteblivit eller miljön för skolbarn i skolbussarna.

Inomhusmiljö

Synpunkterna berör olika aspekter av förskol- och skolmiljön och dess påverkan på verksamheten. Flera kommentarer handlar om ljudnivåer särskilt kopplade till ombyggnationer på Ingaredsskolan samt luftmiljön i slöjdsalen på Kullingsbergsskolan. Bland inkomna synpunkter lyfts användningen av omklädningsrum efter skoltid. Huvudmannen har i en av synpunkterna uppmärksamrats på ett tillbud med ett markisband.

Utomhusmiljö

Synpunkterna berör olika frågor kopplade till utomhusmiljön vid förskolor och skolor. Flera synpunkter rör förändringar i utomhusmiljön på Ödenäs skola. En synpunkt gäller en incident där ett fönster skadades av en elev i närheten av en skolverksamhet. Tre synpunkter rör byggnation av en förskola i Ingared där det även framförs alternativa förslag, som att köpa privata hus eller återinföra dagmammor.

Summering

Förvaltningen följer antalet inkomna synpunkter per kategori över tid, dessa redovisas i bilaga. Barn- och ungdomsnämnden har enligt rutin besvarat samtliga synpunkter och skrivelser där det har funnits en adressat. Utifrån de synpunkter som inkommit har några inneburit att generella eller specifika åtgärder vidtagits. Utifrån antal synpunkter som rörde en specifik enhet bland de som rörde ekonomiska anpassningar inleddes en kartläggning och sedan ett arbetsmiljö- och utvecklingsarbete. Incidenten med ett markisband ledde till att samtliga förskolor såg över olika risker i lärmiljöerna. Åtgärder har även vidtagits för miljön i slöjdsalen på Kullingsbergsskolan.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Helena Balte
Förvaltningschef

Marie Sihvonen
Registrator

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Barn- och
ungdomssamverkan (BUS)
Verksamhetsberättelse
2024

11

2025.032 BUN

Datum: 2025-01-28
Handläggare: Karin Berg
Diariernr: 2025.032 BUN

Barn- och ungdomsnämnden

Barn- och ungdomssamverkan (BUS) Verksamhetsberättelse 2024

Ärendebeskrivning

BUS-verksamheten ska genom samverkan mellan Socialnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Kultur- och utbildningsnämnden samt andra samhällsaktörer samordna olika resurser för att dels öka effektiviteten i det psykosocialt förebyggande arbetet med barn och ungdomar och dels främja demokratiska värderingar, en god livsstil och folkhälsa hos barn och ungdomar.

Verksamheten ska initiera, planera, organisera, stödja och följa upp arbetet riktat till barn, ungdomar och deras familjer. All personal som har kompetens och arbetar med barn och ungdomar inom de tre BUS-förvaltningarna är därmed berörda av denna verksamhet. BUS styrgrupp består av ordförande respektive vice ordförande från vardera nämnd.

Barn- och ungdomsnämnden är värdförvaltning under perioden och ansvarar för att upprätta en verksamhetsberättelse.

Förvaltningens yttrande

Barn- och ungdomsförvaltningen har upprättat en verksamhetsberättelse för Barn- och ungdomssamverkan (BUS) 2024 som biläggs tjänsteskrivelsen.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Beslutet ska skickas till

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Kultur- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

Helena Balte
Förvaltningschef

Karin Berg
Verksamhetsutvecklare

Helena Balte, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-28

Barn och ungdoms- samverkan (BUS)

Verksamhetsberättelse 2024

Typ av styrdokument: Verksamhetsberättelse
Beslutande instans: Barn- och ungdomsnämnden
Datum för beslut: 2025-02-18
Diarienummer: 2025.032 BUN

Gäller för: Perioden 2024

Organisation och uppdrag

BUS-verksamheten ska genom samverkan mellan Socialnämnden, Barn- och ungdomsnämnden, Kultur och utbildningsnämnden samt andra samhällsaktörer samordna olika resurser för att dels öka effektiviteten i det psykosocialt förebyggande arbetet med barn och ungdomar och dels främja demokratiska värderingar, en god livsstil och folkhälsa hos barn och ungdomar.

Verksamheten ska initiera, planera, organisera, stödja och följa upp arbetet riktat till barn, ungdomar och deras familjer. All personal som har kompetens och arbetar med barn och ungdomar inom de tre BUS-förvaltningarna är därmed berörda av denna verksamhet.

BUS styrgrupp består av ordförande respektive vice ordförande från vardera nämnd.

Politisk samverkan

Politisk samverkan ska ske mellan berörda nämnder. Detta sker genom två möten per år, ett på våren och ett på hösten. Vårens möte ska behandla det gångna året och nuläget, höstens möte behandlar nuläge och framtid. På så sätt möjliggörs för politiken i de berörda nämnderna att samordna arbetet med barn och ungdomar och föra in det i sina politiska prioriteringar för kommande år.

Förvaltningarnas samverkan

Idag finns flera forum för samverkan för barn och unga där berörda nämnder ingår samt andra verksamheter så som hälso- och sjukvård och polis. Vilka samverkansformer som finns på tjänstemannanivå kan variera under mandatperioden.

Arbete under perioden

Områden för samverkan

Utifrån förvaltningarnas analyser inom BUS arbetsområden har BUS presidium inventerat aktuella samverkansområden. Under året har arbetet fokuserats inom ramen för tre övergripande områden:

- Fullföljda studier
- Drog- och brottsförebyggande arbete
- Ungas hälsa

Områdena ingår i BUS generella uppdrag och överlappar varandra. God hälsa hänger ihop med goda studieresultat och vice versa. God hälsa och fullfölja studier utgör i sin tur grund för ett liv i innanförskap, en viktig del i drog- och brottsförebyggande arbete. Gemensamt arbete behöver ske i ett helhetsperspektiv med samverkan mellan förskola, skola och gymnasium med sikte på fullföljda studier.

Arbetet med ungas livsvillkor och möjligheter sker också genom gemensam samverkan kring de unga som befinner sig inom ramen för kommunens aktivitetsansvar eller där barnet och/eller dennes familj behöver sociala insatser på såväl individ som gruppnivå. Likaså gäller för ungdomars fritid där ungdomsverksamheten planeras och genomförs med utgångspunkt från ungas behov av meningsfull fritid.

Under 2024 har samtal skett i BUS olika samverkansgrupper om formerna för samverkan mellan nämnderna och strukturer för gemensamt arbete och fokus.

Insatser i fokus under året

Förslag till ny Socialtjänstlag

Under året har socialförvaltningen arbetat med att anpassa verksamheten efter förslaget till ny Socialtjänstlag. Lagen bygger på fyra grundpelare:

- Förebyggande och lättillgänglig socialtjänst
- Övergripande planering
- Kunskapsbaserad socialtjänst
- Insatser till enskilda

Ett viktigt fokus har varit att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Det innebär att forskning och systematiska uppföljningar används som grund för verksamhetsutveckling, vilket är en nyhet i lagförslaget. Dialog med

civilsamhället har varit central, särskilt för att utveckla främjande och förebyggande insatser för unga. Genom samverkan med Kultur- och utbildningsnämnden har insatser för ungdomsverksamhet och integrationsprojekt kopplade till Introduktionsprogrammen (IM) stärkts. Frågan har behandlats i BUS olika samverkansnivåer under året.

Mini-Maria Västra

Mini-Maria Västra är en integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar upp till 21 år med problem kopplade till alkohol, droger eller spel. Verksamheten drivs gemensamt av Västra Götalandsregionen och kommunerna enligt hälso- och sjukvårdslagen respektive socialtjänstlagen.

En utvärderingsrapport har pekat på behov av förbättringar inom ledning, styrning, organisationsstruktur och arbetsmiljö. Trots utmaningarna har mottagningarna levererat professionellt stöd och visat goda resultat lokalt. Diskussioner har förts om att vidareutveckla verksamheten, inklusive möjligheten att övergå till en Mini-Mia-modell, som kan innebära bättre integration med ungdomsmottagningar.

Tidigare initierade insatser

Drogförebyggande arbete

Inom ramen för BUS-samverkan sker gemensamt arbete inom ramen för kommunens drog- och alkoholförebyggande arbete. Screening sker genom hälsosamtalen som sker i årskurs 4 och 8 samt år 1 på gymnasiet. Insatser sker riktade till elever från årskurs fyra genom regelbundna besök av kommunens fältassistenter och polis. I grund- och gymnasieskolans uppdrag ingår arbete kring hälsa och droger. Mini-Maria liksom Ungdomsmottagningen besöker och informerar om sin verksamhet vid kommunens skolor. Ytterligare arbete i samverkan med hemmen genom olika dialoger mellan skola och vårdnadshavare.

Gemensamt och prioriterat arbete i Norra kommundelen

Under 2022 inleddes ett arbete med att se stärkta resurser och bättre förutsättningar för barn, unga och deras familjer norra kommundelen. Fullföljda studier och därmed skolan utgör en viktig arena för ett gemensamt fokus för kommunens verksamheter. Prioriterat arbete sker inom de olika förvaltningarnas kärnuppdrag riktat mot norra kommundelen liksom genom andra satsningar inom ramen för folkhälsoarbetet.

Skolsocialt arbete

Kommunfullmäktige har sedan 2021 en satsning på skolsocialt arbete genom ett skolsocialt team. Initialt var barn- och ungdomsnämnden huvudman för teamet men sedan 2024 delas huvudmannaskapet mellan Socialnämnden och Barn- och ungdomsnämnden. Syftet med det skolsociala arbetet är att arbeta förebyggande och för att motverka frånvaro och få frånvarande elever tillbaka till skolan och därmed undvika att skolfrånvaro befästs.

Familjecentralsliknande verksamhet

Under 2023 förstärktes arbetet med familjecentrerat arbetssätt och familjecentralsliknande verksamhet. Familjecentrerat arbetssätt sker med utgångspunkt i hela familjen, eller blivande familjen, och deras levnadsvillkor med målet att förbättra uppväxtvillkoren för barn genom att stärka familjen. I dagsläget sker bland annat arbete i Sollebrunn med behandlare från socialförvaltningen och utökad öppen förskola till fyra dagar i veckan. Arbetet har fortsatt under 2024.